

In nomine dñi nri ihesu xpi. Ex h nota qd xanus fuit. al s n possit
 impare id est impij iurisdictionis exercere. vt in aut. iulius. qd
 pstat in pn. ibi. et sicator eccie. coll. ij. vbi dicit qd qd libz ad
 ministratoz dicit iurare se esse sicator e sceta catholice eccie sic
 a al fac. i. filimovt. C. de of. p. pre. aff. l. in noie dñi. a in
 aut. de armis in pn. col. vj. ex h sequit bonu iudiciu. melius
 mediu. a optimu finis
 vt in aut. quod. opoz.
 in principio coll. i.

Impator cesar. a
 cesare augusto q reg
 nabat tpe natiuitatis
 xpi. Vnde illud. erijt
 edictum a cesare Aus
 gusto. vt describere e
 vniuersus orbis. i. vt
 quilibet extimaret bō
 sua et exinde quilibet
 impator dcs est cesar
 uel cesar qz fuit cesus
 de ventre matris sue.

In nomine dñi nri ihesu xpi
Impator cesar flauus iustinia
 nus. alamaic. franc. ger
 manicus. actie. guanda
 licus. africanus. pius. felix. m
 elit. victor ac triuphator
 sp augustus cupide legum
 iuuentuti. Incipit liber
 primus domini. Justiniani
 Imperatoris institutio
 num seu elementorum.

In nomine dñi nri ihesu xpi
 Alamaic. h noia oia seqnca noia sūt ab euētu sibi ipo
 sita vtputa qz vicit affricos a sic d alij vt i aut d hē. a falc.
 Ac gmanic h sūt noia puiciaz qz deuicit i pn. col. i.
 Pius. a pio antonio vt i aut. vt libti. de ce. col. vj. s. si
 qd at. al s est. s. facimus h Victor. in fugādo hostes
 Ac felix. a virtute ai. l. felix. i. p. sper qz oia sibi ad votum
 Inclit. a gestis magficis. accur. floren succedebat
 Triumphator. postvictoriam abet imperator
 Sp augustus. qz h dicit esse ppositi qd vt augeat.
 lz h n sp faciat vt in diffincoe mēmōij. vt. j. de pa. p. o. m
 pn. lz inter d diuidat. vt C. de repu. l. d. sensu. sic et in diffi
 nicōe iusticie. vt. j. de iusticia et iure. in pn. fm jo.

Cupide. scilicet mittit suam gratiam et hunc librum
 seu elemtoz. more recte scribenciū pmittit. plx. m q
 reddit lector. e. attētū docilēet beniuolū. attētū. cū diē sū
 misvigilijs. nā p h q ipē vigilauit reddidit nos attētōs vt vi
 gilare dēam. nā ius ciuile vigilatib scriptū ē. vt. ff. que i
 frau. ere. l. pupill. i. si. a. ibi sūma puideciavt. j. pr. docilē
 cū diē. et cū factiss. est. antea. a. ac. vt. j. e. oēs. docilē em
 fac q sūmaz rei breuie apēndit. nā p h q ipē abbreviauit
 poterit amodo facillē doceri. beiuolū. i. b. o. nevolūtatis ad
 discēnd. vbi diē. et q in porib dēc tpi b. et i. sūma itaqz ope
 vt. j. e. s. cūqz. et. s. sūma itaqz. et. c. impatorē q est i ma

Impatoriaz maiestates. id est iestate. vt C. d leg.
 et d. l. dig. s. filis est loqndi ornat. j. q. mo. ius pa. po.
 soluit. s. filij. i. ipatoriā celsitudiez. et nō q atiphori
 zat rēndendo ad tacitā qtoz hāc. scz qre ipator n fac q suū
 ē scz armis infēdē. ē milites magis arma scire q iura optet
 vt. C. de iur deli. l. factim. ad qd rñd. j. ipatoriā. accur.

Quod decoratā. qre qre qd erat armor. attribuūt legib. a
 econē. R. n. vt onderet altez. alti. auxilio sp egē. vt C. de
 no. co. d. fir. in pn. vel dic. p. e. pomit. nā arma sūt ad decorē
 leges sūt ad armandvñ d. militāt nāqz. d. vt C. d. aduoc.
 diuer. iu. l. aduocati. l. iō sic posuit vt euitef mal. son. ver
 boz scz cathephaton. id est turpis son. r. Oportet. id
 est oportunum est.

Ampatoriaz maiestates nō
 solū armis decoratā sed ec
 legib. oportz esse armatā
 ut vtrūqz tps. r. belloz. r. pa
 cis recte possit gubernari
 a princeps roman. victor
 existat. nō soluz in hostilib.
 prelijs. sed ec per legitti
 mos tramites calumnian
 cium iniquitatem expellat
 a fiat tam iuris religiosi
 simus q vidis hostib. tri
 umphator magnificus
 Quoz vtramqz viā cum
 summis vigilijs. r. summa p
 uidencia anuente deo p fci
 m. Et bellicos quid sudo
 res nros barbarice gen.

SArmatā. scz ad hāc
 vtilitatē q seqtur ac.
TEt belloz. a sic q
 ad vsum armorum.
UEt pacis. sic quo
 ad vsum legum.
Gubernari. altez
 cum legibus scz tpus
 pacis. alterum armis
 scz tpe belli.
PEt princeps. scz
 imperator accur.
In hostilib. q sūt
 hostes d. ff. de cap.
 et postil. re. l. hostes
Per lrimos emites
 i. leges q sūt via gdi
 endi. sic tramites eun
 di. fm jo. bñ dico ca
 lumniantes puniri p
 leges. nam in crimini
 bus siue ordi. siue ex
 ordinem ad silitudinē
 supplicij punitur calū
 niator. vt. C. d. accu.
 l. fi. et. ff. ad turpil. l.
 i. et in priuatis et in
 exordinarijs crimini
 bus oēs calumiosi p

Qualitate admissi pleatunē. Itē in ciuilib. punit mō pecua
 ria pena. mō sacro calūnie. mō nota infamie. vt. j. d. pe. t. e.
 li. p. totū. et. j. de acc. s. si qz agēs. et. C. d. plus. pe. l. vnica
 et de iud. pperand. s. et si qz vbi punit otūaym expent. l.
 die q. vij. gna penaz. vocat lrimos emites. vt. ff. de penis
 l. vj. in fi. et. l. vij. et. vij. l. die qm gatus vocat tramites.
 per qz iura reddunt. nā paz. valent iura in ciuitate n essent
 q execucioni mandarēt. vt. ff. de ori. iur. l. ij. s. p. origines
 qui ec puniunt in criminalibus puniunt in ciuilib. a expē
 et in viatico. vt. ff. de iud. eū qz. q. vltia verior est. accur.
Calūniāciuz. calūniator est q falsa crimia scient int en
 dit. vt. ff. ad turpil. l. i. in pn. et fa. ad. ff. de his q no. in
 fa. athletas. s. calūniator. qd at sit puaricator a tergūsa
 tor d. in predcis legib. fieri religiosi p leges. nā ipē
Religiosissim. nō quē sūt sacre. vt C. de leg. et. d. l.
 leges. Itē nō h qtuor pporcionalia scz arma. vsum armor.
 victoria triuphus. Itē leges. vsum legū. calūnie pulio et
Quoz vtrāqz. si ista dnt esse in pncipe tu iur religio
 iustimane quid fecisti. R. qz vtramqz accur.

Summis. i. cū sūmo labore
Vigilijs. q ad leges. nā ius ciuile vigi
 est. vt. ff. q in frau. ere. pupill. m. fi. et. ff. de pec. l. in sūma
Prouidēcia scz q ad arma. et no. tres hois status mez
 moria pteritoz. scia pnciū. prouidēcia futurorum.
Anuente deo. deo grās refert cuius triumphum mez
 ruit obtinē. vt C. de of. p. pre. affri. l. i. in pn.

Et bellicos. qd diuicti dixerat. dd. vtramqz viam. et ē.
 nunc diuidit dd. primo quā se habuit circa arma. accur.
Barbarice. barbari sūt q ex rōnū ipiū sūt a maxie hostes
Deducte. de nouo. Accur. sūs.

b Africa q̄ erat a vandalis p̄c. v. ānos occupata. Iget
 roma ab ip̄is vandalis erat capta et ornāta impialia ex
 inde i affricaz ēnllata. vt C. 8 of. p̄fec. p̄ affri. l. i. ēca p̄n.
c Tam affrica. sub qua multe prouincie continentur.
d Prouicie. sic ostrue tā affrica q̄ alie innūabiles puicie
e Itēz addite. id est adiuncte dicioni rōne. i. iud̄ idiom
 n̄oq̄ impio p̄ tanta
f Protestant̄. n̄is
 uictorijs a cel̄. nu. p̄s
 naz iste puicie prius
 fuer̄t de rōno impio.
 post deserūt et post
 centū. v. ānos redier̄t
 vt h̄ q̄n̄ dicit iterum.
 et post tāta tpm spa
 cia. q̄. vt. C. de off.
 p̄fec. p̄ affri. l. i.
g Desvero vsq̄ huc
 dixit qualē bellicam
 curam habuit. nunc
 qualiter legalē.
h Promulgatis. s.
 a nobis et dic. et de
 nouo et promulgare
 est equitatem rudem
 et nature occultam iu
 ris laqueis innodare
 in sponendo secus in
 promulgādo. sponē
 autez est difficile pro
 mulgata in ordinem
 sponēdiōse redigere.
i Et sponēditis. scz ab
 alijs q̄s reformam⁹ in
 meli⁹. dicit sponēditis a
 nob̄. q. di. op̄latis a
 nob̄ q̄n̄ fil̄ positus a no
 bis q̄les sūt leges. ff
 et. C. et alioz impatoz. suas em̄ et pmulgauit et sponēdit
k Confusas. scz in tribus codicibus positas. greḡ. theo
 dosiano. et hermo. vt C. de no. C. ofir. l. i. in p̄n. accur.
l Consonanciam. scz in vnum codicem quem non hēmus.
 h̄ ex eo factus est iste quem habemus. Accur.
m Tunc. sic t̄pibus reuelati ad sūmaz iuris em̄dacionem
 speramus. vt C. de ve. iur̄. enu. circa p̄n.
n Tunc n̄am extendimus. i. statim post sponēdicionem il
 lius codicis fecimus digesta. accur. floren.
o Curā. vt nullas ērietas possit rep̄iri. nulla s̄ruacua s̄i
 tudo. ut C. de ve. iur̄. enu. ēca p̄n. s̄ruacua duodimilia
p Volumina. nā erāt decies c̄tenamilia libroz. et alie mul
 te leges. vt C. de ve. iur̄. l. ij. s̄. h̄ cū oia. et in p̄te. ff. s̄. a nā
q Et op̄ despatū. s. aostātmo. naz aostantimus voluit s̄
 facē s̄ n̄ potuit. sponēdit em̄ oim legū em̄itē q̄ ab vlt̄e ro
r Profund̄ re/ s̄ dita et romuleis d̄ndit t̄pibus ita esse
 s̄fusū vt in infinitū extēdat et nullius humane nature ca
 pacitate occluderetur. C. de ve. iur̄. enu. l. i. in p̄n.
s Celesti. et s̄ totū feci⁹. s. belloz viā celesti fauore adim
s Adimpleum⁹. p̄ digesta. et p̄ p̄mā sponēdicoz. pleuit
 C. q̄z n̄ hēmus t̄n̄ aostantinoz. C. q̄z hēmus. unde q̄ h̄ s̄
 q̄n̄z per codicez corrigiēt vt facit de āno vtili q̄ obtinet s̄m
 hunc libz. et in rest. m̄. et maioz. vt. j. de act. s̄. rursus. se
 cus est per codicem in dictis rest̄oib⁹ vt in C. 8 t̄p. res. l. i.
 fi. Itē in sc̄da e⁹ sponēdicoe facit mencōz inst̄onum. iam sponē
 ditaz vt C. de em. iusti co. et sc̄da e⁹ edicōe. l. fi.
t Cūq̄z s̄. scz volumina digestoz et codicis.
u Propicio. i. coadiuuāte do v̄ Peractū est. i. s̄pletuz
p Tribumiano. s̄ h̄ nomen et seq̄ncia sūt d̄i casus et d̄o

tes sub iuga n̄ra deducte
 agnoscunt et taz affrica q̄
 alie innūose prouincie p̄
 tanta tpm spacia n̄is vic
 torijs a celesti numine pre
 stitis itēz dicioni romane
 n̄oq̄ addite impio p̄tes
 tant̄. Oēs v̄o p̄li legib⁹
 tam a nobis promulgatis
 q̄ sponēditis regūtur. Et
 cuz sacratissimas s̄tiones
 anteasufas in luculentaz
 ereximus s̄sonanciaz tunc
 nostraz extendimus curā
 ad immensa prudencie ve
 teris volumina et opus eē
 desperatū quasi p̄ mediuz
 profundum euntes celesti
 fauore iam adimpleum⁹
 Cūq̄z s̄ deo p̄picio per

duocatis et ostruuntē cū illo verbo inferius mandauimus
p Cr̄st̄ ori. pro suo simplici ponit scz q̄store s̄d̄q̄ trib⁹
 modis s̄ q̄stor. p̄mo ille q̄ q̄rebat pecuias t̄butoz p̄ m̄dm
 et suabat. sc̄do ille q̄ p̄erat capitalib⁹ caus̄. terciō q̄ stabat
 vt legeret libros p̄ncipales q̄ candidat⁹ p̄ncipis dicebat
 et ita s̄ terciō mō accipio s̄. vt. ff. de offi. q̄storis. l. i. i. fi.
 et de orig. iur̄. l. ij. s̄.
 deinde cum etarium
 vel die s̄m jo. q̄ iaz sūt
 in illo off̄o. s̄ nunc
 non est. inde ex q̄stor.
 i. ex q̄sturaz positus
 vel dicas terciō esse
 nomen dignitatis. vt
 s̄sul. vt. C. de aduoc.
 diuer. i. l. i. peticio. et
 ibi egredientem
z Recti. nō due nega
 ciones faciūtynam af
 firmacōz. vt h̄. vt. ff.
 de s̄. sig. l. i. ex duobus
a Illustribus. q̄ tuoz
 sūt ordines dignitatum
 maximi vt sup̄ illustres
 magni vt illustres. me
 dij vt spectabiles. mi
 nimi vt clarissimi. q̄s
 specifica vt in aut̄. de
 ap. s̄. i. ij. et. iij.
 coll. iij. et in aut̄. vt
 ab illustribus et q̄ sup̄
 eos sūt col. v. sunt et
 infimi. vt defen. et. et
 magistratus. muni.
 et isti non habent me
 rum imperium. sed su
 periores sic.
b Antecessoribus.
 sciavel etate. p̄ q̄ fuerant eum precedentib⁹ impatozib⁹
c Duoz. h̄ est interposicio vsq̄ illuc. duocatis. q̄. et nō
 q̄ in tribus h̄omendatē q̄ sūt huic arti intenti. eligend⁹ ē
 em̄ talis mḡr q̄ in se laudabile vitā p̄ his morib⁹ mōstrauit
 et docēdi p̄ciaz. faciūdiā dicēdi it̄p̄ et adiq̄ subtilitatē co
 piā disēndi se h̄re patefecerit vt C. de p̄fessō. q̄ incui. cō
 l. i. l. ij. itē in fidelitate. naz ex q̄ h̄aden⁹ fides ex t̄tore
 p̄sumit p̄ eis. ff. de re mili. l. n̄ oēs. s̄. a barbā. de p̄teritis
 em̄ sumimus. dicitur ad fūta. ff. de accu. l. si cui. s̄. h̄s̄bez
 et q̄n̄q̄ occultaz dicitur ad sumimus ad p̄teritū vt. C. ad. l.
 iulīa. de adult. l. si h̄ij qui. nā solers a solon s̄z q̄s est totū
 et ars tis. Itē in legum magistra scia et in fidelitate
d Argūntis. et ex iustis reb⁹ negocijs q̄ sūt i argūnta
 v̄n̄ dic̄ p̄biū. opus laudat mḡm. sic in anē. de mōchis. s̄.
 sanctimus
e Accepimus. i. recepimus
f Suasiombus. i. in bō p̄te. als̄ in mala. vt ff. de ser. cor.
 l. i. s̄. suaderē. et. C. de fur. et ser. cor. l. siq̄s persuaserit.
g Instōes. iō sic d̄cas. q̄ in statū ro. iur̄ n̄az eriḡ intel
h Ut liceat vob̄ loqui i iuuenib⁹ ligēciā vt. j. t. i. s̄. is
i Cunabula. p̄ s̄le loq̄. q̄ s̄ in cunabul̄ infātes primo
 morant̄. ita iur̄ acceptoz instituta p̄rio legē d̄z. sic ff. 8 of.
 p̄re. p̄. l. i. s̄. his cunabul̄. m̄b̄erāt fable q̄ fable n̄ s̄a
j Fablis. q̄a i antiq̄s instō. nec s̄ is̄ia stiebant. s̄m tullīū
k At imperiali. ab imperatore qui splendet.
m Inutile. quo ad animum vel nihil inutile. i. nihil inu
 tatum vt p̄z ex eo vt dicit. j. p̄or. s̄. quod. etē.
n Perperā. q̄ ad aures. vel dic. i. male positū astra iue.
o In ip̄is. i. in ip̄a reueritate l̄ in his q̄ q̄tidie emergere
 p̄nt. n̄ at inueniunt̄ hic ea q̄ nō p̄nt euenire. q̄ de his non

curant legillatores vt in auē. vt sine ptohi. ma. et debi. et credi. s. qz vero col. vj. et ff. del. et se. co. l. iuta. et l. fi. p. Leg erēt. nā et olim a pncipio legebat impiales ostōes scz instōes antiq̄s. vt in probemio. ff. s. discipuli. qd. Primordio. i. tm̄ primo anno pficietis q̄rum proficiet batis in quatuor. et nota qd adulatur nobis imperator.

Ut in iū. l. lib iste s. Finis. l. coder. nā pmo āno instōes legi dūt in quinto legitur coder. vt in plemio. ff. s. pro responsis. ibi quibus si bene. t. Pncipali. i. pnci. pia. et nō qd h scia ca put hz et finem. l. in alij artibus s n̄ sit l. vilissime fuit vt in p. lemio. ff. s. h. qz u. Igitur. ita otimua fm̄ jo. qz p̄dcoz. vi. roz sciaz et auētatez pbauim̄ nec palios poterāt omodius expediri. igit̄ mandat p eos diuidi v̄l quia ab impiali splendore appetit. et iō mandat diuidi vt meli⁹ possit intelligi ff. de v. sig. l. ij. s. quibuscumqz. **Q**uinq̄ginta. qui oprehendunt̄ inē. ff. vetus et infor. ciatū. et tres partes et. ff. nouū dig. de eo s. dig. gestoz. qz oia ibi de cidenda dirigunt̄ et soluuntur. Accur. p. seu pandectarū a pan qd ē totū. a dec ten qd est doctrina. qz ibi est doctrina oim̄ iur̄ glutoz vt C. Sve. iu. enu. l. ij. s. h. cum omnia. in fi. et vt h sequitur.

3 Quos scz quinquaginta libros dig. a. Et ceteros scz. xv. ex pmissu iustitiani electos. vt. C. de ve. iur̄ enu. l. i. s. ij. et. l. ij. s. que omnia b. Casdē instōes. i. ead̄ instituta v̄n collige hūc libz sūptū ex voluie. ff. l. ppe die instōes q̄s mādauit fieri nūc mandat p̄turi. nā p̄ticio aim̄ legētis icitat. m̄tez itelligētis p̄parat m̄coziam artificiose iformat vt. j. del. s. h. n̄ v̄sqz. a. ff. s. ex. **4** P̄tia elem̄ta. qz sic ex q̄tuor elem̄tis oia cep. doli. l. i. co. p̄oficiunt̄. vt fra. et aq̄ et igne a aere. i. ex vib⁹ ho. q̄tuor elem̄toz totus m̄dus gubnat̄. ita h liber op̄tendit oia iura Et nō qd fra ē frigida et sicca. aq̄ frigida et hūida. ignis calid⁹ a sic⁹. aer calidus et humid⁹. nat̄am p̄rie hz melācolia. scdē. l. aq̄ fleuma. ignis colera. sāguis r̄ndz aeri d. **In** quibus ostōibus. accur. e. **O**btinebat. i. erat in vsu et n̄ desijt. p̄dinez l. p̄ oēriam f. **D**issuetudie. nō legē tolli p̄ dissuetu. osuetudmem et itez eand̄ osuetudmē p̄ s̄uētientē. l. tolli. sic. ff. s. de sepl. vi. l. ij. s. diu. et in auē. s. h̄. et fal. s. i. al. s. h. qm̄ a h. subicit ab impiali. ac. et ē optimū exemplū C. de iud. rem n̄ nouā s. **Q**uas scz instōes et accipe. legim⁹ et agim⁹ scz esse compositas ex oibus. Accur. floren.

rez obtinet argumētis ac cipiant **E**t qd̄ in priori tpe vix p̄ q̄driennū p̄rio ribus ot̄ngebat. vt tunc ostōes impatorias legēt hoc vos a primordio igre diamini digni tanto honore. tantaqz t̄pti felicitate vt in iū. l. lib iste s. Finis. l. coder. nā pmo āno instōes legi dūt in quinto legitur coder. vt in plemio. ff. s. pro responsis. ibi quibus si bene. t. Pncipali. i. pnci. pia. et nō qd h scia ca put hz et finem. l. in alij artibus s n̄ sit l. vilissime fuit vt in p. lemio. ff. s. h. qz u. Igitur. ita otimua fm̄ jo. qz p̄dcoz. vi. roz sciaz et auētatez pbauim̄ nec palios poterāt omodius expediri. igit̄ mandat p eos diuidi v̄l quia ab impiali splendore appetit. et iō mandat diuidi vt meli⁹ possit intelligi ff. de v. sig. l. ij. s. quibuscumqz. **Q**uinq̄ginta. qui oprehendunt̄ inē. ff. vetus et infor. ciatū. et tres partes et. ff. nouū dig. de eo s. dig. gestoz. qz oia ibi de cidenda dirigunt̄ et soluuntur. Accur. p. seu pandectarū a pan qd ē totū. a dec ten qd est doctrina. qz ibi est doctrina oim̄ iur̄ glutoz vt C. Sve. iu. enu. l. ij. s. h. cum omnia. in fi. et vt h sequitur.

Gay nri. omtatoris dico factis sup. libros insti. atiqz. **C**um tres. interposicio est **Q**uotidianaz. liber erat sic appellatus. eo qd̄ in singlis diebus gerenda a mgratibus ot̄mebat quasi iudicarent **S**umam ope q̄tum ad corpus. Vnde pamphilus. alias Ozacius. Labor improbus omnia vincit.

bratum ab impiali reme dio illuatiatum est **Q**uas ex oibus antiq̄z institucio nibus. t̄ precipue exomen tarijs gay nri taz instituci onū. q̄ rez q̄tidianarum alijsqz multis omtarijs o po fitas cum tres viri pruden tes pred̄ci nobis obtulerēt t̄ legimus t̄ agnouimus. t̄ plenissimū n̄ arūstitucio nū robur eis accomodauimus. **S**ūma itaqz ope. et alacri studio has leges no stras accipite t̄ vosmet ip̄os sic eruditos ostendite. vt spes vos pulcerrima foue at toto sc̄imo ope p̄fecto. posse eciā nostram rem publicam. in p̄tibus e⁹ vobis credendas gubernari.

De iusticia et iure.
Iusticia est stans t̄ p̄petua voluntas ius suūz ynicuiqz

Cius. reip̄. creditur fm̄ p̄riaz exp̄osicōz. l. si has u. **C**redendis. i. qz betis credendam. dic vt in glo. s. **De** iusticia et iure. iustitiani tractaturus iura p̄li ro. p̄mittit de iusticia et iure q̄ est m̄ iur̄. a ideo ab ea icipit sic et obligacio m̄ est actōis vt. ff. de p̄cur. l. s. ea obliga cio. et iō p̄mittit̄ in f̄d̄atu vt. j. de ob. m. p̄n. a d̄ act. in p̄n. **E**t iur̄. scz qd̄ iusticiam p̄osequiē vt m̄mister. vel filius h̄ quare de h̄ponitur in R. ca cum nihil in tex. dicat̄ diffimi endo l. diuidendo. sic t̄nd̄ ent q̄dam. ideo n̄ ponit in tex. de iur̄. ne ḡuaret rudes aios. fm̄ py. qd̄ m̄hil ē. l. die h̄ p̄lez qz fieri vt aliqd̄ ponat̄ in R. ca. qd̄ in tex. n̄ ponitur. vt. C. de relig. nā m̄hil in tex. ibi s. de ludo alee. l. die qd̄ est veri⁹ vt diffimatur vt dicem⁹. j. e. t. s. iur̄ p̄cepta in glo.

Iusticia. h̄ iusticie diffimacio p̄ itelligi d̄ dina iusticia. l. q. d. dina iusticia est voluntas ost̄as t̄ p̄petua ac. fm̄ h̄ s̄ba in ea posita sūt plana. h̄ nonne iustū fuit qd̄ tātū datū fuit m̄cenario in sero venientī q̄tū illi q̄ mane venat. qd̄ tū dei iusticia laudat vt ff. de an. l. l. ij. et de h̄. sig. s. e⁹ cūz R. illis dinū mistice d̄. q. d. tm̄ h̄bit de paradiso ille q̄ decessit in h̄ v̄lio seculo si faciat bonū q̄tū ille q̄ decesserit i p̄rio seclō. l. die fm̄ jo. qd̄ de fragili hois iusticia loquitur. q. d. iusticia h̄iana vel q̄ est in hoie est voluntas ost̄as. et ē. et fm̄

Et alacri affectio enim opi tuo nomen imponit. vt. C. ad. l. cor. desi. l. i. ff. s. fur. l. qui iniurie. **L**eges. s. instōnum **C**ōdite. i. ita p̄oficite in hoc libz. ovel ita morib⁹ informati sitis. nam boni mores plusqz diuicie op̄anē vt. ff. de tu. et cu. da. ab his scire. s. i. et. ff. de ver. oblig. si quis fu. m. fi. **V**t spes. a h̄ spes fit de nob. n̄ am rem pu. posse gubernari **E**t vobis. i. a vobis credendis lectis eciā alijs libris vel si h̄es credendam. id est cō mittendam vobis da tiue legitur et h̄ dico le. op. p̄fec. id ē cūz q̄nquennio legeritis naz tunc opus consumatur vt in p̄hemio ff. s. qz solutum. et qd̄ dicit in partib⁹ e⁹ ideo est qz multe sūt p̄tes e⁹. vt p̄fectura osulat⁹ a alie. vt p̄z ex oētib⁹. s. of. iud. ff. et in eodem. **P**erfecto. i. lectis alijs libris. **S** p̄riaz. al. sv̄iam

illa duo vba ostans et ppetua abiciuntur. qz hoi non pnt
 ouentre cu scriptu sit q sepeies in die cadit iustus. et ideo
 nunq in eos statu pmanet vt i aut. de n ali. aut pmu. s. vt
 af. jte q in fi. die jus suu vnicuiqz tribuens. intellige qrtu
 ad affectu qz ad actu n p. q. d. hns affectum tribuendi sic
 s in hca probemij dz de augusto. et sicut de matrimonio.
 quod est mdiuiduum
 ut. j. de pa. po. in pn.
 lz interdum diuidat.
 vt pz in. C. de repu.
 .l. sensu. Vel tercio
 expone vt in summa
 h9 ti. Vt volutas. i.
 mens ostans ppetua.
 qsi habitus mris bo
 nus. s. tullius sic diffi
 nit. Iusticia est habi
 tus animi oivtilitati
 seruata suam cuilibet
 tribuens dignitatem
 fm pla. iusticia e vir
 tus que plurimu pnt
 in his q minimu pnt.
 vel prout ego credo
 Iusticia est ai agrua
 disposicio in singulis
 reb9 recte diiudicas
 a. Tribuens. vt hones
 ste viuat sibi. et sic al
 tezz n ledat. ymo pro
 ficiat. vel dic ius suu
 id est hois meritum.
 b. Noticia. pt recte
 legi et illa dictio scia
 est ablatiu casus. vel
 econtra fit nomiatiu
 casus et hcc dictio no
 ticia fit ablatiu casus
 sic. j. ti. i. i. pn. s. nuqd fm h optz qz qcu qvult prudēs l iut
 osult9 esse debeat theologiaz legē. R. n. n. in corpe iuris h
 oia inueniunt vt C. de su. tri. et fi. ca. et. C. de sacrofa. e. c.
 et de epi. et cle. auē. de multis. vbi specialr de diuinis tra
 ctatur. Jte que est dca inter iusticiaz et ius. et iuris prudē
 ciam. R. iusticia est virtus. ius est e9 virtutis executiuum
 Juris prudencia est scia illi9 iut. jtem iusticia e sumu bonu
 ius mediuz. juris prudencia infimū. itē iusticia vult tribuē
 vnicuiqz ius suu. ius so coadiuuat. iut prudēcia docet qst
 e. His s. nuēvult dicē qst leges sūt docēde. **filis fiat**
d. Cognitis. i. posita diffinicoe iusticie iut. a iut prudēcie
 e. Et incipientib9. datue pnt legi cu vbo. j. videntē l abla
 tiue vt supius respiciat a hverio. **Alibi i psō iustitiam**
f. Robis. loquūt opilatores h9. q dz expom per eos.
g. Tradi. scz iura ppli romam
h. Leui. q ad verba **i. Simpliciter** quo ad sniam
k. Diligentissimū q ad subtilia verba
l. Atqz exactissima. q ad subtilem materiam et sniam
m. Interpretacōe. i. facili snia **n. Que.** scz dca
o. Avertit. nō ostra inconstanciaz sic. ff. de pcur. m. cāe. m
 pn. Vñ salomon. tria sūt mibi incognita et qrtū qd peit9
 ignoro. via colubris sup lapidē. via auis volantis in aere
 via nauis in medio maris. qrtū difficilius via iuuenis i ado
 lescencia sua. vñ danē in mte. rest. eoz. facilitatis b9 vt. j. de
 hb. q. li. et diff. s. sciendum. Accurs.
p. Maturus. s. nō puer biū. q vadit plane vadit sane.
q. Juris pcepta. i. iut pcepta pceptiūt aliqd qd ptiēt
 ad aliquod isto. triū. nam nō oīe ius precipit. ymo qdā

tribuens **Juris prudēcia**
 est diuinaz atqz hūanaz
 rerum noticia iusti atqz in
 iusti sciēcia. **His ergo**
 generaliter cognitis in
 cipientibus nobis exponē
 iura ppli rōam ita maxie
 videntē posse tradi omodi
 ssime si primo leui ac simpli
 civia. p9 demde diligenti
 ssima atqz exactissima mē
 pretacōe singula tradantē
Alioqn si statim ab incio
 rudem adhuc et infirmuz
 aim studiosi multitudme
 ac varietate rez oneraui
 mus duoz altez a deser
 torem studioz efficiemus
 aut cum magno labore e9
 sepe et cum diffidencia q

punit. quoddā vetat. quoddam pmitit. vt. ff. de le. et se.
 con. l. legis. quoddaz osulit. vt ff. de rei ven. l. is qui. qdā
 hortatur. vt. C. de transac. age.
r. Honeste scz qrtum ad se. q honestas et eca mrimonia e.
 vt. ff. de ri. nup. l. sp. et circa mores seruatur. vt. ff. de tu.
 et cu. da. ab his. l. scire oportz. s. penl. Accurs. flo.

plerumqz iuuenes auertit
 serius ad id perducemus.
 ad qd leuiozi via ductus
 sine magno labore eius. et
 sine vlla diffidencia matu
 rius perduci potuisset.
Juris pcepta sunt h. ho
 neste viuere. altez n ledē
 ius suum cuiqz tribuere.
Studij due sunt posi
 ciones publicū et priuatū
Publicū ius e qd ad statū
 rei ro. spectat. **Priua**
 tum e quod ad singulorū
 vtilitatē pmet. **Dicend**
 igitur de iure priuato qd
 est triptite collectum. est
 em xenatralib9 pceptis. a
 gencium aut ciuilibus

1. Altez. vñ illis qd
 tibi non vis fieri alij
 non feceris. vt in de
 cretis. in pn.
s. Quū ius. vt n so
 lum n ledat s. eē adiu
 uet. nam n sufficit ab
 stinē a malo. nisi fiat
 qd bonū est. vt ar. in
 dec. lxxxvi. di. c. n. sa
 tis. s. nōne h9 vba ac
 cipunt hie sicut s in
 diffinicoe iusticie in
 fi. R. n. ymo ibi htria
 oprehtendit. h at illis
 solū qd sē duo prima
 relinquit. et nō q in
 h reprobo epi. py. et
 alioz qui dixerit. q
 in h titulo n diffime/
 baē ius qd est ars bo
 ni et equi. e9 merito
 quis nos sacerdotes
 appellat. nam dico q
 hec verba que h sunt
 tantūdem prestāt nā
 qd dicit pcepta iu
 ris. per h dicit ars cū
 ars sit collectio pcep
 toz. jtem per hoc q
 dicit honeste viuē al
 tezz n ledere. valz tm
 qrtum boni et equi. Jtem per h q dicit ius suum vni cuiqz
 tribuere. colligo. e9 merito q nos sacerdotes ap. i. sacra iu
 ra cuilibet ministrantes. vt hie. et. ff. e. l. i. ij. R.
2. Studij. i. artis adipiscende per studium
3. Due sūt posicoes. i. spēs fm p. s. fm az. sic. i. sup duob9 us
 gmbus n spēs9 ponit h ars studio discenda. nec em placz
 q ex multitudme rez multa dicant iura. sic em dicē ius
 aliqd eqnū qd sup eq fctaret. ali9 afimū et sic de singul
 h ego credo q iste n fuit p. intellēs h ille q e pceptoris mei
4. Rei rōne. et osistit in sacerdotib9 a mgatib9 vt ff. e. l.
 i. s. publicatū auē. vt li. ma. et au. s. q. do. col. viij. et. C.
 s. h. tri. et fi. ca. mē claraf. a ff. s. ori. iut. l. ij. s. p9 origiez
5. Spectat. scz pncipalk. nam et singulorū est vtilitas rez
 publicam conseruari. Accurs.
6. Pertinet scz pncipalk sedarie at ad pu. vtilitatē ptiēt
 expedit em reipub. ac. vt. j. de his q sūt sui l. ali. iur. s. p.
7. Priuato. h qd de publico R. n. dicit in h libro. s. ff. de
 iur. fil. et. C. e. t. et in alijs ti. seqn. et fere p oēs tres libros
 codicis vbi s iut publico fctā ē. et nunqd ille e triptite col
 lectū. R. n. sic vt statū dicaz et ex eis pceptis. Cū g ead sint
 exempla pub. et pri. qre de puato tm dixit qd est triptite
 collectū. R. qz plura erat de eo puato dictur9. jte cū feci
 Met hunc libz. cā rudū nolebat eos multū agguare quod
 fecisset si tractasset de iure publico in h libro
8. Triptite. in iute em priuato vt in suo toto triptita sūt
 pcepta nā alia vt h neiez cū alteri9 dāno fieri locupletem
 vt. ff. de odic. inde. nā nā. jte genclū vt q qsqz ob tutelā
 sui corpis fecerit iut fecisse ext meē vt. ff. e. l. i. ij. et. ij. jte

funt precepta ciuilia. vt precepta de vsue. de puata vtili tate est vsucapio. vt. i. de vsuca. in pn. ibi ne dñia. ac. q. sic publicū est ex eisbez exemplis. et pone eas exempla vt ecce a iure naturali vt non locupletetur cū iactura alterius res publica a iure gen. vt li. reipu. appulsare iniuriam. Idem a iure ciuili. vt resp. vsucapiatur sicut priuatus. que extra ponentur. i. statim in iure priuato. accur.

a Naturalibus. id ē iuris naturalis.
b Aut genū. i. precepta iur gen.
c Aut ciuilibus. preceptis. Accur.

d De iur. naturali. dictuz est s q ius priuatum est collectū ex naturalibus preceptis genū. i. ciuilibus. nūc de eis dicit et primo de iure naturali

Vs naturale est quod natura. i. deus. et nominatiue a ablatie pē legi. sic s. t. i. nō q. qtuor modis ius natā le ponitur. qñz pro iur genū vt. i. d. rez. di. s. singloz. qñz p iure pactor. a sic p iur ptozio. vt ff. de pac. l. i. qñz p e. oē rio sez pro eo q. restōne mmoz. vt ff. d. mi. l. i. qñz pro instmctū nature vt h. et ff. e. l. i. s. ius aut natā le fm canones. ius natā le dr. quod i lege mo

laycavel in euangelio ostinetur vt in pncipio decretor. a istd qd h ē nū casus. qñz h dictio natā ē ablati casus a eoz est accusatiui. qñz natā est nū. et tūc dic natā. i. deus

Nā ius bndico oia aialia. nā ius istud. nē. n solū ē hoim sōne oim aialiu s. hūani. i. hoī. rib9 a aere nascūē h. in celo. i. i aere vt aues q in arbor. vt. i. d. re. di. s. apuz i in terra. vt fere bestie q sūts iustris. i. cubiculis nascuntur. et ēē qdam aues et si in qualibet alia aq.

Que in mari. vt pisces. is dico nascuntur. Accur. i. hic. i. ab h iur natāli. s. do q pto adā eues iurit a i padī so deliciaz posuit m. Maris. i. masculi

Conunctio. i. aioz n corpm. vt ff. de re. iur. nupc. o. Appellā9 mēmonū. i. effectū mēmonij. et sic no. q. mēi momū q adorigiez ē de iur natāli. s. deo vt h. dr. d. iu. gē. ec dicit pē qz ab eo receptū. de iur ciuili ec dicit pē qz formā ei adiurit et solēnitatē vt. i. de nup. protū ti. ē dic a qb9 nup cns sit abstēmend. a ff. de ritu nup. protū vñ d; dicit de iur ci uili vt. ff. de iust. et iur. l. ius ciuile

Utur ad liboz pcrea p. hinc liboz. nā deus opa cionē a natālis instmctus q. Et educacio. nā h iur sez natāli mouet parēs ad educaci onē filioz suoz ppciusq; alienoz vt. ff. vñ li bi. scpto i. fi. r. Cetera. i. ec alia preter hoies.

Iuris sez natālis. de q loqm. ex eo em q. auis volat. pī scis natat. gallina oua calefacit. mouent isto iure natālia. t. ius aut diuidit. i. vnum ab altero sic agnoscitur.

Et morib9. nā qdaz sūt q regūt tm morib9 a ec qdam q

De iure natāli gē. et ciuili.

Vs naturale est qd natā oia aialia docuit. **R**am ius istud non solū hūani gnīs p m est sed 7 omniū animalium. que in celo q in terra. que in mari nascuntur. **H**inc descendit maris atz femie oiugacō quam nos matrimonium appellamus. **H**inc liboz procreacio et educacio. **V**idemus etē cetera aialia istius iuris pericia cenferi. **I**us aut ciuile vel gencium ita diuiditur. **D**ēs ppli qui legibus vel moribus regunt p m suo ppo. partim cōmuni iure omnium hominum vtunt. **R**am qd quisq; plus ipse sibi ius ostiuit. id ipsius

n morib9 n legib9 a ec qdā legib9 t m a n morib9 vt loies
Coi. i. eo iur qē ioi apdoēs siue scptū sit siue n. siluestrel
Ius ciuile vt sūt statuta terraz que iura municipalia dicuntur. vt C. de eman. li. i. i. et sic dr. ad drām iuris naturalis et iuris gencium. et ita accipitur hic. **S**ecundomodo dr. ius ciuile lex. pñ. ta. vt ff. de iust. et iure. l. ius ciuile. s. hic igitur. **T**ercio dr. ius ciuile omne ius qd n est pretoziuz. et sic accipitur. ff. de iust. et iur. l. ius ciuile. in pn. s. ius pre. **Q**uarto dr. disputacō prudentum. q. sūt facta sup. l. xij. ta. vt ff. de ori. iur. l. ij. s. disputacō fm jo. **M**ūto qd quid scriptū hēmus de iur dr ius ciuile. vt cū dr est cō sanctissima ref ciuilis sapia q precio nūmario n est estiatā vt. ff. de var. sig. l. i. s. proinde **S**erto dr gciens adiciē aliquid iur natāli vt in mīs mōmo mō diximus. **D**etrabit iur natāli vt in vsucapionibus vt. i. de vsuca. in pn. l. additur iur i gencū vt in tutela inuenta a iure ciuili originatē vt. i. de tutel. in pn. s. i. l. detrabitur vt in pīate suoz restricta ut. i. de his q sui l. ali. iur sūt. s. h. s. tpe. hoc em ius ciuile dr. vt ff. de iust. et iure. l. ius

pprium ciuitatis est vocaturq; ius ciuile. quasi ius pprium ipsius ciuitatis. **N**ō vero naturalis ratio inter omnes gentes ostiuit id apud oēs peque custodit. vocauitq; ius gēcium quasi quo iure oēs gentes vtuntur. **E**t populus itaq; ro. p m suo prio. p m oī iure oim hoimū vtitur que singula q lia sunt suis locis pponemus. **S** ius quid ciuile ex vnaquaq; ciuitate appellatur veluti athēnensium. **R**am si quis velit solomis vel draconis leges appellare ius ciuile athēnensium non errauerit. sic em et ius quo romanus pls vtitur ius ciuile rōanoz

hic igitur. **T**ercio dr. ius ciuile omne ius qd n est pretoziuz. et sic accipitur. ff. de iust. et iur. l. ius ciuile. in pn. s. ius pre. **Q**uarto dr. disputacō prudentum. q. sūt facta sup. l. xij. ta. vt ff. de ori. iur. l. ij. s. disputacō fm jo. **M**ūto qd quid scriptū hēmus de iur dr ius ciuile. vt cū dr est cō sanctissima ref ciuilis sapia q precio nūmario n est estiatā vt. ff. de var. sig. l. i. s. proinde **S**erto dr gciens adiciē aliquid iur natāli vt in mīs mōmo mō diximus. **D**etrabit iur natāli vt in vsucapionibus vt. i. de vsuca. in pn. l. additur iur i gencū vt in tutela inuenta a iure ciuili originatē vt. i. de tutel. in pn. s. i. l. detrabitur vt in pīate suoz restricta ut. i. de his q sui l. ali. iur sūt. s. h. s. tpe. hoc em ius ciuile dr. vt ff. de iust. et iure. l. ius

ciuile. i. R. et hec exempla sunt ibi notata
Nō natālis. nō q ius gen. natāli rōe ē inductū vt h. a. i. d. re. di. s. singloz. vñ ē ius imutabile vt. i. e. s. h. natālia a vtunt. vt est religio erga deuz. vt pntibus et patrie paream9 vt otraviolenciā resistamus. vt ff. de iur. et iur. l. i. in fi. et l. ij. itemouenciones siue pacta q apd oēs gētes valēt vt. i. e. s. ius at gencū. et ff. de pac. l. iur gē. in pn. **E**t pls itaq; qz ois pls vt iē pti iur di. itaq; a pls c. **Q**ue singula. sez iura gencū et ciuilia qbus rōmis vtunt cives rōm. i. de rez. di. s. singloz. vsq; ad fi. ti. vbi dr qliter acquirunt dñia iur gen. item. i. de vsuc. et in t. se. quibus dr. qualē acqunt dñia iur ciuili. et fm h referē ad p m dē et illd intelligas de iure ciuili rōnoz gñali vī ali dic pponemus. i. e. t. s. pe. vbi dices altez variabile vt ciuile. altez sūt gencū. et fm h n referē ad p. dē. h ad id qd dī s. nā. et ē. et ec q. v. et ē. di. s. singloz. atferē d. **P**ropoem9. h vbi R. forte. i. de re. n. ad p. d. d. d. h ad id q dē ē. nā qd q. s. q. et i. qd v. ius hē. h. e. s. ius qd. ac. dixim9 at pls oīe et p m. ius qd ciuile f. **A**ppellā. i. nomē istū ciuitatis vbi fem ē ius ciuile d; et g. **S**olomis. noia sūt opositoz statutoz i illis imponi ciuitatibus. sicut si appellat quis ius ciuile bonoū. statutū a opositoribus inuentum et oclio ofirmatum h. **N**on errauerit. pmo bñdixerit. **S**ic em ius quod pro se tm oposuerit alias esset gñalis lex. vt. i. eo. s. lex est. et de h sez iur ciui. gñali pē hic loqui.

Ius quiritium pro eodē nō mutet. a quirit qd ē hasta qz
Agrimo q̄ fuit eoz rex. dēs maḡ hasta i tollor tebat
Cuitas. h̄ simp̄lē d̄ ius ciuile
Dicitur sc̄z rōnoz p̄ excellēciā. est pp̄m l̄ gnale si est fa
Eius sc̄z ciuile rōnoz pp̄m l̄ d̄m vt fit gnale
FVirgilius. id̄ in ap̄lo. nā paulus in dina scripta intell̄
 Item vbi d̄ sapiens
 intelligitur salomon
Gius aut̄. at̄ p̄ sed
 et repetit d̄ iure gē.
 vt aliquid addat.
Huano. h̄ nunq̄d
 plā humana gnā sūt.
 Rē n̄. non. expone ḡ
 i. omnibus hoibus.
Inam vsu. ab inicio
 em pauci erāt hoies
 et indiguer̄ tñ aliq̄
 oī vsu. et qñ plures
 fuer̄ tunc magis su
 as osuetudies hēbāt
 et statuta. puta vt
 nullus vineā l̄ ortuz
 alterius m̄fret. et h̄
 sequit̄ a p̄baē. ff. de
 ius. et iur. l. ex h̄ iure
Kbella. h̄ quō a iu
 re descendit bellū cū
 sit a iur̄ p̄hibitum vt
 ff. de viusu. l. eq̄m̄
 mū. Rē n̄. loquit̄ de eo
 qd̄ a p̄lo rōno est in
 dictum hostib̄ vt ff.
 de cap. et postil. re. l.
 hostes. ḡ. in bello. itē
 pulsare violēciā qd̄
 est licitum. vt ff. de
 iust. et iur. l. vt vim
 ff. de vi et via ar. l. i.
 ḡ. vim vi cū modera
 mne tñ vt C. vñ vi. l.
 i. et ff. de iust. a iu.
 i. iure. accur.
LAb inicio. h̄ nūq̄d
 hodie quidam dicūt
 sic. Nos contra. nam
 seruus nascitur vt. i. d̄
 iur̄ p̄. ḡ. serui. et d̄ na.
 resti. l. interdum.
Mene. pene dicit̄ p̄
 iij. stractus vt ff.
 pulacōz. vt. i. de act. ḡ. de ostituta. Item ff. az. obli. vt. i. d̄
 ff. az. obli. Item p̄pter stractum emphiteoticū. vt. i. loc. ḡ.
 adeo. item p̄pter spon. lar. i. de donac. p̄pter nup. vt. i. aut̄.
 vt spon. lar. ḡ. i. et. ij. Et nō q̄ h̄ d̄ oēs oēctus esse de iure
 gencium h̄ n̄ oēs obligacōes. nā que ex maleficio vel quasi
 sūt. n̄ sūt de iur̄ gencium. h̄ vel a lege. xij. ta. vel alia lege.
Nmn̄ abiles. i. n̄ facile ad nūandū abiles vt. i. de re. corp.
Oconstat em̄ ius n̄m. i. ciuile ro. de q̄. Et icor. i. p̄n̄.
 diximus s̄ e. ḡ. h̄ ius. Large vocat̄ ius ciuile ius. q̄cqd̄ sc̄ptū
 h̄m̄ de iure gnali. vt diximus e. in glo. vt sūt sta. a. c. ibi
 quinto. aē. Item quicquid habemus de moribus h̄c op̄re
 hendit sc̄z gnalibus vt. ex inferioribus.
PEx scripto. de hoc dicit vsq̄ ad. ḡ. i. ex non scripto. e.
 de non scripto ibi dicit Accur.
Qvt. pro sicut.

appellamus. Ius quiritium
 quo quiritēs vtuntur. Ro
 manem a romulo. quiri
 tes a quirino appellantur
 Sed quociens n̄ addim̄
 nomen e⁹ fit ciuitatis no
 strū ius significam⁹ sicuti
 cū poetaz dicimus. nec ad
 dimus ei nomen subaudiē
 ap̄d grecos egregius ho
 merus apud nos virgili⁹
 Ius autem genciuū omī
 humano generi omīe est
 Nam vsu exigenter hūa
 nis necitatibus gētes hu
 mane iura q̄daz sibi ostitu
 erunt. bella etem̄ ortasunt
 ⁊ captiuitates secutez ser
 uitates q̄ sunt naturali iu
 restrarie Iure em̄ nat̄ali
 omnes homines ab inicio
 liberi nascebantur Et
 ex hoc iure genciuū om̄ es
 pene contractus introdu
 cti sunt vt emp̄cio ⁊ vendi
 cio. locacio et conductio
 societas depositū. mutuū
 et alie innumerabiles.
 Constat em̄ ius n̄m quo
 vtimur aut ex scripto aut

Apud grecos. nam ⁊ greci vtēbant̄ iure scripto et non
 scripto. vt. i. e. ḡ. et non ineleganter.

Lex est. h̄ diffinico q̄ ad sniaz ocordat cū ea q̄ est. ff. d̄
 le. et se. o. l. i. l. q̄ ad v̄ba diffenciat. Diffinico ⁊ alio mō Lex
 est sanctio sancta iubēs honesta p̄hibēs oēria. q̄ sumit̄. ex
 lege greca. ff. de le. et se. o. l. ij. Itē diffinico terciomō vt in

alia lege greca colli
 gitur in e. ti.

Veluti. exemplifi
 catue ponit̄. nam fa
 cta ouocacōe p̄li ro
 mgratus sc̄z senatus
 n̄ tot⁹ h̄ q̄ maior erat
 oibus. interrogabat
 p̄lin sc̄z censul. an sic
 placeret. et sic ad libi
 tum p̄li fiebat vt. ff.
 de orig. iur. l. ij.

Censule. nam osul
 vice senatorz interro
 gabat p̄lin et sic ip̄si
 senatores videntur i
 terrogare. nā qui p̄
 alium facit p̄ se facē
 videtur. vt. ff. de vi
 et via ar. l. i. ḡ. deieci
 se. et. ff. d̄ admi. tu.
 l. ita at. ḡ. gessisse. nā
 recte oia n̄ra facimus
 q̄bus a nobis auctas
 impartitur. vt. C. de
 re. iu. emu. l. i. ⁊. oia.

Plebiscitū. veluti
 exemplificatiue ponit̄
 vt. s. ḡ. prop. erat em̄
 vnus noie tribunus q̄
 p̄cerat plebeiorum
 mgratū qui interro
 gavit plebeios vt. ff.
 de ori. iur. l. ij. et mul
 tas leges habem⁹ de
 his. vt de l. acq. vt. i.
 ad l. acqui. ḡ. ceterū ⁊
 ḡ. h̄ tñ ⁊ ne p̄sides
 accipiant n̄ esculenta
 vt ff. de off. p̄con. l.
 solent. ḡ. fi. et. ff. de
 of. p̄f. ḡ. plebiscito
 Plebs a gne. est
 at genus quod p̄s
 dicatur de pluribus

dēntibus specie. vt aialiū aliud rōnale aliū irrōnale. et sic
 se h̄z p̄ls vt seq̄t̄ ad nobiles et ignobiles. Spēs at̄ q̄ p̄di
 catur de pl̄ibus dēntibus m̄io. vt h̄o alius ticus alius sei⁹
 sic se h̄z plebs. nam minores tñ comprehendit. vt sequit̄
 a. Ec. q. d. n̄ solū plebei appellacōe p̄li om̄iant̄ h̄ eē pat̄cij
 b. Patricijs. q̄ erant quasi patres principis vt. i. qui. mo.
 ius pa. po. sol. ḡ. fili⁹ tur minus valere quasi loco sūptō
 c. h̄z plebiscita videba/ ab auctate. qz maiorē patrici
 orum et senatorz auctas. vt C. de leg. hūanū. et ff. d̄ eden.
 l. siqs ex ar. ḡ. i. h̄ h̄ sublatum est p̄ legem latā ab ortensio
 rege vt sequit̄. et ff. de ori. iur. l. ij. ḡ. deinde cū essent
 d. Ortensia oposita inter nobiles et plebeios. et int̄ eos
 sic statuit qz valeret plebiscitum

Senatus. ostituit. nam poterat facē legem vt h̄. et. ff.
 de leg. et se. osul. l. non ambigitur

Legis nā id ē si ex alia q̄ difficile erat tot hoies uicere ac
cōsuli. i. interrogari. nā antea pl's interrogabat̄ vt
s. e. t. s. plebiscituz. vt sicut pl's interrogabat̄ prius sic
postea senatores qui centum erant nūo interrogabantur a
osile vt C. de petie. here. l. fi. in p̄n. Accur.

Sed quod placuit cā faciendi om̄em legem. al's n̄ esset
lex om̄is vt sequitur

C. de sen. l. ex stipu
lacione. nam ibi s. n̄
ois vox iudicis est se-
tencia. et sic non ois
vox principis est lex
i. h. z. vigore. i. lex
est et p̄ lege seruat̄.
k. Impiū. Enfferēdo
de plō ad p̄ncipē nā
fuit facta sup regio.
i. ipio transferendo

Regia. hac lege
cautiū fuit vt p̄tas le-
gis faciēde transiret
de plō ad p̄ncipez
vt h. et. ff. de ori. iur.
l. ij. s. deinde cū esset
et s. nouissime. et fac
ad hoc. ff. de consti.
p̄n. l. i. ubi sūt eadez
vba et hanc legē re-
gram n̄ hēmus. nam
facta fuit sup regio.
i. impio Enfferendo

Populus. ei quo
ad honorem. et in eū
quo ad onus.
n. Coessit. i. Enstus
lit. sic vt ipe pl's am
modo n̄ heat sibi hoc
ius. sic. C. de ve. iure
enu. l. ij. s. h. hoc et s
leg. et se. osul. l. fi. h̄
alij dicunt. q̄ adhuc
pl's p̄ facē legem a
q̄ s. solum p̄ncipez
h̄ posse. vey. est sol⁹
id est nullus alius so-
lus. fm̄ s.

Per eplāz. vt. s. h̄ his qui sūt sui vel alie. iur. s. d̄noz. a
ff. de osit. p̄nci. l. i. accur

Decreuit. vt. C. eo si impialis.

Edicto. vt. C. e. l. ij. et de sedis mup. l. hac edictali

Legem ḡnalem quā potes agnosce. q̄tuor. modis. vt
C. de legi. et con. l. leges vel specialem vt sequitur.

Hec sūt scz q̄ ostituit impator sūt clause. al' oēs sūt
t. Persōles. dūmō iur̄ corpe n̄ ḡnales. vt C. de no. C.
s. fur. l. ymca. in. s. fi. u. Alicui. penā merenti.

Omeritū q̄ multū fujerat p̄ncipi. et id aliq̄ penā quā
debat ille pati p̄pter delictum q̄ forte fecerat ei remisit.
y. Interrogauit. h̄ maiorem q̄ esset dignus vt pena ēmet⁹
fit multoz. vt ff. de penis. aut facta. s. fi.

Sine exemplo. i. vt alij sumerent exemplum

Subueit. vt clicis in quibus multa sūt sp̄ealia ut i. aut̄.
vt cli. a p̄. p̄pos. e. a C. de ep̄is et cle. c. clicis. et l. ois q̄ a cu
rie et alijs. vt C. de le. et o. l. ij. h̄ nunq̄d intelligit̄ sine ex-
emplo subuenit e si cui simpl̄ rescribat. R. n. sic dūmō n̄ fit
ibi aliq̄d signū ex his q̄tuor. q̄ dicunt. C. de le. et o. l. iij.

Non transgredit̄. ff. q̄ q̄s iur̄. l. i. o. tra. s. h̄ distingue

uocare legis sanctiende
cā equuz visum est senatū
vice pl'i osuli **S**ed qd
principi placuit legis hz
vigorem cum lege regia
que de eius impio lata ē
pl's ei et in eum omne im-
perium suum p̄tatem con-
cessit **A**d cūqz igit ipa-
tor pep̄lāz ostituit l' agno-
scens decreuit vel edicto
precepit legē esse stat **C**
h̄ec sunt que ostōnes ap-
pellantur **P**lane ex his
quedam sunt personales
que nec ad exemplum tra-
hūnt. qm̄ n̄ hic princeps
vult. **N**ā quod ob meritū
indulgit alicui. l' si cui penā
irrogauit. vel si cui sine ex-
emplo subuenit. personaz
non transgreditur. **A**lie
at cū ḡnales sint omnes
p̄culdubio tenent **P**re-
toz qz edicta n̄ modicaz
obtinēt iuris auctoritatē

an ad sui postulacōz sit ocelluz. q̄ casu t̄nsgridit̄. vt ibi al
n̄ vt h̄. vt ff. q̄ q̄s iur̄. iij. h̄ sic soluitur aliud. **C**ontra. **C**
de fruc. l. i. ex le. fi. vel ad vtrumqz. oē qd ad al iud ext en-
ditur. s̄ non est dicere vt alius heat priuilegiū. l' meli⁹ lz
egrediatur p̄sonam. n̄ est tñ ḡnale ius. nec videt̄ alius. scz
aduersarius. p̄sus cū sit otingens occasione otrouer sie

Tenent. i. ligant

Pretor. qz edicta
q̄ scripta erant i albo
p̄toz vt ff. de iur. o.
iud. l. si quis. id quod
primo. R.

Non modicam. sed
magnam

S qui. i. ideo qz.
Magistratus. scz
ipi pretor̄es vt. ff. s.
iust. et iur. l. i. ius aut̄
pretor̄. et l. scz

Bedert. vt. ff. de
ori. iur. l. ij. s. eos tpe
Proponebat. caus̄
vt de morboris a vici-
osis aialibus vt p̄z. ff.
de edi. e. l. i.

Honorarij. q̄ liter
R. qz ediles erant ex
p̄tozib̄ ut. s. di. s. i.
s. p̄tozias. et ff. s. s.
obli. l. v. s. p̄tozias

Risa sine. s̄ma est
firmata. q̄m dubitata
R. fm̄ jo.

Opinōes. opio ē
cum dubitacōne. R.
fm̄ jo.

Publice. i. quaz
int̄p̄tacio fiebat pu-
blica auctate ocella a
p̄ncipe. vt vlp̄. p̄p̄
et filēs q̄ fecerunt le-
ges. ff. de ori. iur. l. ij.
s. p̄ originem

Acesare augusto
vt s. i. R. Accur.

Vt iudici scz nulli

Constitutum. i. sicut ipi ostituerunt.

Ex n̄ scripto. venit de iure scripto vidimus q̄ in sex p̄tes
diuiditur. sequitur de non scripto. vt s. e. s. stat

Diuturni. scz q̄to tpe vsus facit mores vel osuetudinē
R. p̄. an. vt ff. q̄ et a quibus ma. li. l. cū fideicō. s. aristo. l. z
h̄ q̄bz exigit̄ tps e⁹ n̄ exrat memoria. ar. ff. s. aq̄ plu. ar.

L. i. i. fi. et ff. de aq̄ coti. a est. l. iij. s. duā. a C. q̄ sit lō. o.
l' osuetudies. et C. de sacrosac. ec. l. fi. jte q̄ s. lōga p̄z in
R. ca. C. e. et ff. e. lōga. aut. p̄. an. s. r. vt. s. de vsuc. s. i. seq̄t̄
q̄. p̄. an. sūt robusta. h̄ nunq̄d semel sufficit vt. s. r. ānos. R.
n̄ ymo d̄z admin⁹ bis fm̄ eum iudicare. vt C. de e. au. l. iij.
in fi. l' q̄rimoniaz. l' libellū positū osuetudinē tlez sp̄nē.
vt. ff. de le. et se. o. l. cū de osuetudine. nūq̄d ḡ iudicat̄ ex-
emplis. R. n̄. vt C. de sen. l. nemo iudex. et fa. ff. de of. p̄ fi.
h̄ l. s. h̄ ex osuetudine que approbat̄ exemplis. et sic ocedit̄
aliud per obliquū qd directo n̄ ocedit̄. sic et ff. q̄ res pig.
ob. pos. l. arim. fi. sic econtra peto ex p̄missione que pro
missio probat̄ ex longo vsu. vt ff. de vsur. cū de in rē d̄ so

Cōsensu. al's n̄ p̄t esse osuetudo. cum dicat̄ q̄ si ois osue-
tudo et error osuetudiez ipediat vt ff. s. le. a se. o. q̄ n̄ tōn

Amitant. i. tñ v3 vbi lex scripta n̄ est q̄tum vbi lex scri
pta est Et nō tres virtutes osuetudinis imitandi legē vt s̄
interpretandi legem vbi lex est dubia. vt ff. e. si de intere
pretacōe in fi. item corrigendi. vt ff. de leg. et se. 2. l. de q̄
bus in fi. et. j. e. s. ea. 2. o. qd̄ distingue aut est gñalis osuetu
do p̄ totū mōm. et tūc vincit legē vbiq; vt ff. e. de quibus
. s. fi. aut specialis. et
tūc vincit legē in eō
loco vbi est vt ff. oīa
p̄dior. l. uenditor. s.
si oīat. dum mō post
legē fuerit inducta.
al̄ vincit a lege sup/
ueniēte vt. ff. 8 sep̄.
vio. l. iij. s. diuus. in
alio aut loco osuetu
do spe cialis n̄ vincit
legem. vt C. e. l. con
suetudinis a s̄ m̄ jo.
a. p. l. 3. alij alē distmp
erunt.
b Et non. s. s. omis
est ad duo scz dicta. s̄
ad sc̄ptū a n̄ scriptuz
ideo bñ est hic. s.
c Ius civile. large ac
cipe vt no. i. s. oīat.
d Origo. i. lex. xij. ta
blā q̄ fuit origo totū
iuris. et principium.
e Institutis. i. ordi
natis. nam ro. p̄ s̄
p̄ viros p̄ isto iure mi
sit qui. p. tabl. ebuz
neas retulerunt tam
de iure scripto at̄ he
mensum q̄ n̄ scripto
lacedemonior. Sed
qz̄ postea aliquid de
erat qd̄ emendacōez des̄ s̄ ab̄at data fuit p̄as per vñū anū
his. p̄ viros vt ius a leges corrigerent addendo a des̄ ten
don si op̄ eēt inēptarenē a i ea facerēt q̄ duas tablas addi
dēt a lex sic. xij. ta ex accrescētī dēa ē vt ff. s. ori. i. u. l. ij. s. i.
f Naturalia. s. s. p̄ intelligi de iure nat̄ali primeuo q̄
mouentur oīa alia ad aliqd̄ faciēd. vt no. s. e. t. s. i. in pñ.
s̄ q̄ dicit immutabile est oīa id quod de seruitute de que
est oīa ius naturale et tñ p̄ualet. vt s. e. s. ius autem. s̄
dic n̄ derogatur ob hoc. l. 3. non seruetur in illo casu. nā m̄
hilomin⁹ equū et bonū est. Et eod̄ mō rñdeo ad illd̄ qd̄ de
j. de ca. di. s. p̄ at qd̄ est oīa. l. ibi n̄ tollit̄ agnacio s̄ ius
succedendi. itē eod̄ mō vt prius rñdeo ad illd̄ qd̄ de v̄sue. s̄
j. de v̄sue. in pñ. qd̄ oīat esse oīa ius nat̄ale. vt ff. de oīdi
inde. l. naz. nat̄a. l. dic q̄ iste. s. lo q̄tur de iur̄ gentiū qd̄ p̄
ex illa l̄a q̄ apud oēs gentes vt s. e. s. q̄ vero naturalis
g Constituit. s. s. osuetudie spēali. l. lege municipalī sc̄pta.
h Tacito. s. oīa osuetudie vt ff. s. le. a. se. 2. l. 8. q̄ b̄ i fi.
i Vel alia. i. oīa statuto. et sic reddūē singla singul.
k Omne. qd̄ sit ius et qualē diuidat̄ dixit. nunc d̄ r̄az inter
ip̄a iura ponit. De s̄ bene s̄. j. in toto primo libro vsq;
l Vel ad personas. ad ti. de rerum diuisione
m Ad res. de s̄ s̄. j. li. ij. et. iij. vsq; ad ti. de ob.
n Ad actiones. de his s̄. j. de actiōibus.
o Persone. nam hō est res dignissima creat̄ az. vt ff. s. edil.
e. l. iustissime. vñ oīdius. P̄ona q̄ cū spectat̄ aīalia singla
terrā. Os hōi sublime dedit celūq; videre Iussit. a erectos
ad sidera tollē vult⁹. et in Virgilio. Celestiq; origo illi ē

legē imitantur **E**t n̄ in
elegantē in duas spē s ius
ciuile distributū esse vidē
nā origo ei⁹ ab institutis
duaz ciuitatuz at̄henaz
scz et lacedemonior flux
isse videtur. **I**n his. n.
ciuitatibus itaagi solituz
erat vt lacedemonij quidē
magis ea q̄ pro legibus
obfuarēt meozie mādarēt
at̄henienses vero ea que i
legibus scripta p̄prehendi
ssent custodirent **S**ed
naturalia quidem iura q̄
apud omnes gentes p̄q̄
obfuantur diuina qd̄am
prouidēcia constituta sp̄
firma atq; immutabilia p̄
manent. **E**a vero que ip̄
sa sibi queq; ciuitas consti

p Agrent. et sic statim ponit de iure psonaz. a nō s̄ q̄
digora p̄ponēda sūt. sic. j. de bo. pos. s. alia. 2. o. et p̄ s̄ faci⁹
multas formacōes tituloz. **q** De iure psonaz. s̄ ca.
Somma. i. prima. qz̄ et alie sequūt vt. j. de his q̄ sūt sui
ali. iur. in pñ. et. j. de tutel. in pñ. Vel. i. maria. i. qz̄
partim est de iure nat̄ali. vt libertas. et p̄tim de iur̄ gē.
vt seruitus. quorum

tuit sepe mutari solent. l
tacito osensu populi. vel
alia p̄ ea lege lata. **D**ñe
autem ius quo vtimur vel
ad personas pertinet vel
dares ad actiones. p̄ri⁹
de personis videam⁹. **N**ā
parum est ius noscere. si p̄
sone quarum causa consti
tutum esse ignozentur

De iure personarum.

Somma itaq; diuisio
de iure personarum
hec est q̄ omnes homies
aut liberi sunt aut serui.
Et libertas quidem ex
qua eciam liberi vocantur
est naturalis facultas ei⁹
quod cuiq; facere libet.
nisi quod vi aut iure p̄hi
betur. **S**eruitus at̄ est

vt seruitus. quorum
vtrunq; scz ius nat̄az
le et gencium. antiq;
us est iure civili. vt
j. de rez. di. s. singu
loz. vel dic sūma. i.
breuis. sic. j. s. obl. s. i.
Hoies. s̄ pone q̄
h fuerunt duo hoies
vnus liber et ali⁹ ser
uus. hec p̄posicio est
falsa. dic q̄ p̄lis oīo
ouertitur in singula
rem. et tunc est vera
et n̄ fallit vt ff. s. oīdi
a. de. l. falsa. s. fi. a. ff.
de peti. her. diuisim
fi. et de ori. iur. l. ij. s.
exactis. et de s̄. fig.
n̄ est. **C**ontra singla
ris pro p̄li vt e. t. l.
in summa. ff. de test.
tu. si q̄ sita. s. i. a. dicit̄
questiones positas.
ff. e. l. iij.
Aut serui. s̄ quid
de statu libero vidē.
liber. vt. ff. si ex nora
cā agat. l. fi. s. 3. oīa
est. vt. ff. de sta. lib.
l. statu liber.

Item quid de ascrip
ticio vel censito vidē
q̄ serui sint. vt C. de agri. et cen. l. fi. l. xj. et C. in q̄. ca. cē
tu. l. fi. s̄ oīa est s̄ m̄ jo. Licet alij alē distmp̄erunt euz p̄nt
fieri. clerici. et oīa dñoz voluntatem. qd̄ n̄ est in ver e ser
uis. vt C. de epi. et cle. l. iubemus. s. seruos. et in aut̄ s̄ san
ctis ep̄is. s. ascriptios. itez in dubio p̄ libertate iudicans
est. vt ff. de re. iuris. l. libertas. et qd̄ in oīa r̄ijs legibus
p̄tinetur. loquitur q̄ ad s̄uicia q̄bus est astrictus. q̄re po
tuerunt et facere testamentū et ferre testimonium a alios
actus ciuiles exercere. nec alienari p̄nt sine solo. vt C. de
agri. et cen. l. xi. l. quemadmod. item qd̄ de mōcho vel re
gulari canonico. s̄ n̄ liberi sunt et ideo p̄nt reddē testimo
nium. quod dic vt diximus in aut̄. de mona. s. cogitans. l. 3.
q̄ ad act⁹ q̄ s̄ baz fingant̄ mortui vt in aut̄. de mō. s. illd̄ a. s.
si q̄s at̄ col. l. i. et in aut̄. de nup. s. s̄ occasionem. col. iij.
Libertas. hec diffinico tribus modis p̄ legi. p̄mo s̄ m̄
p̄. vt diffiniatur libertas eo iure q̄ inuenta est. i. nat̄ali et
sic s̄ m̄ s̄ sunt liberi. nam et ip̄i p̄nt facere qd̄ volunt. nisi
qd̄ vi. i. de facto vel iure. scz q̄libet prohibeantur. et hec
verba ex q̄ liberi. et c̄. p̄nt esse de diffinicoe. nam et ip̄i s̄bi
vocantur s̄ m̄ idem ius vt. j. de libe. s. i. Alij dicunt diffiniri
libertatem liberi n̄ libertatem serui. qz̄ ex prima vocantur
scz hodie liberi. non ex sc̄da scz quam hñt serui Est s̄ libe
tas alia in seruo. alia in libero. et s̄ m̄ eos verbum vi expo
nitur vt prius. s̄ nec prima nec sc̄da placet. q̄ serui sint hō
die aliquo iure liberi. cum ius gencium in s̄ derogauerit iu
ri nat̄ali vt. j. s. seruitus. et ex pone vi. i. iure genciu quod
quadam necessitate induxit seruitutem. scz p̄ captiuitatez

vt s̄t. i. g. ius at. et iure scz cuius qm̄ maior. xxv. ānis vendit
 se ad p̄ciū p̄cipandū vt. j. g. hui. q̄i. d. q̄libet liber est lib.
 n̄ fiat seruus iure gen. l. civili. et h̄ba ex q̄ liberi. ac. non
 optet q̄ sint de diffinīōe h̄ q̄ndaz effem̄ lib̄tatis dem̄ant
 u. **C**onstō. i. vnū de statutis iur̄ gē. nāq̄ alia ml̄ta statuit
 ius gen. vt s̄t. i. g. ius at. h̄ hodie dici p̄t fuit de iure ci.
 Formacōe naz al̄olim
 et al̄ hodie est h̄p̄fal
 vt. j. de h̄is q̄ sui l̄ali.
 iur̄. g. pe. et fi. q̄re ē d̄
 iur̄ gē. muencōe. h̄ a
 uili formacōe vt ff. d̄
 iust. et iur̄. l. ius at̄
 r. **N**az q̄z d̄ iur̄ naēa
 li libi nascēbant. ac.
 y. **D**niō. aliq̄n sine do
 minio vt. ff. d̄ re. di. l.
 i. g. i. a ff. p̄ s̄reliēto
 l. fi. et adde ff. d̄ stip.
 h̄. l. q̄ h̄u. a ff. de lib̄
 ber. c. suis vsufruc.
 z. **C**on̄ naz q̄z i. ostra
 nis naturale. cū eo iu
 re oēs liberi sūt. vt. j.
 de lib̄t. g. i. a s̄t. i.
 g. ius autem
 a. **S**eruare. nō h̄uī
 dici a suādo s̄m p̄. h̄
 tabellio d̄. su. p̄ publi
 cus a s̄uendo vt ff. d̄
 adopcione l. nec es a
 l. n̄ al̄. et ff. r̄e pup.
 sal. fo. l. ij. q̄ t̄n̄ s̄uus
 n̄ p̄t esse vt C. de taz
 bulis ḡnali. li. p.
 b. **C**apiuntur. ff. de
 sta. ho. l. iij. m. fi.
 c. **F**iunt ex accidēt̄
 serui. Accur.
 d. **E**x ancillis. l. z. pas
 trem lib̄ez h̄eant vt
 j. t. i. et C. de rei ven. l. p̄tū Quid si ex asseriptio et liba
 R̄. seq̄t̄ ventres vt in aut̄. a. q̄ asseripti. a li. mu. g. i. col. v.
 e. **C**aptiuitate. q̄ occasiōe bell̄i stingūt qd̄ ē de iur̄ gē. vt
 s̄. t. p. g. ius at̄. **T**ercius modus vt C. de asser̄ḡcō etollen
 ff. iure. a est. da. l. i. g. pe. a ē q̄rt̄ vt p̄ m̄ḡitudiez iuo
 caōis i fuitutē vt i aut̄. ut lib̄ti de ceto. g. i. i. fi. a. g. illd̄ ho
 g. **M**aior. in q̄ scō sunt q̄tuor necessaria scz q̄ sit maior. xx
 an. vt h̄. et C. de lib̄. ca. l. si per ministeriū It̄ vt eo aīo p̄
 cij capiat p̄ez vt h̄. et C. de lib̄. c. l. n̄ iō It̄ q̄ vere h̄eat
 p̄ez vt ff. q̄bz ad lib̄. p̄ela. l. z. l. i. j. Item q̄ vendat̄ i ḡranti cō
 dicoz venditi. vt ff. de lib̄. ca. l. lib̄is. g. si q̄s sciens. Item et
 quintum vt h̄ sciat adicōz suam vt ff. si q̄s ingenu. esse di.
 l. ij. et si qd̄ eoz defuerit iure oī. puocat m̄ ingenuitatē. al̄
 n̄ poterit puocare m̄ ingenuitatem. eē si manumittat̄ vt
 ff. de sta. ho. l. h̄o lib̄. et ff. de lib̄. c. l. c. pacto. nisi reddēt
 p̄ciuz et d̄ns sponte accipet. nec eē d̄ns accipe spelliē p̄
 cum. l. z. q̄bz otradicant vt ff. si inge. eē di. l. ij. i. R̄. et C.
 q̄n l. z. ab ep̄. di. l. i. et j. t. i. m. fi. Sed nunq̄d h̄z i integ. re.
 cū sit minor. xxv. an. maior t̄n̄. xx. an. R̄. n̄. qz n̄ est mutāda
 tanta solemnitas. et qz n̄ est locus restō nū vbi res mutat sta
 tum p̄orsus amittendo. vt ff. de mi. fi. ex causa. g. pamp. a
 ff. de m̄ integ. rest. l. diuus. Sed nunq̄d patri vel affm̄ p̄
 mititur reuocacio. vel per offm̄ iudicis vel per reuendi.
 vt s̄lem. cū ad eoz ignominiam respiciat. vt ff. de rei ven.
 l. et de liber. ca. l. i. ij. et. ij. h̄. non vt ff. de capi. di. l.

ostō iuris gencium q̄ quis
 dominio alieno tra natu
 ram subicitur. Serui aut̄
 ex eo a p̄pellati sunt q̄ im
 peratores captiuos vende
 re iubent. ac per h̄ seruare
 nec occidere solent. Et q̄
 eciam mancipia dicti sunt
 eo q̄ ab hostibus manuca
 piuntur. Serui autem
 aut nascuntur. aut fiunt.
 Nascuntur ex ancillis n̄r̄is
 Fiunt autem iure genciu
 id est ex captiuitate. aut
 iure ciuili. c̄ h̄o liber maior
 .xx. annis ad p̄ciuz parti
 cipandum sese venundari
 passus est. In suoz odici
 one nulla est d̄ra. In liberis
 aut̄ multe d̄r̄ne sunt. a em̄
 ingenui aut libertini sunt
De Ingenuis h̄uicim

Ingenuus est is qui statim

tutelas. g. si libertate. l. z. quidam dixerunt ostra. ar. dictaz
 l. h̄ certe non mutauerat statum h̄ mutare volebat.
 h̄ **V**enudari. i. si q̄l̄z alio t̄. paciat̄ se t̄nsferri i aliu. qd̄ ē
 v̄n̄ si aliq̄d lucz senciāt vt ff. d̄ liber. ca. si vsufruc. g. m̄ s̄.
 et C. de liber. c. si ministerium. et ff. de liber. ca. si vsufruc.
 i. **I**n seruo. nulla d̄ra. Sed videtur ostra. nam quidam
 sunt in dignitate. q̄
 dam non vt. j. de iur̄.
 .g. h̄ pena. et ff. d̄ vsu
 fruc. et siquid. g. i. j. t̄
 quidam ordinarij. q̄
 dam vicarij vt. j. q̄ cuz
 eo. g. cum autem It̄ez
 alij veterani alij noui
 cij. vt ff. de edic. e. l.
 fi. et ff. de public. l.
 interdum. S̄z dic q̄
 nullus est magis ser
 uus q̄ alter. l. z. q̄ ad
 actus et quo ad mili
 cias et familia sit d̄ra.
 l. z. olim magis vn̄ q̄
 alter esset seruus. vt
 C. de nu. iur. qui tol.
 l. vna. nam olim qui
 dam habebant d̄niuz
 in seruis. q̄dez plenu
 quidam semiplenum
 k. **M**ulte. quidam
 ponunt h̄ fallam no/
 tam vt duo sint mul
 ta. ar. ff. ad fil. l. i. g.
 hoc R̄. p. Sed ēte ibi
 sunt tria appellata n̄
 duo t̄n̄. dic ḡ q̄ qua
 tuor sūt difference li
 beroz. hominum. vt
 ingenui et libertini.
 et latini et dediticij.
 vt h̄ a. j. t. i. de liber.
 .g. libertinoz. ar. ff.

vt natus est liber est. siue
 ex duobus ingenuis m̄i
 momio ostante edit̄ ē siue
 ex libertinis duobus siue
 ex altero libertio et altero
 ingenuo. **S**ed et siquis
 ex matre nascitur libera
 patre vero suo ingenuus
 nihilominus nascitur quē
 admod̄ qui ex m̄re libera
 et incerto patre natus est
 qm̄ vulgo oceptus est.
Sufficit autem li
 beram fuisse matrem eo
 tempore quo nascitur licz
 ancilla conceperit. **E**t
 econtrario si libera ocep
 rit. deinde ancilla facta pa
 riat. placuit eum qui nasci
 tur liberum nasci. **Q**uia
 n̄ d̄z calamitas matris ei
 nocere qui in vtero est.
Et ex his illud quesituz ē

vi bo. rap. l. iij. g. i. ij. R̄. pro pria est in aut̄ de depositis.
 et de denūciacionib̄ i cū et multa. ac. **D**e ingenuis R̄. ca
 p̄genus q̄nqz aliter. qz per sentenciam vt ff. de sta. ho. l.
 ingenuū. Item p̄ restōz nataliū. vt ff. de rest. natalium
 m. **E**x duobus. sic ostrue siue ex matrimonio subaudi ostan
 te duob̄ ingenuis editis. et ē. et sic expone oia seq̄n. capla
 n. **E**x altero. sic C. de opi. liber. l. q̄ ex libera
 o. **N**ascitur. s̄m se. **P** **N**ihilominus. qz ven
 tris status sp̄ osideratur. vt hic et in aut̄. que ostitncō ex
 asserip. g. i. coll. v. et C. de rei ven. partuz. nisi in casu. vt
 C. de seruis fugi. l. fi. et nisi in murilegulo. vt. C. de mu
 rilegulis. l. qui cum patre. li. xi. et l. h̄ij qui. et h̄ iure rōno
 secus iure longobardo. qz sp̄ in deteriorē ptē statuf
 ostrabitur. nisi sit matrimonium. aliud si concubimatus. nā
 tunc seruat̄ ius romanum.
 q. **L**ibera puta meretricē.
 r. **S**ufficit q̄tum ad odicionem. secus q̄tum ad honores
 vt ff. de senato. l. filiam. et liberof. g. fi. et secus quo ad pa
 triam. vt ff. ad munic. l. assumptio. g. filius vt ff. man. h̄ p̄o
 curatorem. g. pro socio. et l. id quod. g. si fili. et ff. de neg.
 ge. sed an vltro.
 s. **C**alamitas q̄si cadamitas. qz itez fuit facta ancilla.
 t. **E**x his. huc usqz dixit qual̄ otingat ingenuitas. nunc
 qualiter perseueret.
 u. **L**ibaz m̄ez. fa. ad h̄ C. si mā. ita fu. ali. vt ma. l. fi. si iuz

Medio tpe. ff. de acq. re. do. adeo. §. cu q spectanda
officit. n p9 manumissioz tlem qnqnmio steterit vt ff. si
inge. re di. l. ij. §. illis hodie correctu eyt hca C. vbi ca sta
d In seruitute. i. in statu fuisi

Manumissum. scz de facto. Accur. flo.
f Natalibus. i. ingenuitati. que probat p natales. Erant

at natales scripse cu
annis dni a pcomiza
te q dicebant lucium
esse natu et ingenuu
et deinceps sic erat n
tue oediceret vna in
legendis scroz intis
tulae nitas scz nico
lai qn mozi. qsi tue
nascat nunq moztu
rus. et scribt gesta
in vita sancti nicolai.
Et scripse illa sz nas
talis ei9 a qd fecerit
in vita intitulae tuis
sancti. p die q natale
appellat pria nitas
q est de iure naturali
et oez hoiez die esse li
bez. vñ sz seru9 iste
restitu natalibus.
.i. illi libertati quam
h3 de iure naturali. ff.
8 nat. rest. l. ij. a ff. 8
sta. ho. l. impatores
g Offic. n vendidit
vt s. t. i. §. pe. c. i. em
n redit in statu pmuz
vt ff. de sta. ho. h3 li
ber que est o. ac.

De libtms hca

Libertini sunt ex
iusta i. vera. sic
econse vt. j. t. i. §. semel
vel iusta qz adeo iu
ste fuisit dno vt me
ruet manumitti. vñ
die iusta qz est d iue
gen. vt s. t. i. §. serui
tus. et ff. de ius. a iue
manumissiones
k Seruitute a hui9
manumissi filius est i
genus vt s. t. i. i. pñ
licz gramatice dicant
eum libertinum Sed
et manumissum liber
tinum dicunt. ac.

Manumissio. i. detec
cio fm ir. et ff. 8 acq.

re. do. l. adeo. §. cum quis in fi. Vel die fm pla. jo. et Azo.
quia dat libertatem. quam prius ille seruus non habebat
al non diceretur dari. vt. j. de act. §. sic itaqz. Sed opponit
aut quam habebat ei dabat. et sic illi quidem nulla reman
net cum non habeat nisi vnam. aut quam non habebat. qd
est absurdum. Sed die qd dat quod non habebat. et h3 ple
rumqz ottingit q quis dat quod non h3. vt. j. qui ali. li. §. i.
et ff. de vsufruc. l. q n. et ff. de acq. re. do. l. non nos. ac.

Et pro id est
n Peati. ff. de iust. et iur. al. manumissiones ex B.

n ancilla pregnant manu
missa sit. demde ancilla fa
cta pepit libez aut seruu9
pareat. 7 marcellus pbat
libez nasci. sufficit em ei q
in vto est libera mrez l me
dio tpe habuisse qd vñ e

Cum at ingenuus aliqs
natus sit n officit ei in fuis
tute fuisse pstea manu
missum esse. Sepissime em
ostitutū est natalib9 non
officere manumissionem.

De libertinis subum:

Libertini sunt qui ex
iusta fuitute manu
missi sunt. Manumissio
autem est dacio libertatis
naz qm diu aliquis fierui
tute est. manu et potesta
ti su ppositus est. et manu
missus liberatur domini
potestate. Que res a iure
gencium originez assump
sit. vtputa cum iure natu
rali omnes homines liberi
nascerentur. nec esset no
ta manumissio cum serui
tus esset incognita. sed
postquam iure gencium
seruitus ingenuitatez in
uasit secutum est bnficiuz
manumissionis. Et e vno
oi nomine omnes homines

Due res. id est manumissio. ac.
p. Et cum tria gna. h3 erat vnum et addita sunt tria. §. fine
q tuoz. R. non sequitur nam si habeas tres filios et nascat
hodie vnus incipis h3e quartum. et prius hebbas tres. §.
vij. qd fin est. qz qd prio erat oputat m seqntē num. ac.
q Sacris. scz sub aspectu ppi et antistitis. et inueniēte

q licunq scripta vice
actoz vt C. de his q
in ec. manu. l. i. et. ij.
r Vm dicit. i. causa
ogmita coraz ptoze
que io dr dari vmdic
ta. qz vindex quid ez
fuis in vice illoz p
mo sic fuit manumiss
sus. ff. de ori. iur. l. i.
et. ij. §. incium. vel vt
qdam dicunt fm boe
ciu. vmdca erat h3 ga
ptoris q ter pucie
batur manumissus. et
dicebat pretor ter
aio te libez. ar. C. si
aduersus lib. l. ij.

Multis autez modis ma
numissio procedit a ex sa
cris ostomibus in sacro sa
ctis ecclesijs. aut vmdca.
a inter amicos. a p eplam
a p testamtu a aliam qua
libet voluntate vltimam
manumittit. S37 alijs
modis libertas suo opte
pt. qui tam ex veteribus
q ex nostris ostomibus in
troducū sunt. Seruio

S37 alijs
modis libertas suo opte
pt. qui tam ex veteribus
q ex nostris ostomibus in
troducū sunt. Seruio
a dominis sepe manumit
ti solent adeo vt vel in tn
situ manumittantur velu
ti cu pretor aut preses a p
consul in balneum l in t he
atp eat. Libertinoz aut
status triptitus antea fue
rat. Naz qui manumitte
bant mo maiorem 7 iustaz
libertatem ose quebantur
7 fiebant ciues romani mo
minorem et latini ex lege
iunia norbana fiebat mo
inferiozes 7 fiebat ex lege
eliasencia dediticoz nuo

Sed dediticiorum qui
dem pessima odicio laz ex
fieri poterat vñ aliis est qn manumissio n poterat fieri sine
ptore vt. j. t. i. §. ead. Itē aliud est in otenciosa iudictioe q
scz reddie in inuitum. vt ff. de v. ob. inter stipul. §. i. a C.
de dilac. a pcedente Acc. vdebatur non valere. quia
e In balneuz. tuc em pre gaudio cui libet concederet
d In theat. i. in locum vbi hoies stant advidendum. et id
multomagis. scz alias qcumq vadat. Acc.

Librio. id erat s fuis vt C. 8 nu. iu. qritu tol. l. i. §. i.
f. Modo. i. aliqui g Amore. i. mediavt. j. 8 cap. di
§. i. et ff. de auro et ar. lega. l. qui laudem. fm jo.

Transitu. i. du fm
fit a est ro. qz sine eo
fieri poterat vñ aliis est qn manumissio n poterat fieri sine
ptore vt. j. t. i. §. ead. Itē aliud est in otenciosa iudictioe q
scz reddie in inuitum. vt ff. de v. ob. inter stipul. §. i. a C.
de dilac. a pcedente Acc. vdebatur non valere. quia
e In balneuz. tuc em pre gaudio cui libet concederet
d In theat. i. in locum vbi hoies stant advidendum. et id
multomagis. scz alias qcumq vadat. Acc.

Librio. id erat s fuis vt C. 8 nu. iu. qritu tol. l. i. §. i.
f. Modo. i. aliqui g Amore. i. mediavt. j. 8 cap. di
§. i. et ff. de auro et ar. lega. l. qui laudem. fm jo.

q licunq scripta vice
actoz vt C. de his q
in ec. manu. l. i. et. ij.
r Vm dicit. i. causa
ogmita coraz ptoze
que io dr dari vmdic
ta. qz vindex quid ez
fuis in vice illoz p
mo sic fuit manumiss
sus. ff. de ori. iur. l. i.
et. ij. §. incium. vel vt
qdam dicunt fm boe
ciu. vmdca erat h3 ga
ptoris q ter pucie
batur manumissus. et
dicebat pretor ter
aio te libez. ar. C. si
aduersus lib. l. ij.
s Amicos. et in h3
in se. e. necessarij sunt
v. testes vt C. 8 laf.
lib. l. i. §. sanctim9. a
§. h3 qz. acc.
t Qualibz vt in codi
cillis vel in testō mi
nus solēm. qd v3 inf
prez et filios vt C. 8
testa. hac ofultissima
§. ex impfecto. ac.
u S37 alijs. pter sup
dictos. accur.
r Qui tā. scz modi.
p Ex veteribus scz ex le
gib9 impatoz vt C.
p q. ca. v. p totum
3. r. vt C. oia. de
manu. l. fi. a in auē. 8
man. pñ. §. ij. coll. iij.
et in auē. de mō. §. ij.
col. i. et in auē. 8 mō.
§. i. col. ij.
a Serui. ma imitti.
q. d. qncunq ec muiz
tivr C. de test. ma. l.
fi. §. si v3 o qd ez h3 sec9
fit in filijs vt in auē.
q. mo. na. ef. sui. §. ge
nerat col. vj.
b Transitu. i. du fm
fit a est ro. qz sine eo

Dediticioz. i. vocabantē dediticij. et erant inducī hac
I. eliascencia. q. et multa alia induxit. et erant hij toto tpe
vite sue serui. et tunc fiebant liberi cū moriebant. qd. pde
rat eis. qz bō vt peculiū a dño occupabant. h. i. latimis alē
fiebat vt colligit h. et ex eo q. minus hēbant dediticij qm
latim. vt. j. de success. liber. s. fi. Accur.

Pietas. i. nos qui
sumus pñ. Accur.

Constōmbus. vt
C. 8. dedit. li. tol. a. C.
de lat. li. tol. l. i.

Competebat. s. ma
numissil. s. m. s. nō tria
tpa. in pñio et vltio.
scz deinceps is iuris
est. s. in medio s. ius
pessimum fuit induc/
tum. vt. j. de success.
liber. s. vlt.

Libertinus. ex q.
ottingit multiplex ef
fectus in pñis circa
obsequiales operas.
q. sūt in faciendo. vt
in assurgendo et fui
endo siue in n. faciedo
vt de siuocando i. ius
que ipa nata pñono
debenē. ec. sine impo
sede. et si vocauerit
in ius pñonū sine veia
punitur. m. l. aur. eis
ff. de in ius vo. l. pe.
et vlt. q. aurei accipi
untur q. libet. p. vno
solido vt. j. de pe. te.
li. s. fi. a. ex his iuribz
sumitur ar. q. aureus
p. solido accipitur in
iure nōo ex q. p. eodez
delicto tales snie p.
mulgant et eodem in
telligunt esse dande
filio emancipato. vt
C. de in ius vo. l. ves
ma. et ff. de odi. inde
si n. sortē. s. libertus.
Item reuocantē in fui
tutem ppter offensaz
vt C. de libe. a. eozz
li. l. si manumissus. et
alia multa. s. hodie s.
oia tollunt preter ea
que ipa nata debent

vt in aut. vt liberi decetero. s. i. coll. vj. Tu dic vt no. in
d. i. l. si manumissus. que est contra

Et dediticios. quod dixerat in gñe nūc per species po
nit vel quod dixerat nunc diuidit

Altericaciones. q. s. n. h. em. s. q. re. n. erant sui sicut il li q. pe
me. s. h. i. c. toto tpe vite sue fuit recogentē. s. jo. q. erat
libi s. h. i. c. cogentē vt C. oia. s. ma. l. i. s. lin. at. p. petarius

Latio. s. iulianus. i. ex l. iul. no. bañ. i. d. uct. of. vt. s. e. s. lib. tio
q. oes. sic. s. tr. ue. a. oes. lib. tos. donauimus. i. ho. l. erum

Discrimie. i. d. r. a. h. ita. nec etatis nec manumissi. vt ec. in
fans possit manumitti. pmo ec. in ventre. cum q. tum ad s.

multis tpibus in dissuetu
dinem abijt latimoz vero
nomen non frequentabañ
Ideoqz nē a pietas oia au
gere et in meliorem statū
reducē desiderans duabz
ostōmbus h. emendauit. 7
in pristinum statū reduxit

Quia et a primis vrbis
rome cunabilis. vna atqz
simplex libertas optebat.
id est eadem quam hēbat
manumissor nisi q. scz liber
tinus sit q. manumittitur.
s. manumissor ingenu. s. sit

Et dediticios quidez p
ostōem nē am expulimus.
quam promulgauimus in
ter nostras decisiones per
quas suggerēte nobis tri
buniano viro excelso ques
tore nōo anti qui iuris al
tericaciones placauimus.
Latimos at iulianos 7 oēs
que circa eos fuerat obf
uanciam alia ostōe p. eiusd
questoris suggestionem
correximus que inter im
periales radiat sanctōnes

Et oēs libertos nullo.
nec etatis manumissi. nec
domini manumissoris nec

hēatur pro nato. vt ff. de sta. ho. q. in vtero. nec dñi mañ
mittentis. dñi tñ hēat. ff. an. vt. j. t. i. s. ead. nec i. mō manu
missi seu in testō. seu interuius q. quomō. vt s. e. s. multis
s. Additis. s. a. nobis eis q. s. habuimz s. e. s. multis at. a. sūt
additi. i. x. primus si dñs egrotantem suū suuz deiecit. scd. s.
si ancillaz vēdiderit ne prostituat. a. p. stituta fuerit. l. si vē
ditor sibi retinuerit
manz miectōz. a. eam
ad ipm reuertentem
p. stituit p. 9. ea. t. eus
si sui pileati defuncti i
funus p. cesserit. q. rtus
si ec. expressit eū velle
esse latinū. quintus si
sub odicōe relicta li
bertate heres an. odi
cionē manumissit. sep
tus si in iudicio libali
a dño supatus fuerit
et precii. p. eo dño so
lutū fuerit. et ip. e. p. 9
ea recepit. septimus
si ancillā suā marita
uerit alicui libero. oc
tauus si coraz actis fi
lium noiauerit seruuz
suū. non. si in s. tra. ser
uitutis reddiderit. et
probanz hij modi. C.
de la. li. tol. l. vna. s.
s. scim. v. s. q. in. fi. l.
t. sola. s. lib. tal. p. lēa
u. s. p. n. i. i. s. uetū

manumissionis mō disci
mine habito sic iam antea
obseruabatur ciuitate ro
mana decorauimus. Mul
tis modis additis p. quos
possit libertas seruis cum
ciuitate romana que sola
est in presenti prestari.

**De qui et ex quibz causis
manumittē nō possūt.**

Non tñ cuiqz volenti
manumittere s. naz
is qui in fraudem credito
ruz manumittit nihil agit
qz lex eliascencia impedit
libertatem. Licz at dño
qui soluendo n. est in testa
mento seruū suū cū liber
tate heredem instituē. vt
liber fiat heresqz ei soluz
necessarius si ei nemo ali
9 ex eo testamto heres exti
terit. aut qz nemo hēs scri
ptus sit aut qz is q. scrip
tus est. qualibet ex causa
heres non extiterit. **C**d
qz eadem lege eliascencia
prouisum est. 7 recte valde
enim perspiciendum erat
vt egentēs homines qui
bus alius heres extiturus
non esset vel saltem seruū

ditor sibi retinuerit
manz miectōz. a. eam
ad ipm reuertentem
p. stituit p. 9. ea. t. eus
si sui pileati defuncti i
funus p. cesserit. q. rtus
si ec. expressit eū velle
esse latinū. quintus si
sub odicōe relicta li
bertate heres an. odi
cionē manumissit. sep
tus si in iudicio libali
a dño supatus fuerit
et precii. p. eo dño so
lutū fuerit. et ip. e. p. 9
ea recepit. septimus
si ancillā suā marita
uerit alicui libero. oc
tauus si coraz actis fi
lium noiauerit seruuz
suū. non. si in s. tra. ser
uitutis reddiderit. et
probanz hij modi. C.
de la. li. tol. l. vna. s.
s. scim. v. s. q. in. fi. l.
t. sola. s. lib. tal. p. lēa
u. s. p. n. i. i. s. uetū

Non tñ cuiqz die
quis s. t. i. s. mul
tis. et. s. fi. d. em. sit. qz
libz mañmittē posse.
tñ. a. s. sic. j. s. ex. h. li.
in pñ. nā tūc esset lib
et heres. accur.
p. fraudē. s. expone
j. e. in fraudem
3. Manumittit. s. in
testō l. in vltia volū
tate scz n. instituendo
vt. j. p. s. et. ff. q. a
quibus. l. si mortis
a. Agit. s. ut noceat
creditoribz vt. ff. q. a
a quibz. l. si mortis. si
bi tñ nocet si velit re
uocare vt C. de seruis
pig. da. ma. l. si credi
toribus.

Eliascencia. filis est rō. qz lex vult. j. de v. s. s. furtue.
licet. i. licitum est.

Seruū. scz vñ. q. n. p. les. vt ff. de h. i. s. i. q. soluēdo et
ec. in fraudē creditorz vt C. de nec. v. l. i. in pñ. n. spēaliter
pigri dat. fuerit vt. ff. s. h. i. s. i. pigri q. n. p. fieri nec. i. 9
n. dñs creditori satisfaciāt. vt dca. l. pignori

Sol. q. i. cau. ec. c. alio vt ff. s. h. i. s. i. l. si is. l. ei. q. soluēdo
f. Extiterit. q. vltimo casu seruus substitutus est heres.

Rec. q. siue velit siue nolit cogit esse heres vt. j. s. h. i.
h. eadez lege. scz que prohibuit. eadez ex. j. q. a. dif. s. i.
iusta. cā. cedit. vt h. et. j. e. s. eadem.

Et recte. scz est prouisum.

a Egentes. nō q̄ prodest paupertas. q̄ fauet paupertati. sic. ff. de transac. cum hij. §. si in annos. et. C. de epi. et cle. si quis ad declinandum. §. penul. et. ff. de off. pre. illi. §. si. Ar. contra. ff. de execu. tu. et cu. i. spadonem. §. si. et i. aut. de testi. §. i. et illud. pauper vbiq̄ latet licet econtra dicatur. cantabat vacuus coram latrone viator.

b Vel. pro saltem.

c Habent. sic. ff.

d Interro. act. l. et q̄

e in p̄. sic. §. 8 bo. pos.

f §. per quos autem

g Aut si n̄ faciente

h id ē non satisfaciente

i creditoribus. acc.

k Et seruo. nunc si

l berto fact. acc.

m Serui. quondam

n h̄ modo liber est

o In iuria. quo ad

p famam. que ē post

q mortē quandoq̄ dā

r natur. vt. ff. de acti.

s l. ex iudicioz

t h̄ demq̄ libertate

u non q̄ dicat instituo

v te sine libertate quia

w tunc non esset heres

x vt statim dicit in fi.

y huius. §. sed preter

z misit dacionem liber

aa tatis. vt in fi. §.

ab i Constitutio. vt C

ac de necess. ser. hered.

ad insti. l. quidaz in p̄.

ae accur.

af k Scriptura. sicut

ag ex dacione tutele. vt

ah §. qui da. tut. post. in

ai p̄.

aj i Cum non. hec est

ak noua ratio. de qua p̄

al dixi modo. sed lex ipa

am antiqua fuit. vt. §. de

an here. insti. §. i.

ao m Institutionis. ar.

ap q̄ aliquo concessio. il

aq lud conceditur. sine

ar quo illud esse non po

as test. vt ff. de iur. om.

at iud. l. ij. accur.

au n In fraudem. sic. ff

av e. t. §. qui et a quibz

aw m. libe. non. fi. l. in

ax fraudem

ay o Soluendo. cum et

az fecant se habere creditores. vt. §. que i frau. et l. oēs. §. lici

ba p Non est. et nunc erit penes soluendo.

bb q̄ Preualuisse. nam quidam dicebant. q̄ sufficebat soluf

bc euentus. alij dicebant q̄ exigebatur vtrunq̄. scz fraus et

bd euentus. et ista sententia preualuit. tamen ex predictis vi

be debatur sufficere euentum solum. in. et ē.

bf r Impediri. hic diligenter attende. q̄ si directa detur li

bg bertas non solum inter viuos. sed etiam in vltima volun

bh tate duo necessaria sunt scz consilium. hoc est fraus et euen

bi tus. vt hic. et. ff. e. §. in fraudez. et C. e. l. i. In fidei omiffa

bj ria suff. cit euentus. vt. C. qui manu. non pos. l. fi. et est ra

suum necessarium herede haberent qui satisfactur esset creditoribus. aut hoc eo non faciente. creditores res hereditarias serui nomine vendant. ne iniuria defunctus afficiatur. Idemq̄ iuris est. et si sine libertate seruus heres institutus est. Quod n̄ a constitutio non solum in domine qui soluendo non est. sed generaliter constituit noua humanitatis ratione. vt ex ipsa scriptura institutionis etiam libertas ei competere videatur. cum non est verisimile euz quem heredem sibi elegit si pretermiserit libertatis dacionem serui remanere voluisse. et neminem sibi heredem fore. In fraudem autem creditorum manumittere videtur. qui vel iam eo tempore quo manumittit soluendo non est. vel qui datus libertat. b̄ defuturus est soluendo esse. Preualuisse tamen videtur. nisi animum. quoq̄ fraudandi manumissor habuit non impediri liberta

tio. quia facilius libertas de facto data ab herede euocatur q̄ a defuncto vt ff. de fidei omiff. liber. l. iij. §. si in fraudem Alia ratio notatur. C. e. l. in fraudem. in his aut alie nationibus que in fraudem creditorum fiunt. dic vt. §. de act. §. Item si quis

s Sepe. R. tacite obiectio. quomodo potest esse animus

bonus. cum ipsa veri

tate fraudet eos. R.

sepe enim. ac. Sz ar.

contra C. de rescind.

ven. l. q̄ quis. acc.

t Cum vtroq̄ frau

scz et euentus interue

nit vt subicit et facit

ad hoc. ff. qui et a q̄

manu. li. l. si fraudē

u Consilio. nota q̄

tenetur de consilio. §.

contra. ff. man. l. ij. §.

fi. sed h̄ fuit fraus. et

ideo fuit tale concili

um obligatorium. q̄

fraudulentum. acc.

x Eadem. scz de q̄

est habita mencio. vt

§. e. in p̄.

y Amori. sufficit §

si non sit minor. xx. an

his etiam si nō sit ma

ior. vt q̄ tetigit vl

timum diem. xx. anni

vt ff. de manu. l. i. sic

in testō fauore sui vt

ff. de test. qua etate.

z Vindicta. h̄ expo

ne vt §. t. i. §. multis.

a Concilium. id est

apud locum illū. vbi

habetur super B. cons

filium. i. deliberatio.

et sic ponitur id q̄

fit pro eo vbi fit. vt

ff. de iusti. et iure. l.

penult. al. §. si. Vel

dic ap̄ eos qui pre

sunt concilio. vt sunt

omnes habentes or

dina iam iurisdictōez

etiam inimi magi

stratus. cum hoc sit

de voluntaria iurisdi

ctione. vt. ff. de off.

procon. et le. l. ij. et

in aut. de defen. ci. §.

nulla. coll. iij.

b Iuste autem cause. fa. ff. de manu. l. si minor cū. l. seq̄.

c Patrem. Sed qualiter potest filius habere seruū. sc

licet patrem vel econtra. vel frater fratrem suum siue so

rorem. R. bene. vt quia instituit dominus filium serui sui

heredem vel filium ancille vel econtra. et sic de alijs. quo

casu sit institutus heres. et liber. et dominus omnium

bonorum quorum dominus fuerat testator. vt §. c. §. i. et ff.

de acqui. poss. cum heredes. Item potest esse vt si habeat

quis filium ex ancilla sua. nam est seruus et filius. vt C. cō

munia. de ma. l. fi. et econtra si seruus habeat filium ex do

mina. nam filius est et liber et dominus. cum ventrem seq̄

quo ad statum vt. C. de rei vendic. l. patum l. licet possit
ipe et domina accusari vt C. de mu. ques. pp. l. i. et j. de
here. msti. g. i.

Naturales et limos. vel naturales tm
Pedagogum scilicet qui ab inicio instruit pueros. a pe
dos quod est puer et gogos quod est ducere. quasi d. du
ctor siue gubernator
puerorum.

Alumnium. quem
vel quam alumnalu
it vt differat a supe
riori

Collactaneus. qui
simul mecum lactauit
quem fratres bononi.
appellant

Ducatur. prestis
to super hoc sacre ame
to. vt ff. de ma. vim.
si collactaneus in fi.

Causa iustave in
firmitatis que tribuit
dilationem. vt ff. si qd
caut. l. ij. g. iij. et. iij.
et ff. de re iudi. l. que
situm vel alia qualibz
iustave ff. ex qui. ca.
ma. l. i. m. fi.

Decem et septem
an. Sed quomodo mi
nor. vigintiquinque
annis potest esse pro
curator. vt. C. de p.
cur. exigendi et. ff. s.
procur. si minor. R.
hoc ad negocia fuit
non in iudicio esse po
test. sic al. s. est diffe
rencia inter hos pro
curatores. vt ff. man
da. si procuratorem.
g. i. accur. sius flo.

Approbata a se licz
manumissionis a apd
concilium. accur.

Sive falsa. quasi
diceret. si dixit filium
licet non sit. vel pa
trem vel filiam. licet
hec ita non sint. sed m
quosdam quod repro
bo. cum id quod falsu

fit nihil sit. nec prestat causam. vt ff. de. ver. sig. paulus.
et C. si ex falsis instrumentis per totum. et. ff. de excep.
rei iud. l. qui agnitis. Vnde dicit vera id est iusta. falsa id
est iniusta. vt quia dixi eum socium meum fuisse in armis p
i scolis. qd inducebat p iusta ca et fuit tal ca p similis app
bata. licz non debuerit approbari. sic ff. del. j. si fid euissor
g. fi. et ff. de in integ. rest. l. omnes. sic econtra iusta pro
vera. vt s. t. i. m. pn.

Retractetur. quia nihil facile immutandum est ex so
lennibus. vt ff. de in integ. resti. diuus. Sed contra. ff. de
execu. tu. l. si reprobati. i. R. S. hoc fauore libertatis. il
lud fauore sanitatis.

Cum autem constitutus. nam cum dicit sine causa non
posse manumitti. ergo econtra eu causa valet manumissio

Et seruus qui manumitti
tur procuratoris habendi
gracia non minor. xvij. an
nis manumittatur. **S**e
mel autem causa approba
ta siue vera sit siue falsa n
retractetur. **C**um autē
certus modus manumit
tendi minoribus. xx. annis
dominis per legem elia
scenciam constitutus sit.
euenebat vt qui. xiiij. an
nos expleuerat. licz testa
mentum facere possit et i
eo sibi heredem instituere
legat aq; relinquere possit
tamen si adhuc minor sit
xx. annis libertatem suo
dare non poterat. quod
non erat ferendū si is cui
totozorum suozum bonozū i
testamento disposicio da
ta erat vni seruo dare li
bertatem non permitte
batur. Quare non similiē
ei que admoduz alias res
ita et seruos suos in vlti
ma voluntate disponere
quem admodum voluerit
permittimus vt libertate
eis possit prestare. **S**ed

fic. ff. de eden. si quis ex. g. pretor. et. g. prohibet. et. ff. de
pactis iutencum. g. pretor. et. g. dolo malo. Ac
o. **T**estamentum. si est masculus femina vero in. xij. vt ff
de testa. qua. etate. vt ff. de liber. le. aurelio. g. gayus
p. **S**ed cum libertas vsq; nunc allegando. innuit q; eode
tempore possit manumittere quo testari. nunc econtr. duas

cum libertas inestimabilis
res sit. et propter hoc an
vice simum etatis annum
antiquitas libertatem ser
uo dari prohibebat. ideo
nos mediam quodam mō
viam eligentes non aliter
minorij viginti annis liber
tatem in testamento dare
seruo suo concedimus nisi
decimum septimum annuz
impleuerit et decimum oc
tauum annum attigerit.
Cum enim antiquitas
huius etati et pro alijs po
stulare concesserit cur nō
eciam sui iudicij stabilitas
ita eos adiuuare credat.
vt et ad libertates dan
das seruis suis possit per
uenire

**De lege fusia
canina tollenda.**

Lex fusia canina cer
tus modus constitu
tus erat in seruis tes
tamento manumittendis
quam quasi libertates im
pedientem et quodam mō
inuidam tollendam esse
censuimus cum satis fue
rat inhumanum viuos qd

vel nisi causa agnita cum nec liber iste. nec autē. loquatur.
nisi in vltima voluntate. vnde seruatut tenor eiusbez legis
eliascencie cum non sit correctus vt. C. de ap. l. p. ep. i. si
s. **A**ntiquitas. vt ff. de postul. l. i. g. inicum.
Postulare. i. desiderium amici sui vel clientuli sui coraz
iudicibus exponere. vt ff. de postul. l. i. g. i. non autem pro
se poterit esse in iure. vt C. de auē. p. an. l. clarum. et ē raz
cio qz qnz pro alio accedit sibi imputetur qui tali omittit
cāz suaz. vt ff. de mis. l. cū mandato
Peruenire. interrogatiue legas. rñdeas. non est racio
quare sit diuersum. est g et idem ius statuendum. vt ff. s.
x. ob. l. a ticio in fi. nam vbi est eadez rō idēz ius statuēd
ē. vt ff. ad l. acq. l. i. l. l. et C. ad l. falci. l. vlt.

De lege fusia.

rationes considerans
Et quia inestimabilis
est libertas. tamen si
vendat quis se preci
um ad venditorem si
trāsit ymo penes em
ptorem. eundemq; do
minum remanet vnde
inest estimabilis. vt
hic. et ff. de reg. iur.
libertat. et. ff. de ta.
erbi. l. i. g. fi. Et quia
antiquitas alit statue
bat cui est de seruien
dum. vt. C. de testa.
l. testamenta. quare
visis allegacionibus
soluit mediam eligēs
viam. sic. j. de rep. di.
g. cum ex aliena. licz
sit ar. otra ff. s. neg.
ge. nescennius. in fi. et
ff. de in rem. v. si p.
p. e. g. idemq;
q. **M**ediam. nota me
diam viaz. sic. ff. si ps
here. pet. l. antiqui
Accur. floren.
r. **I**mpleuerit. f. ho
die ex quo testari pos
sunt et libertates re
linquere possunt. vt
in aut. vt spon. lar.
col. ix. g. i. q. exaudit.
si in vltima voluntate
velit quis libertatez
relinquere. quod pz
ex verbo relinquere
quod i dicta aut. po
situm est quod ad mo
rientes tm spectat.
ff. s. ta. exbi. l. i. g. fi.
Sed quid si inter vis
uos velit quis manu
mittere. R. n. n. d. p. p.
nisi habeat. xx. annos

Lege fusia. certus vt ultra duos vel tres forte n̄ possz manumittere in vltima voluntate. vt. j. e. in fi.

a Modus. i. numerus / caminam. forte a quoda q̄ camf

b Quam scz fusiam. noiabatur inductam. vt in publ. Sz vt. j. de act. §. alie. nam canis seruabat naturam qui stat in palea. qui nec sibi p̄t habere paleam. nec alij permittit ac cipere. sic nec sibi poterat tenere seruos. qz moriebantur vt. j. de dona. §. siue falsa. nec libertatem pacie batur eis dari. Vnde merito canina Sz. vt sit cōsequens nomen rei. vt. j. de donac. §. est et aliud

c Impedientem. id est impedimentum afferentem.

d Inuidaz. nota contra inuidos. sic C. de cadu. toll. in p̄n.

e Familiam. i. omnes seruos qui familia dicuntur. vt ff. de ver. sig. pronunciaō. §. i. Accur.

f Causa. vt fraus etas manumittentis. vt s. e. t. in p̄n. et. §. eadem

g Morientibus. sed quō p̄t aliqd̄ adimicūm nihil habeat. nā mors oīa abstulit. vt in aut. de nup. §. deinceps. col. iij. R̄ dic morientibz. i. ad mortem tendentibus. qz laborabat i extremis vel quasi vel eē erat sanus. sed tiore mortis h̄ faciebat. vt. ff. de donac. cā. mo. l. iij. iij. v. et. vj.

h Adimere. nota hic ar. qz ea que fiunt inter viuos trahuntur ad voluntates vltias. sic econtra. ff. de pac. l. pactū

i De his qui sui vel alieni iuris sunt. R̄ ca. hic restringit p̄imum membrum diuisionis posite. s̄ de iur. perso. vt non op̄prehendat quosdam liberos homines filiūsa. Item statim cum dicit alieno iuri. ampliat secundum membrz diuisionis. vt op̄prehendat etiam quosdam liberos. scz filiūsa. cum §. fiat addicio et detractio dicte diuisionis iam est de iure. ci. hec diuisio. vt ff. de iusti. et iure. l. ius autem ciuile Aut superior de iure personaz. fuit fm ius naturalē gē. et ibi dixim⁹ qd̄ iō immutabile est vt s̄ de iur. na. et. ci. §. pe.

k Equitur diuisio que est de iure ciuili. cum in ea ius gē. cum distinguatur. vt ff. de iusti. et iur. ius ciuile. superior autem quam habuimus. s̄. de iur. perso. i. R̄ est s̄ iure gen. cū n̄ sit seruitus iure nat̄ali. ogmitauit s̄ de lib. §. i. ac.

l Juris. quedam neutro iure tenent. vt filij quoz p̄es sunt capti ab hostibus. vt. j. qui. mo. ius pa. po. sol. §. si ab hostibus. nam et alie quedam sunt impendent. vt ff. de vsu fruc. §. si quis interdum. §. i. et in aut. de non alienan. §. h̄ autem. col. i. et hoc fm quosdam. nos oīa. Nam sui iuris sunt. cum em̄ pater sit seruus hostium. et in eoz potestate vt s̄ de iure perso. §. serui. §. alium habere non possunt in potestate. vt ff. de acqui. re. do. homo liber. §. quicquid.

licenciam habere. totam suam familiam libertati donare. nisi alia causa impediatur libertatem. morientibus autem adimere huiusmodi licenciam.

De his qui sui vel alieni iuris sunt.

Equitur de iure personarum alia diuisio. Nam quedam persone sui iuris sunt quedam alieno iuri subiecte sunt. Rursus earum que alieno iuri sunt subiecte. alie sunt in potestate parentum. alie in potestate domorum. Videamus itaqz de his que alie no iuri subiecte sunt. Nam si cognouerimus que iste persone sunt simul intelligemus que sui iuris sunt.

ff. de acqui. poss. l. cum heredes. circa medium. et ff. ad. iul. de adul. l. sic eueniet et preterea eorum ratio vel snia ē absur. q̄ dicit q̄ hec diuisio recipiat medium vt. C. de sen. b. p̄tate. §. h̄ b̄. v. modis accipit vt ff. de sig. pas. l. si. l. p̄tas. / nam vt dicit aristoteles. contrarior eadem est

Simul disciplina. vt hic et. j. de tutelis. i. R̄. et ff. e. i. et est h̄ ar. qz per noticiam vnius immediate ad alterius noticiam et faciunt ad hunc. §. ff. de procur. l. poms. p̄n. §. pe. et. ff. e. l. i. et ff. de preto. stis. pul. l. i. §. stipulacio. num istaz. j. de tutel. circa p̄n.

d Gentis. i. de iure genium introducta. vt s̄ de iur. p̄sona. §. seruitus.

e Animaduertere. i. in animo vertere. et cogitare. vt dixit catho.

f Esse improprie ponitur pro fuisse vt statim colligitur. vt ff. e. l. i. et erat eadē p̄t in filium. vt colligit scdm̄ vnam h̄am. ff. de lib. et postul. l. in suis. et. j. d. noxa. §. fi. et. C. de pa. po. l. si.

g Domino. vel q̄si domino vt fructuario et bone fidei possess. quibus queritur ex duabus causis. vt. j. per quas perso. no. acq. §. de his.

h Quodcumqz. scilicet iuste fm quosdam vt ff. de acqui. poss. qz seruus in fi. Sed certe hoc esse non potest. nam si acquiratur. §. domino. qz sibi non. vt. j. per quas perso. no. acq. §. Item serui. et. ff. de acqui. here. placet. quare dic qz semper domino queritur. etiam si per dolum vel metum seruus acquirat vt ff. pro emptore. l. iij. §. celsus. et. §. pompon. et. §. si seruus. h̄ hoc solo inspecto an queratur puta si seruus stipulē ope ras a liberto. vt. ff. de sti. l. i. antepen. vel si aliud factus sit in stipulacione. vt. j. de sti. l. §. h̄ cum factum nisi in casibus. quod die vt. j. de stipula. l. §. h̄ cum. nec ob. dicta lex. qz seruus. qz n̄ n̄ domino vt sibi remaneat. nam tenetur reddere. Sed nunquid libertas data a domino vel a lege quod fit interdum. vt C. de ser. qui pro premio liber. ac. per totum. et in aut. de mo. §. ij. domino queritur. R̄ si non. naz h̄ queratur seruo libero. tamen non potest dari libertas. vt. ff. de fidei com. liber. generaliter. §. si homini. tamen eo ip̄o momento sic fit liber vt dominum non habeat. et sic hec opposicio est de puncto. sic et alias vt hic vadit romaz et h̄ facit murum. non est tamen verum eum iuisse l opus fecisse. licet sit in vltimo momento perficiendi. Similis q̄stio fit. ff. qz metus causa. i. extat.

i Domino vel quasi domino. vt fructuario et bone fidei possess. quibus queritur ex duabus causis vt. j. per quas p̄ no. acq. §. de his

Acquiritur. nota hic duos effectus dñice potestatis. et est tertius vt non torqueatur in dominum nisi in casibus vt C. de questionibus. l. i. et. l. seruos.

Sed et hoc licet. i. licitum est legibus. qz si seruus sciat insidias domino parari. et ipse auxilium non tulerit. supli cum d3 prestare quod mortem interpretatur. h et si accu sauerit eum criminali

ter. excepto crimine maiestatis. vt si dñm viderit periclitantez et cum non adiuuerit vel si immiscuerit se urori sue l' alijs modis in **C**ognita. vt qz ex parte muenerit l' filii delicto. quo casu ecia occidere licet. vt ff. de ver. ob. qui seruus a. ff. del. j. quid g. s. si hēs. et ff. ad l. iul. de adul. marito. s. i. si autem al. deliquit. p. domino non obedie rit legitime eum cor rigerere potest. non tñ ultra modum boni vi ri ar bitrio oprehens sum vt C. de emen. s. l. i. Sed nunquid sine causa verberare pot

est. sic modice s. m. jo. vt C. de emen. ser. l. i. Licet pla. dicit q non alit tenetur vendē vel dare. vt ff. ad l. cor. de sicca. vt hic se quitur. et ff. e. t. l. i. n. **C**onstōe. c. 9. vba sunt. j. e. s. fi.

Seruum alienum h certe qui seruus ali enum occidit lege ac quilia tenetur. vt ff. ad l. acquil. l. i. j. in primi. a. j. ad l. acq. in pñ. que actio hic habere locū non pē cum non domino ymo ostra dominum dareē quod esse non d3. vt

ff. ad l. acquil. Item mela. s. legis. S3 dieq hoc est q̄tuz ad criminalem penaz. l. cornel. de sicca. vt. j. de pu. iu. s. j. tē lex. que pena tam in seruis q̄ in liberis locum h3. vt ff. ad l. cornel. de sicca. l. i. s. i. inter d ec̄ cuiliter tenetur si alit9 interest vt creditoris. vt ff. de pignoz. seruum l' fructuarij vt ad l. acq. s. h. p̄peratis vt ff. de dolo. s. j. et eleganter. Ac.

Sed et maior. i. magna. vel maior q̄ equum sit q̄ **C**onsultus. i. interrogatus. sic ff. de pact. l. j. qz. s. fi. Vnde illi sulo te querens. tibi sulo siliū dans

Sacrā. ad que loca olim et hodie sfugiunt. ēca qd̄ di stinguē. vt diximus de man. principum. s. neq̄ aut. col. iij.

Cogantur. nota hic q̄ aliquis cogitur vendere rē suā bonis. scz vt precium habeat. et ad dominum primum non reuertatur. vt. j. pro. s. et. s. fi. in fi.

Bonis obdicionibus. ne simili pena anteriorz afficiant. vel ne exponantur vel prostituantur in eodem. vt. j. p̄i.

Sed eciam maior aspe ritas dominorum eiusdez principis constitucione co hercetur. Nam antoninus osult9 a q̄busd̄ presidibus prouinciarum de his ser uis qui ad edem sacram. vel ad statuam principis confugiunt precepit vt si intolerabilis videatur se uicia dominorum. cogan tur seruos suos bonis con ditionibus vendere vt pre cium dominis daretur et recte. expedit enim reipub lice. ne sua re quis male vtatur. **C**uius rescripti ad helianum marcianum emissi verba sunt hec.

Dominorum quidem po testatem in suos seruos il libatam esse oportet. nec cuiquam hominum ius su um detrahi sed dominoz quidem inter est ne auxi lium contra se uiciam vel famem. vel intolerabilem iniuriam denegetur hijs qui iuste deprecantur.

.s. et. s. fi.

U Recte expedit scz precepit. ac. r. **V**tatur. qz interest principis locupletes sub se habē subiectos. vt in aut. vt iudi. sine quo quō. suffra. s. cogita cio. col. iij. quod non ottingeret si cui libero seruos suos li ceret occidere. Et nota q̄ illud idem interest priuati pñci palit et reipub. interest secundario vt s̄ diximus. de iust. et iur. in fi. ar. ostra. ff. fo. ma. etiam. s. licet. et l. si ostante. s. si ma ritus. ac.

ff. e. l. iij.

Marcianum. pro consulē virtute. vt ff. e. l. iij.

Dominorum hinc inde allegat et duas pro dñis rationes vl dicta ponit.

A libatam. i. non dimmutam

Interest. id ē eis proderit vt seruos n̄ perdant. et sic dene getur scz a nobis vel die interest. i. ad eos pertinet ne denegē scz a se dñis. cū forte vror vel filij. vel alij domini familiares in ferant s̄ h̄p̄ma. vior

Iuriā quam pa ciantur iure naturali inspecto. non iure ci uili. vt. j. de iniuri. s. seruus.

Denegetur. sic. ff. de off. p̄fec. v. l. i. s. q̄ autem

Sacrā. ad q̄ loca olim et hodie sfugi unt. circa quod disti gue vt diximus i aut. de man. pñ. s. neq̄ at col. iij. acc.

Infami. i. infama ta seu magna iniuria. s. fraudem vel eui dentem qz dño n̄ obe dit l' callide dicens se n̄ esse istum q̄ fugit.

De patria p̄tate.

Priate. s. verbum multis modis sumit vt s̄ t. p̄. dixi. s. i

Iustus. que sunt iuste dr. j. t. p̄.

Nupcie. et dicuntur a nubendo. i. velando. qz velate in cedere dñt. vt ait ysidorus. s. n̄momiuz dr̄ ideo qz mulier nubit vt mater fiat. et hec duo nomina l3 diuersis rōmbus idem signant. Item diugium et onubium et s̄ozcium. vt ff. de ritu nup. m. eo iut. s. hoc caput. l3 s̄ vltimum qnq̄ in ter seruos accipitur. vt C. de ser. fug. l. fi. inter q̄ s̄p̄e dr̄ otubernium. vt C. de incest. nup. cum ancillis

Conunctio aīoz non corpoz tñ. vt ff. de reg. iut. l. nupcias. et illa diunctio aīoz signat v̄mionem que s̄sistit inter deum et iustam aīam. Vnde apl's qui adheret dovn9 spūs est cum eo. reliquum scz diunctio corpoz. designat s̄formitatem que s̄sistit in carne inter xpm et sanctam ec clesiam. i. humanum genus. vnde euangelista. verbū caro factum est et habitabit in nobis

Ideoqz cognosce de que relis eorum qui ex familia iulij sabini ad sacram sta tuam confugerunt et s̄vl durius habitos qm equū est vel infami iniuria affec tos esse cognoueris venun dari iube. it aut in potesta tem dominorum non reuertantur. Qui sabinus si mee constitucioni fraudem fe cerit sciat me hoc admis sum aduersus se seuerius executurum.

De patria potestate.

In potestate nostra sunt liberi nostri. q̄s ex iustis nupcijs procrea uimus. **N**upcie autem si ue matrimonium. est viri et mulieris coniunctio in diuiduam consuetudinez vite continens. **I**us at potestatis quod in liberos habemus proprium est ci uium romanorum. **N**ulli autem alij sunt homines. qui talem in liberos habe ant potestatem. qualem

Priate. s. verbum multis modis sumit vt s̄ t. p̄. dixi. s. i

Iustus. que sunt iuste dr. j. t. p̄.

Nupcie. et dicuntur a nubendo. i. velando. qz velate in cedere dñt. vt ait ysidorus. s. n̄momiuz dr̄ ideo qz mulier nubit vt mater fiat. et hec duo nomina l3 diuersis rōmbus idem signant. Item diugium et onubium et s̄ozcium. vt ff. de ritu nup. m. eo iut. s. hoc caput. l3 s̄ vltimum qnq̄ in ter seruos accipitur. vt C. de ser. fug. l. fi. inter q̄ s̄p̄e dr̄ otubernium. vt C. de incest. nup. cum ancillis

Conunctio aīoz non corpoz tñ. vt ff. de reg. iut. l. nupcias. et illa diunctio aīoz signat v̄mionem que s̄sistit inter deum et iustam aīam. Vnde apl's qui adheret dovn9 spūs est cum eo. reliquum scz diunctio corpoz. designat s̄formitatem que s̄sistit in carne inter xpm et sanctam ec clesiam. i. humanum genus. vnde euangelista. verbū caro factum est et habitabit in nobis

De patria p̄tate.

Priate. s. verbum multis modis sumit vt s̄ t. p̄. dixi. s. i

Individuam quo ad affectionem sic de iust. et iur. in pñ. actu em plerumq; fit sepacio iur tam veteri qm nouo pmittente. vt C. de repu. ofensu. et in aut. de nup. §. si g. et in aut. vt liceat ma. et auic. §. qz vero. col. viij. Sz nunquid hanc affectionem hz aliquis ad ocubinam. Dñq; certe sic et ideo adicias huic diffinicioni diuini et humani iuris oī. cacō vt ff. §. rit. nup. l. i. diuini. qz eiusbezfecte dñt eēt n si vnus sanus et alter iudeus. C. de iudeis. ne quis. l. humani. qz forum viri sequitur vxor vt ff. ad mūcip. l. si. §. ij. hlec q̄ i o cñ bīa p̄ q̄z mī 9 līma ux ore vt ff. ad mūcip. l. si de iure. §. si. l. 3. cō cubinatus iure per mittente fit. ff. de cō cubinis. l. in ocubina tu in fi. neq; valz op posicio de matre ad filium. qz ibi non est talis osuetudo qualif ad vxorem. vt. j. t. i. §. g. et in aut. quō op. e. §. i. coll. i. et. §. q̄ta ibi. h̄ aut sole. et Accurfi.

Ius autem quod consistit in septem. pmo qz necessitate famis vendere p̄ vel obligare vt C. §. pa. qui si. dis. l. ij. Secdo. qz ab eo in ius vocari non p̄. vt C. §. in ius vo. l. si. Tercio quia nec cum eis agendo iudiciuz h̄re possum⁹ vt ff. de iudi. l. lis. q̄r to. qz per eum acqui rumus. vt. j. per quas p̄ so. no. ac. §. i. Quarto qz in iudico ostra aliz um sine licēcia nostra esse n̄ p̄ vt C. de bo. quesi. l. si. §. i. Sexto qz eo mūto sua bona aduenticia ammissa mus. vt. j. per quas p̄ so. no. ac. §. i. Quidaz tñ dixerunt qz alimēta admūicem s̄ iure prestantur qd falsuz est cum in emanci p̄tis s̄ fit vt ff. de li ber. agnos. l. si quis. a liberis in pñ. Item

cuilis obligacio int̄ nos esse non p̄ vt. j. de inutili stipu. §. jte inutilis ē Et octau⁹ vt possum petē filiaz in meā p̄tatez circa quod distingue. qz aut a nullo detinetur. aut ab aliq si ab aliquo volens aut mūitus. primo casu petam eum per offm̄ iudicis. de liber. exhiben. l. ij. §. s̄ autem. et p̄iudi/ ciali actione in rem agam. vt. j. de act. §. p̄iudiciales. non interdicto n̄ in casu. vt si volo eum adire hereditatem in q̄ factus est heres. vt ff. de acq. here. si quis mihi. §. iussura

nos habemus **Q**ui ergo ex te et vxore tua nascit̄ in tua potestate est. Itēz qui ex filio tuo et vxore e⁹ nascitur. id est nepos tuus et neptis eque in tua sunt potestate et pronepos et proneptis. et deinceps ceteri. **Q**ui tamen ex filia tua nascuntur in potestate tua non erunt sed in patris eorum.

De nupcijs.

Iustas autem nupcias inter se ciues romani contrahunt. q̄ scdm̄ precepta legum coeunt. masculi quidem puberes. femine autem viri potentes. siue patres familias sint. siue filij familias sint. et consensuz habeant parentum quoz in potestate sunt. Nam hoc fieri debere et ciuilis et naturalis ratio suadet intantum vt iussus parentis prece dere debeat **V**nde que fitū est an furiosi filia nubere. aut furiosi filius vxorem ducere possit. cunque super filio variebatur. nota processit decisio. qua permissum est ad exemplū

de libe. exhibi. si eum in secundo eadem auxilia locum hnt̄ et plura. scz rei vendicacio de iure rōnoz. vt ff. de re ven. l. i. §. i. in tercio locum hz interdictum. Item actio in rem s̄ iure q̄ritū. vt. ff. de rei ven. l. i. §. i. et de li. exhib. l. i. §. i. **R**omanoz. i. oīm qui sunt de rōno impio. aliezo gētes q̄dazvt seruos tenent filios vt sclau. alievt prozsus absolutos vt francigene. ideo caute dicit. j. talem qualem

filie furiosi. filium quoque furiosi posse. et sine patris interuentu matrimonium sibi copulare scdm̄ datum ex nostra osstitutione modum. **E**rgo non omnes nobis vxores ducere licz Nam a quarundam nupcijs abstinentuz est. inter eas enim personas que parentum liberorumue locū intra se obtinent contrahi nupcie non possunt veluti inter patrem et filiam vel auum et neptem. vel matrem et filium. vel auiam et nepotem et vsq; ad infinitum **E**t si tales persone inter se coierint nepharias atq; incestas nupcias contraxisse dicuntur. **E**t hec adeo vera sunt vt quamuis per adopcionez parentum liberorumue loco sibi esse ceperint. non possunt inter se matrimo nio iungi intantum vt eciaz dissoluta adopcione idēz iuris maneat. Itaq; eam que tibi per adopcionez filia vel neptis esse ceperit non poteris vxorem ducē quamuis eam emancipa ueris. **I**nter eas quoq; personas que ex tñsuerfo

Ex vxore aliud si ex ocubina vt. j. t. i. §. si. vel incesto coitu natus. vt in aut. q. mo. na. eff. le. col. iij. §. si. **I**n tua. si tñ tu sis tu iuris. non al. vt ff. ad. l. iul. de adul. sic euemet **N**on erunt. qz qui nascuntur fami. se quantur. vt. j. de le. ag. tu. §. i. et in hoc sequitur osdicionem patris. vt ff. de sta. bo. l. cum līma. **D**e nupcijs. R. ca. **V**stas. ciues. i. liberi hoies. vt s̄ de liberti. §. si. serui ḡ non faciunt matrimo nium s̄ otubernium. vt hieci. C. de icestis nup. cum ancillis. et i aut. de nupcijs. §. si vero ab micō. col. iij. h̄ aliud est iure cano num quod preualet. vt in aut. de ecciasti. ti. §. i. col. ix. vbi s̄. qz canones sunt suan di pro legibus. ac. **P**recepta. que sūt. j. e. t. per totū vt col ligem⁹ in maḡ glo. j. e. §. sunt et alie. ac. **P**uberes. i. maio res. xij. an. vt. j. qui. mo. tu. fi. in pñ. **P**otentes. i. maio res. xij. an. vt. j. qui. mo. tuto. fi. i. R. h̄ in sponsalibus. vij. anni sufficiunt vt ff. §. spō. l. in sponsalibus. Sz nūquid hodie. xv. anni sunt necessarij ad matrimonium vt i aut. de tēp. non so. pec. §. gnali. col. vij. R. lex illa osuetudinem. et

frequenciaz hoim ponit. Itēz qd si aliqs ante q̄ istis tps) sit inuentus sufficiens ad matrimonium. videtur qz nubere possit. vt ff. qn̄ di. leg. ce. l. penl. quasi felici diplomate vsus vt ff. de h̄. ob. otimus. §. cum ita. h̄ ot radico. pmo. l. iul. de adulterio et stupro omisso poterit puniri. vt ff. de adul. inter liberos. i. R. et est pro hoc. ff. de ocubinis. l. i. §. si. si autem de facto intra dictum tps vxorem quis ac ceperit tunc erit vxor cum ad etatem p̄dictam puenerit.

et ff. de ritu nup. l. minore. ac.

Parentum scz qui sunt iuris sui eumqz etatis sint. sic et ma. fa. h. filij et filiefamil. qui sunt in pteate cui9 cumqz etatis sint vt ff. de his qui sunt sui iuris. l. nam. ciuium. d. In pteate. g. de emancipatis videtur. idem vt. C. e. l. vidue. h. illud ositium est n. pceptuz. q. at. possit filij emā cipat. ff. de of. ta. l. ij. s. si emanci. et ff. e. de ri. nup. l. filij emā cipa. ac.

Et ciuilis. quia ē in pteate s iure ciuili rōnoz ut s. t. i. s. ius. ff. Et natalis. qz pē. ut ff. s. ius. a. iur. l. ij. s. Debeat al. n. valz vt ff. s. sta. ho. l. pau. lus. i. Re. videtur at. osentire n. otradicat expresse vt ff. s. spō. l. in sponalib9 in fi. h. n. q. sitū. qz pēis osensus erigitur

Possit ē pē n. possit osentire vt ff. de iur. co. l. ij. s. furiosus. k. Super filio. nam de filia facile osensus fuit. qz forte calidi z or sanguis est in ea. vt in aut. de n. eli. s. cū g. col. i. v. verius appter fragilitatē sex us. ar. i. qui. ali. l. m. pū. s. prima n. placz. l. Decisio. i. snia vel lex vt C. e. si furiosi. m. Tua decisione n. furiosi. idē si capt9 fuerit. abfuit pater per trienniu. l. si nesci tur an viuat vel n. vt ff. e. l. si nepos. s. fi. a. l. si ita.

Scdm datum. scz cuz auctate curatoz is patris et dote fm qn titatem pūmonij patris data. vt C. e. l. si furiosi in fi. h. iure ca nonum sufficit osesus eoz. s. qz n. mōnio agitur. h. illud forte in alijs. n. in filijfam. intelligitur. l. creto q. b. corrigiē qz honesta res est os hē mōmōm. sic a mēre mōsterium. vt in aut. de san. ep. s. nunc autem. collacione. ix.

Ergo. quia fm pcepta legum fiunt mōmōnia g. nē q. non omnes scz mulieres. r. Quarundaz scz muliez. s. Inter eas ad infinitum. adeo vt si adam hodie viueret n. posset habere vxorem. fm jo. vt ff. de rit. nup. l. nupcie. t. Idem iuris vt non pnt diungi.

Inter. h. non tanta scz vsqz ad gradum. vij. fm canones vt. xxxv. q. ij. c. progeniem. et c. de osangtate. et c. m. co pulacione. et c. nulli. h. fm. l. vsqz ad qrtuz vt. j. e. s. frat. r. l. idem hodie iure canomco. vt e. de osan. a. affi. c. vlt. h. tū

Sane enim inter fratre sororemue nupcie prohibe sunt. siue ab eodem pte eadqz mēe nati fuerit siue ex altero eoz. s. h. qua per adopcionem soroz esse tibi ceperit. q. diu quidem constat adopcio sane inter te et eaz nupcie consistere non possunt. C. Cum vero per emancipacionem adopcio fit disso luta poteris eam vxorem ducere. C. Sed et si tu emancipatus fueris nihil est impedimento nupcijs et ideo constat siquis ge nerum adoptare velit de bere eum ante filiam suaz emancipare. et siquis velit nurum adoptare debere eum ante filium suuz emā cipare. C. Fratris vero v. sorozis filiam. vxorem du cere non licet. sed nec nep tem fratris vel sorozis qz ducere potest. q. uis quar to gradu sint. Cuius eniz filiam vxorem ducere non

licet. neqz eius neptem per mittitur. C. Eius vero mu lieris quaz pater tuus ado ptauit filiam. non videris mipediri vxorem ducere. quia neqz naturali neque ciuili iure tibi coniungit. C. Duorum autem fratrz vel sorozum liberi. vel fra tris a sorozis coniungi po ssunt. Item amitam licet adoptiuam ducere vxore non licet. Item nec mater teram quia in loco paren tum habet. r. Quia ratio ne verum est. magnam quoqz amitam a materte ram magnam prohiberi vxorem ducere. C. Affini tatis quoqz veneracione. quarundam nupcijs absti nere necesse est. vt ecce p uignam aut nurum in vx orem ducere non licet. qz vtreqz filie loco sunt. q. ita scilicet accipi debet si fuerit nurus aut preuig na tua. Nam si adhuc tua nurus est. id est. si adhuc nupta est filio tuo alia ra cione vxorem eam ducere non possis. quia eadem

ali accipit qd fm canones. q. fm nos vt dices. j. s. q. d. b. 9. p. Quadiu. sic ff. de v. ob. si stipul. in fi. sic. ff. de li. et po stu. siquis postu. m. fi.

y. Dissoluta. qz ipa ē emancipata vt differat a seqnti cau 3. Genez. i. marituz filie a. Cū. l. ptez b. An. i. prio e. Filiam. bideo. qz emancipacōe facta desinit esse agnata

pri. g. per ptem n. pē fieri agnata tū adop tuo. vt ff. de adopc. l. q. in adopcōe hodie v. o. n. desinit. vt. j. de leg. ag. suc. s. fi. a. ita b. ositū hodie n. valet d. Quz. i. uxorem fi lii vt probatur. j. e. s. affinitatis. e. Cum. scz patrem. f. Antea. i. primo g. Fratris e. s. h. oppo nitur filiaz aui l. auie n. possum ducere. tū neptem possum que est mihi osobrma. vt j. e. s. duoz. R. h. ac regulam. stricte intel ligi in eo casu in quo loquitur. et in o. filii. scz qn ego et illa e. filia ducere n. possum sumus in scdo gradu ad stipitem. ei in po testate e. dem. et sic e. s. scz frs. v. l. sorozis mee filiam. q. et b. in naturalibus secus in adoptiuis. vt. j. pri. s. Accurfi. floren. h. Cuius. sic os true. non videris impediri ducere vx. fi. e. i. Ciuili iure. de na turali osat. de ciuili sic proba. illa filia so toris adoptiue n. est i pteate mris vt. j. s. h. qua. et diff. s. q. de cā g. n. transit in pteatez illi9 q. adoptat mrez l. z mē transeat. qz illi transeunt cum alijs q. sunt in pteate vt. j. t. i. s. illud et ff. s. adop. si pē. At ipa mē adop tata est mihi osiuncta

pri. g. per ptem n. pē fieri agnata tū adop tuo. vt ff. de adopc. l. q. in adopcōe hodie v. o. n. desinit. vt. j. de leg. ag. suc. s. fi. a. ita b. ositū hodie n. valet d. Quz. i. uxorem fi lii vt probatur. j. e. s. affinitatis.

e. Cum. scz patrem. f. Antea. i. primo g. Fratris e. s. h. oppo nitur filiaz aui l. auie n. possum ducere. tū neptem possum que est mihi osobrma. vt j. e. s. duoz. R. h. ac regulam. stricte intel ligi in eo casu in quo loquitur. et in o. filii. scz qn ego et illa e. filia ducere n. possum sumus in scdo gradu ad stipitem. ei in po testate e. dem. et sic e. s. scz frs. v. l. sorozis mee filiam. q. et b. in naturalibus secus in adoptiuis. vt. j. pri. s. Accurfi. floren. h. Cuius. sic os true. non videris impediri ducere vx. fi. e. i. Ciuili iure. de na turali osat. de ciuili sic proba. illa filia so toris adoptiue n. est i pteate mris vt. j. s. h. qua. et diff. s. q. de cā g. n. transit in pteatez illi9 q. adoptat mrez l. z mē transeat. qz illi transeunt cum alijs q. sunt in pteate vt. j. t. i. s. illud et ff. s. adop. si pē. At ipa mē adop tata est mihi osiuncta

pagnacōz p ptez in e. pteate est. ff. s. adop. l. qui adopt. k. Duoz. b. fm. l. vt hic. et C. e. celebrandis. secus iure canonum. l. die hunc. s. loqui de adoptiuis. sec9 i natalib9

l. tē amitā q. est soroz pteis in Adopciuā ab auo pte no n. Item materteram. nō caute. qz n. repetit adoptiuaz ma terteraz. nē. qz matertera vel auunculus n. fit adopcōe vt h. et s. e. s. eius. et ff. e. siqua. s. siqua. s. fi. alias. l. adopcio Sed otra videtur. ff. de ritu. nup. l. per adopcionem. s. fi. R. illud intelligitur qn adoptio in nepotem quasi ex filia natum. vel in proneporem ex nepote nato ex filia. qd po sum sicut si nullum haberem filium. vt. j. t. i. s. l. tūc em so tor et frater e. loco e. s. filij facta est adopcio. est mētera. a

pagnacōz p ptez in e. pteate est. ff. s. adop. l. qui adopt. k. Duoz. b. fm. l. vt hic. et C. e. celebrandis. secus iure canonum. l. die hunc. s. loqui de adoptiuis. sec9 i natalib9 l. tē amitā q. est soroz pteis in Adopciuā ab auo pte no n. Item materteram. nō caute. qz n. repetit adoptiuaz ma terteraz. nē. qz matertera vel auunculus n. fit adopcōe vt h. et s. e. s. eius. et ff. e. siqua. s. siqua. s. fi. alias. l. adopcio Sed otra videtur. ff. de ritu. nup. l. per adopcionem. s. fi. R. illud intelligitur qn adoptio in nepotem quasi ex filia natum. vel in proneporem ex nepote nato ex filia. qd po sum sicut si nullum haberem filium. vt. j. t. i. s. l. tūc em so tor et frater e. loco e. s. filij facta est adopcio. est mētera. a

auunculus est. alij mihi filij sunt vtz. et sic n̄ imitat̄ naturaz
 qz. aut nepos ex filia naturali et l̄ima n̄ est in p̄tate h̄ at cū
 suis d̄cor. loquit̄ qñ aliq̄ adopto in filiaz. hec q̄dez n̄ erit
 mat̄ ex terra filijs natis ex alia mea filia naturali et l̄ima. Sz
 q̄ est rō diuersitatis. R̄. qz. altero casu scz qñ adopto i ne/
 potem ex filia. est omōs mater tere et auunculo. qz. maior est
 quib̄ parentes ipant
 minoribus q̄s secus ē
 in aduerso casu. et ex
 hac pendz alia. vt na
 turales et l̄imi sint
 adoptiuo ubiecti. et
 est ridiculum. eōd̄rio
 casu esset equum
 o. Et magnaz. maḡ
 mater tere soror auie
 m̄ne est. amita maḡ
 soror auī paterni est
 vt. j. de gra. et affi. g.
 ij. et. iij. Sed quid d̄
 fr̄e auī materni. R̄. ē
 patruus magn⁹ vt C
 de successorio edicto
 l. i. l. pla. tra. vt ibi
 no. Sed cum sint in
 quarto casu q̄re proz
 hibent̄. vt s̄ e. g. fr̄is
 R̄. qz. hec p̄sone sint
 d̄. superioribus trans
 uersalibus. q̄ h̄ntur
 loco parentum vt i. l.
 .g. et qz. ipa ē in prio
 gradu stipitis vt no.
 s̄. g. h̄ nec nepotem. et
 sic nō caute. qz. ordo
 tr̄nsuersaliū subdiuē
 i tres p̄tes. s̄. j. et ex la
 tere. vt. j. de ḡdi. g. ij.
 ij. iij. v. et. vj. et ma
 ior est abstīnēcia ver
 sus supiores vt h̄. et
 inferiores. vt s̄ e. g.
 fratris. q̄ transuer
 saliu. vt s̄ e. g. duoz.
 Accur.

Affinitatis. ē aut̄
 affinitas reglaritas
 p̄sonaz ex nupcijs d̄iunctaz oī carens parentela sanḡnis
 vt ff. de gradi. n̄ facile. g. affines et. g. sciens est. ideo dicit
 ex nupcijs. qz. sine nupcijs strahi n̄ p̄t. h̄ fm canōes ē sine
 nupcijs. h̄ cum vxor videat̄ affinis viro q̄re p̄mittit̄ matris
 monio vt. R̄. n̄ est. h̄ cā affinitatis

Quarundaz mulierum r̄. Preuignam. hec nomia
 exponuntur statim. p̄. in. h̄. q̄. ita. q̄. c̄.

Loco sunt fa. ad hoc ff. so. ma. quia.

Accipi debet scz hec prohibicio

Nurus est. que d̄timeantur appellacōne istarum. dic vt
 ff. e. l. adoptiuus. g. videamus.

Nupta est ar. sumitur h̄ et ex proz. R̄. qz. si quis h̄z ḡna
 le auxilium n̄ p̄t petere speciale. vt. ff. de m̄n. l. in cause. et
 de ver. ob. doli. et ff. de eden. l. q̄ sunt.

Alia racione non solum supradicta

Lz. p̄mo efficiē infamis. vt C. ad l. iul. de adul. l. eū qui
 a. Socrum. que sunt hec persone. dic vt ff. e. t. de ritu
 nup. l. adoptiuus. g. nunc videamus.

Prohibitū. iure affinitatis ad h̄ referē qz. et ipm. et c̄.

Affinitate. h̄ tra sibi straria videtur. nam si dissoluta
 est affinitas. n̄ ḡ d̄nt nupcie rōe affinitatis separi. h̄ dic di
 ssoluta. q̄. i. dissoluto matrimonio. p̄pter quod d̄tingit af
 finitas. h̄ ipa affinitas non est dissoluta

Provera sic dicta. quasi nocens arcus. vel qz. noua est
 archa sine fructu. et fa. ff. de inoff. tes. l. iij. in fi. et l. iij.

Non potes. al nō
 possis scz eodem tpe
 subaudi vt s̄. p̄. g.

Mariti. l. z. inter se
 frater et soror phibe
 antur. vt s̄ e. g. inter
 eas. q̄. q̄.

Vel contra. id est
 econtrario

Hocant. illi miores
 i. Ex m̄monio. mar
 iorum. accur.

Postea. scz post
 natiuitatem istoz. et
 sic aduerbium post d̄
 terminat dictōz con
 tracto. Vel dic qz. de
 terminet verbū habe
 ant. a die stracto scz
 prius. nam qui ex eo
 m̄monio nascuntur
 fr̄es sunt ex p̄te m̄is
 illi q̄ natus est l̄ nata
 prius ex feia id dicas
 econtra qz. erit frater
 vel soror ex p̄te p̄ris
 illi qui fuerat ex illo
 patre nat⁹. et tñ isti
 nullo iure sibimicez
 iunguntur. viro em̄
 ognati vxoris iungun
 tur et n̄ alijs ognatis
 viri. Idem econē. qz.
 ognati viri vxori iun
 guntur n̄ at alijs og
 natis vxoris. vnde re
 probatur quorūdam
 opi. qui dixerunt qz
 null⁹ d̄ arboze ducit
 aliū nā in ea d̄tinentē
 ognati viri et vxoris

te contrahunt licet habe
 ant fratrem sororemue ex
 matrimonio postea con
 tracto natos. Et si qua
 vxor tua post diuorcium
 ex alio filiaz procreauerit
 hec non est quidem preui
 gna tua. sed iulianus ab
 huiuscemodi nupcijs ab
 stinere debere ait. Nam
 constat nec sponsam filij
 nurum esse. nec patris sp̄
 sam nouercam esse. rectius
 tamen iure facturos eos
 qui huiuscemodi nupcijs
 se abstinerunt. Illud
 certum est. seruiles quoqz
 cognaciones nupcijs im
 pedimento esse si forte pa
 ter et filia. aut frater et
 soror manumissi fuerint.

Sunt et alie persone.
 que propter diuersas ra
 ciones nupcias contrabe
 re prohibentur. quas in li
 bris digestorum. seu
 pandectarum ex veti iure

et tñ iunguntur vt h̄ d̄. nec inter se an̄ m̄moniu inter du
 os ognatos viri et vxoris stractus succedē vt C. oia d̄ suc
 amite. nec postea nisi sicut facit vir vxori deficiente oī pa
 rentela. et excluso filio vt C. vnde vir et vxor l. i. et i. auē
 ibi signata. Accur. sius.

Et si vxor non est preuigna. qz. illa est preuigna mea q̄
 ex mea vxore est nata anteq̄ esset vxor. et femine ille est p̄
 uignus qui ex marito natus fuit anteq̄ suus esset maritus.
 vt s̄ e. g. affinitatis et. g. socrum. sed hec postea fuit. nata.
 tñ dicit iulianus abstīnēd̄ rōe honestatis vt subicit. et. ff.
 e. l. si qua. g. si vxor. et l. si vxor. et l. sp̄. et ad h̄ inducūt duo
 argumenta. nam. et c̄.

Nurus esse. l. z. sit sponsa tñ non est nurus an̄q̄ fiat vxor
 et econtra l. z. sit sponsa patris. qz. vxor non est patris. ad
 huc ideo non est filij nouerca. vt h̄ et ff. de ritu nup. si qua
 .g. i. et tñ l. z. nulla sit affinitas est a bstīnēd̄ vt subicit rec
 eius. et c̄. a filij occludit in casu p̄posito primo in h̄. g.

Facturos. scz scim⁹ o. Illud seruiles. i. dū durāt fuit c̄
 p. Cognacōes. i. d̄ sangunitates que sunt inter seruos. et

impediunt nuptias inter eos. Item affinitates. ut hic et ff. de adoptiuus. §. seruales. Sed quod hoc cum nulla agnatio sit inter eos. ut. j. de ca. di. §. p. autem. Sed illud in iure succedendi. et in tutela vel hereditate dr. hic autem a iure sanguinis. quod nullo iure civili tolli potest. ut hic et ff. de re iuris. l. iura sanguinis. et per consequens est in prohibicione matrimonij. Sed nonne et alia ratio inter eos matrimonium impeditur quia sunt serui ut §. e. §. i. ff. de incest. nup. cum ancillis ff. durante fuitute ff. duo sunt impedimenta et eis manumissis durat ff. vnu ut sequitur.

Manumissi fuerunt vel ambo et tunc vnus est impedimentum sanguinis vel vnus tamen et tunc duo sunt qui impediunt quod modo diximus.

Sunt et alie. enumerari possunt aut enumerari. xiiij. modi. cum his quos scilicet b. t. h. emus. primus est ratio seruitutis. ut §. e. i. ff. de incest. nup. l. cum ancillis. Secus est ratio etatis. ut mares minores. xiiij. an. femine minores. xij. ut §. e. i. ff. de re iuris. Tercio ratio sanguinis. quod in tria diuiditur. ascendentes descendentes et collaterales. ut §. e. §. g. ff. de incest. nup. et §. frater et §. ei us. et §. duorum. Quarto ratio adoptionis ut §. e. §. g. ff. de incest. nup. in fi. vtriusque. quanto ratio affinitatis presentis. preterite et future ut §. e. §. affinitatis et §. so. cer. et §. si vxor. Sexto ratio matrimonij nam si habet vnam non debet alteram eodem tempore aliter infamis ut §. e. §. so. cer. l. m. fi. et §. affinitatis in fi. et C. ad l. iul. de adul. eum.

Sepimo per sena. §. qd. vetat fieri matrimonium inter tu. et tu. et filios eorum ad quandam pupillam vel adultam suam. l. patris. ut C. de interd. ma. inter tu. l. i. Octauo per l. patris. et iul. scilicet inter senatores et eorum libertos et libertas alii vilis conditionis feminas. ut ff. de ritu nup. l. patris. et C. de iur. l. si libertam. quod caplin hodie correctum est. ut in aut. ut l. de ce. §. si quis autem col. vj. nonus est ut inter presidem et sibi subiectam ratione iurisdictionis. ut C. de nup. et h. §. a. C. si quisque p. po. l. i. Decimo est post de principis ut cum ea quam quis de sacro fonte leuauit ut C. de nup. si quis alump. in fi. Item seruatur de ipsa matre. l. nostro iure cautum non reperitur. Undecimus est ratio honestatis ut §. e. §. si vxor. et ff. de l. si qua. Est. xij. ratio ordinis annexi

collectarum enumerari permittimus. **S**i aduersus ea que diximus aliqui coierint. nec vir. nec vxor. nec nuptie. nec matrimonium nec dos intelligitur.

Staq. hij qui ex eo coitu nascuntur. in potestate patris non sunt. sed tales sunt. quantum ad patriam potestatem pertinet. quales sunt hij. quos mater vulgo concepit. nam nec hij patrem habere intelliguntur. cuius et is pater incertus est. Unde solent filij spurij appellari. vel a greca voce spandon concepti. vel quasi sine patre filij. Sequitur ergo ut dissoluto tali coitu. nec dotis exactioni locus sit.

Qui autem prohibitas nuptias contrahunt. et alias penas paciuntur. que sacris constitutionibus continentur. **A**liquando autem euemunt ut liberi qui statim ut nati sunt in potestate parentum non fiunt. postea autem redi-

unt cum clericis in sacris ordinibus constitutis ut in aut. quod op. ep. in §. neq. autem. et in aut. de san. ep. §. si quis. Est tertiusdecimus. ut in modis ouerhis moralibus. l. si sint in sacris ordinibus constituti. ut in aut. de mona. §. antepe. et in aut. de nup. §. per occasionem. col. v. Est. xiiij. in muliere rapta que pro nubet raptori. quod prohibet ut in aut.

de rap. mul. que pro rap. nu. §. i. col. ix.

Diximus ut §. e. p. totum. et et adieci in pri. §.

Staq. bñ infertur ut §. t. i. in pn.

Ad p. f. atem ppter hunc casum posuit d. nupte. post ti. de p. r. a. p. f. atem.

Vulgo. scilicet q. p. rez demonstrare n. p. r. l. illicitum. ut ff. de sta. ho. vulgo.

Nec hij scilicet vulgo excepti. vel dic. hij de quibus loquitur. scilicet illicite exceptis.

Incertus est. cui pater est p. l. s. pater est sibi nullus. et ois cui pater est p. l. s. n. o. h. z. ille p. r. em. et fm. b. dic. his scilicet vulgo coceptis. vel dic. his. f. incestuosus. a tunc tu dic. iuris fictione est incertus. acc.

A greca spandon spandon grece dr. la. time. sine patre filij.

Quasi sine iure civili inspecto.

Sequitur. bñ infertur. cum em. sine m. i. momo esse n. p. r. s. d. o. f. ut vbi non est dos. accio dotis n. est. ut C. de dona. an. nup. l. fi. sibi. sicut em. n. c.

Exactioni. scilicet per actiones ex stipulatu que datur ex dote ut §. de act. §. fuerat. Sed quid si per odicioz si

ne ca. vel ob ca. z. quasi ob ca. z. datum fuerit. nec causa fuit secuta. ff. de p. sic. siue ignorans siue sciens dederit. ut ff. de od. sine ca. l. fi. v. m. jo. dat. odicio ig. r. anter n. scient. danti. ut C. de od. ob ca. l. i. et ff. de od. ob ca. z. §. fi. a. l. ij. nec merito. e. turpiter danti nulla sit repeticio. ut ff. de odi. ob tur. cau. l. si ob turpem accur.

Qui autem prohibitas. per aliquem de. xiiij. modis. l. z. cy. has penas imposuit tñ eis qui incestas nuptias faciunt l. nepharias. n. al. mutiles ut in aut. de incest. nup. §. i. col. ij.

Continent. ut est amissio bonoz et infamie. C. de incest. nup. l. q. o. tra. et l. si quis incest. hodie vero et ofuscacio bonoz et exilium et cinguli siue dignitatis deposicio n. bez racio si vilis est imponitur ut in aut. de incest. nup. §. i.

Aliqñ parentum. b. mirabile p. duo. p. bat. exempla

Naturales. scz tm.

naturales filium tm qui in p̄tate patris non est vt b. et s. t. i. imp̄n. facer e in p̄tate detur in seruicio impatoris p̄ p̄s fidis prouincie. nam in p̄tate loco meriti patris. et efficiē l̄imus loco meriti filij. vt b. et in aut. q. mo. na. ef. sui. g. fi. **Secū** is. nūc pomē aliis exemplū **Interdictum**. nam aliam vxorem n̄ habu it tpe cubinatus. al' oē vt C. de ocu. l. i. **Constōe** vt C. de na. li. l. cum quis. **Institis**. h̄ nunquid sine institis est m̄imo mium tale dicūt qdā q̄ non. vt pla. et al. qn̄ decorati maximis dignitatibus faciunt matrimonium. vt in aut. vt li. ma. et auie. g. qz vero legem du dum. col. viij. meli9 at qui. mo. na. ef. le. g. l̄ g. casta. col. vj. S3 dic q̄ m̄imomū nudo olensu pficitur sine scriptura vt in aut. 8 nup. g. nupcias. et ff. de re. iuris. l. nupcias Sed filij primogeni tū sunt l̄imi si dota lia m̄strā n̄ sunt facta vt b. et fa. ad b. C. de na. li. l. cum quis a. l. nupcias a. l. impator a. l. fi. et in aut. 8 h̄. que ab inte. defe. g. i. et in aut. de filijs. aū do. m̄stru. natis. col. ij. et in aut. de ince. nup. g. fi. col. ij. et de trient. et semis. g. fi. **Constō.** vt C. de na. li. l. nuper. h̄ si nō fecerit sibi vxorem ad huc h̄mōi naturales sunt alendi a patre. Itēz succedē ex testō in toto si pater vult l̄imis n̄ ex̄tibus. v̄ p̄ntibus iā defūctis alias liberi in vnam vnciam tm̄ p̄mittunt naturales succedere superiores qn̄ ip si tm̄sup̄ sunt n̄ impediunt eos nisi in sua l̄ima q̄ sup̄ioribus debet ab intestato vero duas h̄nt vncias p̄ne s̄be. c̄ m̄ e eoz viriliter diuidendas. qn̄ n̄ sunt ascendentes nec descē dentes alunt et i p̄i patrem et b̄ in licite natis. h̄ si illicite nati sunt non p̄mo oī b̄nficio sunt exclusi vt in aut. q. mo. na. ef. sui. g. discretis. vsqz in finem ostōnis.

De adopcionebus. Re. ca.

Non solum et naturales subaudi et l̄imi. q̄re distingue qz filioz alij sunt naturales et l̄imi. et ex l̄imo m̄i monio nati. vt hic et s̄ de pa. po. m̄ p̄n. Alij naturales tm̄ vt nati ex cubina. vt s̄. t. i. g. fi. Alij l̄imi tm̄ vt adoptiui de quibus b̄ t. loquitur. Alij nec naturales nec l̄imi iuris p̄sumpcionz vt incestuosi v̄ al' illicite nati. vt i. aut. q.

Curte. cū em̄ vult aliq̄s Curte. cū em̄ vult aliq̄s

qui queue sui iuris sunt. q̄ species adopcioneis dicitur arrogacio. Imperio magistrat9 adoptamus eos easue. qui queue in potestate parentum sunt. siue primum gradum liberorum obtinent. qualis est filius filia. siue inferiorem. qualis est nepos neptis. pronepos proneptis. Sed hodie ex nostra constitucione cū filiū familias a patre naturali extranee persone i adopcione datur. iura naturalis patris minime dissoluntur. nec quicqm̄ ad patrem adoptiuum transit. nec in potestate eius est. licet ab intestato iura successionis ei a nobis tributa sint. Sive ro pater naturalis non extraneo sed auo filij sui materno. vel si ipse pater naturalis fuerit emancipatus eciā auo vel proauo similitudo paternovl' materno filium suum dederit in adopcione in hoc casu. quia concurrunt in vna

bus mo. na. ef. sui. g. fi. col. vij. Alij sunt qui prius n̄ fuerē l̄imi. h̄ nunc sunt. i. efficiuntur duobus modis vt in aut. q. mo. na. ef. sui. g. i. et s̄. t. i. m̄ fi. **Adoptamus.** scz i p̄tate n̄asūt. et b̄ iure veteri. vt b̄ ff. e. l. i. h̄ hodie distinguitur vt. j. e. g. h̄ hodie. **Adopcio.** est autem adopcio fm̄ pla. et jo. legal' actio ad solaciū eoz q̄ liberos n̄ h̄nt pene. i. feze n̄asaz mutās. h̄ ēte et ab his q̄ libos h̄nt fit adopcio vt ff. e. l. nec et. g. preterea. et j. e. g. l̄ q̄re p̄ sic sim plicite diffimri. Adopcio est l̄imus actus p̄ quem fit quis filius q̄ n̄ est pene natura im̄ mutās. et est b̄ vitas vt ff. e. l. i. et j. e. g. m̄imozem

personam. et naturalia et adopcioneis iura. manet stabile ius patris adoptiui. et naturalivinculo copulatum. et legitimo adopcioneis modo constrictuz vt et in familia et in potestate huiuscemodi patris adoptiui fit. Cum autē impubes per principale rescriptuz arrogatur causa cogmta arrogacio fieri p̄mittitur et exquiritur causa arrogacionis an honesta sit expeditaqz pupillo. Et cum quibusdam cōdicionibus arrogacio fit id est vt caueat arrogator persone publice hoc est tabellioni. si intra pubertatē pupillus decesserit testaturum se bona illis. qui si adopcio facta non esset ad successionem eius venturi essent. Item non alias emancipare eos potest arrogator. nisi causa cogmta dignus emancipacione fuerit et tunc sua bona eis reddat. Sed et si decedens pater eum

ad solaciū eoz q̄ liberos n̄ h̄nt pene. i. feze n̄asaz mutās. h̄ ēte et ab his q̄ libos h̄nt fit adopcio vt ff. e. l. nec et. g. preterea. et j. e. g. l̄ q̄re p̄ sic sim plicite diffimri. Adopcio est l̄imus actus p̄ quem fit quis filius q̄ n̄ est pene natura im̄ mutās. et est b̄ vitas vt ff. e. l. i. et j. e. g. m̄imozem

Rescripto. b̄ est v̄p̄ aū ipm̄ p̄ncipem. l' aū alium mḡatum delegacione facta p̄ p̄ncipe. vt C. e. l. ij in fi. et l. arrogacōes Sed qd̄ si impator n̄ est. b̄ n̄ p̄ fieri. licz imp̄iū h̄ sit vt i aut. quō op. ep. g. fi. et coll. i.

Aḡatus. scz cuius cunqz ordinarij ec̄ de fenforis ciuitatis qui minimus est vt i aut. de defen. ci. g. nulla. nec mirum cum sit de uoluntaria iudicōne vt ff. de off. procon. et le. l. ij. ac.

Arrogacio. quia adoptator interro gatur an velit eū qz adoptat sibi iustuz filium esse a adoptat9 an id fieri paciat. vt ff. e. l. ij. v̄ndeverus Arrogo q̄ suus est. h̄ h̄z meus esse necesse p̄is adopto suum. h̄ p̄is p̄manet idem

Sed hodie ostōe. vt C. de adopc. cū in adoptiuis. ac. **Naturali et l̄imo.** **Tributa.** i. in p̄dca ostōe et fa. ad hunc. g. j. de h̄. q̄ ab intest. g. aliquem. alias. g. inuenimus **Naturalis et l̄imus.** **Si vero p̄ materno.** in cuius potestate prius non erat h̄ modo efficitur vt subicit. vt s̄ de pa. po. in fi. **Emancipatus.** al' cum esset in p̄tate quō adoptaret eū quem h̄z. certe n̄ p̄ plus esse q̄ filius l' nepos. vt b̄. et ff. e. l. i. p̄. g. qui duos. et intellige emancipacionis tpe filium n̄ esse acceptum. qui nunc datur in adopcione. al' in potestate aui remansisset. vt j. t. i. g. fi. **Simō.** i. si lem̄ facias distinetōz. nā m̄no pauo indistincte. p̄no vero h̄. q̄ mō distinxit in auo dat in adopcōz

a Concurrunt. si ego adoptem filium fratris mei. nunquam patri mee subicitur. ff. de iur. et q. h. de nat. alia. expone. i. natu. alia. q. ab eo auo strabit natu. itatem. origines quod non est in filio fratris mei. ac.

b Jura. vni preferendus est ei in quem vna tm. occurrit. a sic due r. des. p. ualent. vni. vt in aut. de ofan. et vt. fea. g. i. col.

•vj. et C. de edic. di. ad. i. tol. l. fi. m. h. vna fit melior duabus. vt colligit. ff. de moff. test. naz. et. ff. vni liberi. l. scripto.

c Tu at. rescriptum. vt q. sui iuris est. vt s. e. m. pn.

e Cogita. que at. in cause. g. de. vertun. per. ord. in scripta sunt. ff. e. l. fi. p. s. in arrogacionibus. l. se. vsq. ad. g. fi. et. q. dam. e. l. h. d. m. p. s. o. impu. beris. q. et. ibi. d. n. e.

d An honesta. i. no. eo. p. p. o. s. i. t. o. vt. e. s. res. deu. o. r. et. vt. ff. e. l. nec. ei. g. e. o. r. u. m.

e Ut caueat. i. ut. cau. co. s. p. r. o. m. i. t. t. a. t. cu. f. i. d. e. i. u. s. s. i. o. n. e. t. n. v. t. ff. e. nec. ei. g. fi. et. C. de ver. sig. sanctimus.

f Persone qui seruus publicus. s. vt. C. e. l. ij. al. em. seruus. pur. tabellio. esse. n. p. t. vt. C. de tabel. g. n. a. l. i. t. e. r. li. r. s. h. e. r. t. e. i. o. s. i. c. s. r. q. r. p. u. b. l. i. c. e. s. e. r. u. i. t.

g Restitutur. al. s. venturi. l. iure. succ. s. s. i. o. n. i. s. ex. t. e. s. t. o. l. a. b. i. t. e. s. t. l. t. v. l. l. s. i. n. g. l. i. v. t. l. e. g. i. t. a. r. i. s. o. i. b. u. s. e. i. m. o. s. u. l. i. e. h. a. c. c. a. u. c. i. o. e. p. u. p. i. l. l. o. d. e. c. e. d. e. n. t. e. i. m. p. u. p. i. l. l. a. r. i. e. t. a. t. e. a. l. s. i. p. p. e. a. p. u. p. i. l. l. a. r. i. s. s. u. b. s. t. i. t. u. c. i. o. e. u. a. n. e. s. c. i. t. v. t. h. e. t. ff. e. n. a. s. t. et. l. h. i. s. v. e. r. b. i. s. et. j. d. e. p. u. p. s. i. S. z. n. o. n. e. s. i. n. e. h. a. c. c. a. u. c. i. o. n. e. f. a. c. t. a. a. d. m. i. t. t. u. n. t. u. r. s. d. i. c. t. e. p. s. o. n. e. e. x. t. e. s. t. o. R. n. c. u. m. t. e. s. t. i. n. s. i. t. r. u. p. t. u. m. i. m. a. c. a. d. i. s. e. z. a. r. r. o. g. a. c. i. o. e. v. t. j. q. m. o. t. e. s. t. m. f. i. r. g. n. t. i. n. I. t. e. m. n. u. n. q. d. l. i. m. i. s. i. n. e. h. a. c. c. a. u. c. i. o. n. e. a. d. m. i. t. t. e. r. e. n. t. R. n. q. r. p. r. a. r. r. o. g. a. t. o. r. o. i. a. i. u. t. p. e. c. u. l. i. j. o. c. u. p. a. r. e. t. v. t. ff. d. e. c. a. s. t. r. e. n. p. e. c. l. i. j. d. e. c. t. n. c. a. u. t. i. o. o. m. i. s. s. a. p. f. a. c. t. o. h. a. b. e. t. u. r. ff. e. d. e. x. b. i. s. i. n. f. i. v. t. e. t. a. l. i. a. s. C. d. e. r. e. i. v. r. a. e. t. l. v. n. a. g. i. S. e. d. q. r. e. l. i. m. i. s. i. s. t. i. p. l. a. n. e. e. e. v. l. t. r. a. p. u. p. i. l. l. a. r. e. e. t. a. t. e. m. c. u. e. t. p. o. s. t. e. a. s. u. n. t. a. d. m. i. t. t. e. n. d. i. a. d. s. u. c. c. e. s. s. i. o. n. e. m. s. i. a. d. o. p. t. a. t. u. s. f. a. c. t. a. n. e. s. s. e. t. R. n. i. l. l. u. d. e. s. t. d. e. f. o. r. t. u. n. a. e. t. a. d. u. e. n. t. i. c. i. u. m. e. r. a. t. v. n. d. e. n. f. u. i. t. o. l. i. d. e. r. a. n. d. v. t. ff. q. e. t. a. q. l. i. u. l. p. o. t. u. i. s. s. e. t. e. n. t. e. s. t. a. m. i. t. u. f. e. c. i. s. s. e. v. t. s. q. u. i. b. u. s. e. x. c. a. u. s. c. u. g.

h Item ca. veluti si ita heres instituit iste adoptatus si emancipatus fuerit. et tunc q. r. t. a. z. p. d. i. t. q. u. a. d. i. e. t. h. e. r. e. d. e. b. o. m. i. s. a. r. r. o. g. a. n. t. i. s. v. t. j. p. r. R. e. t. ff. e. s. i. q. s. i. n. f. r. a. u. d. e. m. p. a. l. f. i. s. m. q. s. d. a. m. V. e. l. d. i. c. q. t. u. n. c. n. p. d. i. t. q. r. t. a. m. v. t. j. p. r. R. e. p. b. a. t. u. r. q. d. c. u. m. i. s. t. o. o. t. m. u. a. e. e. t. q. d. d. e. a. l. e. g. e. o. t. m. e. t. i. n. t. e. l. l. i. g. i. t. u. r. q. n. e. r. a. t. i. u. s. t. a. c. a. o. t. r. a. f. i. l. i. u. m. v. t. q. r. p. r. o. u. o. c. a. b. a. t. p. r. e. m. a. d. i. r. a. m. e. t. i. n. t. i. v. t. e. x. h. e. r. e. d. i. t. a. r. i. p. o. t. u. e. r. i. t. e. t. b. e. n. e. f. i. c. i. u. c. o. l. a.

exheredauerit. vel viuus sine iusta causa eum emancipauerit iubetur quartam partem ei honorum suorum relinquere. videlicet preter bona que ad patrem adoptiuum transtulit et quorum commodus ei postea acquisiuit. **M**inorem natu maiorem non posse adoptare placet. **A**doptio enim naturam imitatur. et pro monstro est. vt maior sit filius quam pater. **D**ebet itaq. is qui sibi filium per adoptionem vel arrogacionem facit plena pubertate. id est. xvij. annis precedere. **L**icet autem et in locis nepotis et pronepotis vel neptis et proneptis vel deinceps adoptare. quauis filium quis non habeat. **E**t tam filium alienum quam in locum nepotis adoptare

latum proferens reuocari. vt. C. de reuo. do. l. fi. a. in aut. vt lib. dece. g. illud. v. q. b. 9. e. col. vj. et s. m. b. intellige. p. r. e. s. p. o. n. s. u. m. q. u. o. d. s. e. q. u. i. t. u. r.

i Sed si exheredauerit vel preterijt. vt ff. e. si arrogator. **k** Iubetur. no. n. cauet se sic relictum. tuc em. n. valeret. vt C. de mut. sti. l. ex eo. et C. de moff. test. si qn. i. R. s. h. ei iu. be. p. l. vt sic faciat.

l Bonorum. q. d. g. si alios filios sex. l. plures. h. e. a. t. n. u. n. q. d. s. p. l. 9. q. alij. h. z. R. e. s. i. c. s. m. b. u. l. q. si deat imputari. ei q. r. e. a. r. r. o. g. a. u. e. r. i. t. V. e. l. d. i. c. v. t. p. u. t. o. q. r. t. a. z. s. u. e. p. u. s. p. o. d. i. e. x. l. d. i. u. i. p. n. i. p. e. t. i. t. v. t. h. e. t. ff. e. s. i. a. r. r. o. g. a. t. o. r. a. ff. s. i. n. o. f. t. e. s. t. p. a. p. s. i. q. s. a. l. s. i. q. d. i. p. u. b. e. s. s. h. i. s. a. s. a. d. m. i. s. t. a. r. n. a. t. u. r. a. l. i. u. m. e. t. l. i. m. o. z. v. t. ff. d. e. i. n. o. f. t. e. s. t. p. a. p. s. q. m. a. C. d. e. m. o. f. t. e. s. t. c. u. q. r. i. t. u. r. e. t. l. p. n. t. i. b. u. s. a. b. s. u. r. d. u. m. e. n. i. s. t. h. u. n. c. l. i. m. u. m. p. l. u. s. i. u. t. h. e. r. e. q. n. a. t. a. l. e. z. e. t. l. i. m. u. m. v. t. s. e. g. h. h. o. d. i. e. i. f. i. m. **C** o. m. o. s. r. e. p. e. t. e. e. t. p. r. e. t. e. a. b. o. s. a. d. u. e. t. i. c. i. a. o. m. o. s. q. z. f. i. l. i. u. s. a. r. r. o. g. a. t. u. s. p. o. s. t. a. r. r. o. g. a. c. i. o. z. a. c. q. u. i. s. i. u. i. t. p. r. i. s. e. z. v. s. u. f. t. u. c. n. a. m. e. t. h. a. c. q. u. i. s. i. t. a. r. e. s. t. i. t. u. i. t. n. d. i. c. o. v. s. u. f. t. u. c. t. u. z. i. p. m. q. z. d. z. l. u. c. r. a. r. i. p. r. v. t. C. d. e. b. o. q. l. i. l. i. c. u. o. p. t. z. s. n. a. t. a. d. m. i. s. t. a. r. m. a. r. i. t. i. n. r. e. b. u. s. d. o. t. a. l. i. b. u. s. v. t. ff. f. a. m. i. l. h. e. r. e. l. s. i. f. i. l. i. a. g. i. e. t. s. i. c. s. b. x. b. u. z. p. r. e. t. n. e. x. c. l. u. d. i. t. v. t. h. e. t. ff. d. e. p. i. g. a. c. t. l. i. i. f. i. e. t. ff. d. p. e. u. r. s. h. e. e. s. p. e. e. t. f. a. ff. s. v. u. l.

potest quam nepotes in loco filij. **S**ed si quis nepotis loco adoptet vel quasi ex eo filio quem habet iaz adoptatum vel quasi ex illo quem naturalem in sua potestate habet in eo casu et filius consent re debet. ne ei inuito suus heres agnoscatur. **S**ed ex contrario si auus ex filio nepotem det in adoptionem. non est necesse filium consentire. **I**n plurimis autem causis assimilatur is qui adoptatus vel arrogatus est ei qui ex legitimo matrimonio natus est et ideo si quis per imperatorem vel apud pretorem vel presidem prouincie non extraneum adoptauerit. potest eundem in adoptionem alij dare. **S**ed et illud vtriusq. adoptionis commune est. q. et hij qui

sub. h. si ples. g. in arrogato. **n** Minor natu. i. natitate. sic ff. de mior. l. i. g. i. **o** Imitat. plez. q. q. n. z. t. n. v. t. j. e. g. h. a. i. l. l. d. a. g. i. n. p. l. i. m. i. s. **p** Pro monstro est. i. n. s. m. n. a. t. a. z. s. i. o. t. r. a. n. a. t. a. z. v. t. e. t. a. l. ff. d. e. s. t. a. h. o. n. s. u. n. t. l. i. b. e. r. i. **q** Maior s. z. t. p. e. n. p. s. o. n. a. **r** Et tot annis. i. tot annos d. z. h. e. r. e. p. l. u. s. a. d. o. p. t. a. s. q. a. d. e. p. t. a. t. u. s. q. f. a. c. i. u. t. v. n. a. p. l. e. n. a. p. u. b. e. r. t. a. t. e. t. a. n. t. i. t. p. i. s. S. z. n. u. n. q. d. q. u. i. p. l. u. r. e. s. a. d. o. p. t. a. t. d. z. p. l. u. s. v. i. c. i. b. u. s. p. r. e. c. e. d. e. i. n. t. a. n. t. o. t. p. e. R. e. n. v. t. p. u. t. o. c. u. s. m. n. a. t. a. z. e. t. i. n. v. n. o. a. n. n. o. e. x. d. i. u. i. s. i. s. f. e. i. s. v. e. l. e. e. v. n. a. p. o. s. s. i. t. h. e. r. e. p. l. e. s. f. i. l. i. o. s. e. t. i. n. s. a. d. o. p. t. a. t. i. o. i. m. i. t. a. t. n. a. t. a. z. v. t. h. e. t. n. o. p. l. u. s. m. o. d. i. s. d. i. c. i. p. l. e. n. a. m. p. u. b. e. r. t. a. t. e. m. n. a. z. i. n. t. e. r. d. u. m. x. i. i. j. a. n. v. t. j. q. m. o. t. u. f. i. s. i. e. t. s. t. i. R. e. i. a. l. s. r. v. a. n. v. t. i. n. a. u. t. d. e. t. e. p. n. s. o. p. e. c. s. u. p. d. o. t. e. g. n. a. t. i. c. o. l. v. i. j. a. l. x. v. i. j. a. v. t. s. q. m. o. n. p. o. s. s. i. f. i. a. f. f. s. p. o. s. l. i. s. p. u. e. i. c. i. a. i. t. e. r. d. u. s. **s** xvij. a. n. v. t. h. i. c. e. t. ff. d. e. a. l. i. m. e. n. l. e. l. m. e. l. a. **t** Licet quis n. h. e. a. t. v. e. l. i. z. v. r. o. z. e. m. n. h. e. a. t. q. u. o. c. a. s. u. t. n. e. o. t. r. a. n. a. t. u. r. a. m. v. t. ff. e. l. q. u. i. v. r. o. z. e. m. **u** In loco. i. t. e. n. e. p. o. t. e. e. x. v. n. o. q. s. i. e. x. a. l. t. e. o. n. a. t. u. v. t. ff. e. s. i. p. e. s. q. d. u. o. s. n. a. t. l. o. c. o. f. r. i. s. v. t. C. d. e. h. e. i. n. s. t. i. n. e. c. a. p. u. d. **v** Consentit. e. h. v. i. d. i. g. l. i. c. n. a. m. l. e. d. i. t. u. r. f. i. l. i. u. s. i. n. d. u. o. b. 9. e. t.

in hereditate siue in bonis que ad filium suum ponebat ex vo-
to transmittit vt ff. vñ lib. l. scripto hñde. qd ñ fac. vt. j. de
hñ. q ab intest. de. g. at hñ. et qz in pñatem illius tñsit. qre
in patris sui naturalis pñatem ñ redit iure isto veteri vt s
e. i. R. Et ad primum rñdeo q aliq mō pñ euitare institu-
endo eū Ad scdm dico q ñ pñ estimari pñia pñasvt ff. del. i

filii. s. vulgarem.
hñ hodie vt qz timor
cessat. nam a succedz
et in sua pñate recidz
vt C. de adop. cuz in
adoptiuus. et s. e. g. hñ
hodie.

Consentire. qd ñ
est in alijs agnatis q
possent sperare succe-
ssioz vt ff. e. l. c. adop-
cio. et si qdem filio cō-
senciat. bñ est et reci-
dat nepos adoptiuus
in pñatem suam. scz
filij mortuo pñe vt ff.
e. l. si quis nepotem.
Si añ ñ consenciat filio
tunc agnascitur. i. ap-
propinquat. seu ag-
natus fit ei. i. auo. hñ
nepos et suus efficiē
heres. ec si filio inuito
nec recidit in pñatem
eñ siue dicas eū succe-
dere vt filium. lz fit fi-
lius. siue vt nepotem
quasi ex altero pñor-
tuo natum. quo casu
equalitē cū patruo ad-
mittit. vt. j. de hñ. ab
intest. g. cū at. Alij di-
cunt hñ totum eo inui-
to. i. filio iuito. q ag-
nascitur. i. iuxta eum
quasi nascitur quo ad
successionem. qd satis
in idem redit. Alij hñ
totum eo inuito. id ē
auo iuito q volūate
filij pñosuerat adop-
tare. nunc añ qñ suum
pñosuit. et sic dñ
inuitus rōe pñositi p-
mi. et fm istos hñ ne-
pos iuito auo et filio
adoptatus ñ succedit

vna cuz filio. hñ demū eo mortuo primaverior est. Sed qre
hic filius impedit et mñimomium sui filij. eciam auo volente
et non impedit hunc cuius actum. vt ff. de ritu nup. l. oroe
g. i. R. qz mñimomū ē vinclm mag. idiuuū vt s. d. pa. po.
3. In pñim. qñz emō vt. j. de hñ. ab intest. g. mñim. i. R.
fm azo. Item in eo q adoptiuus pñ ñ tenet euz instituēt
j. de hñ. ab intest. g. aliq. et si ea dñ.

Consequitur sic tñseat in suaz pñatem. vt s. e. g. hñ hodie
Consequitur. vna est quaz hodie vocatur arrogatio. alia
adoptio. vt s. e. g. in pñ.

Consequitur. non pñt castrati. qui oēs eunuchi vocantur. hñ ab hoc
sñe detrahunt castratos. qz gnare non pñt id est caste sic
natos vt nunq poterunt gnare.

generare non possunt. qz
les sunt spadones adop-
tare possunt. castrati em
non possunt. **F**emine
quoqz adoptare non pos-
sunt. quia nec naturales
liberos in sua potestate
habent. sed ex indulgen-
cia principum ad solaciuz
liberorum amissorum ado-
ptare possunt. **I**llud
propriū est adoptionis
illius. que per sacrum ora-
culum fit qz is qui liberos
in potestate habet. si se ad
arrogandum dederit non
solum ipse in potestate ar-
rogatoris subicitur. sed
eciam liberi eius in eiusdē
fiunt potestate tanquam
nepotes. Sic etenim diu-
augustus non ante tybe-
riuz adoptauit qm is ger-
manicum adoptauit vt p-
tinus adoptione facta in-
cipiat germanicus augu-
sti nepos esse. **A**pu-
d cathonem bene scriptum re-
fert antiquitas serui. si a
domino adoptati sint. ex
hoc ipso posse liberari.

Vnde et nos eruditi in no-

Spadones. quibus genitalia abscisa sunt cui tellor vel
spata pñt adoptare. et est rō. qz forcius impediētū ē na-
ture q accidentis vt hñ. et ff. de postu. et liber. l. hñ et qrtū
g. i. et. ij. et nota q vulgariter promiscue appellantur
Femine ñ pñt. hñ ipe arrogari pñt. vt ff. e. nam femine
Consequitur. nota feminas ñ hñe filios in pñate. et fa. ad hoc. ff.

stus. et le. nulla. a. j.
de here. q. a. dif. g. eñ
neñ ff. dñ. ta. l. illis
g. ad testamta. ac.

Consequitur. ex indulgēcia
de nouo accedenda vt
C. e. l. mulierem

Amissoz. in acie
pñcipis vt hñ inuit.
vt. j. de execu. tu. g. hñ
et si in bello. ff. de in-
of. tes. l. si suspēte. g.
fi. Sed nunq a tunc

hñbit in pñate vidz qz
sic cū bñficia sint extē-
denda vt in aut. ost.

que de dig. g. pe. a. ff.
de osti. pñ. l. si. hñ tñ
ostico admistar. scz

naturaliuz. nā nāfam
imitat adoptio. vt s.
e. in morem. et fa. ad

B. C. e. l. mulierem
Consequitur. pñm oracm.

i. per pñcipem. vt s.
eo qui sui iurē est. a. id
transit ec hodie in po-

testatez arrogatoris
vt s. e. in pñ. ideo sic
dñm. qz oramus siue

depñam eum vt in ta-
lib. pñstet auctatez
k. Liberi. oēs nati et

nascit et ec reuerfi ab
hostibus. vt. ff. e. si
pñfa. in pñ. hic d. op.

li. l. ope.
Consequitur. hñ impator

volebat adoptare qñ
dam noie germanicū
et hñ germanicus nos

luit consentire. vñ ñ po-
terat procedere ado-
pcio vt. j. t. i. g. hñ si pñ

et ff. e. l. in pñ. Vnde
august. callide suafie
cuidam noie tyberio

vt illum germanicuz adoptaret qd fecit. et hunc tyberiu
postea arrogauit. qre et pñis habuit germanicum loco
nepotis

Consequitur. Quā is tyberius nñ pñm. i. stati o. **C**onsequitur. a pñcipe
p. **A**doptati. scz a dño. ab eñneo añ ñ pñ ec libertus. vt ff.
e. si pater in fi.

Consequitur. Constōe. vt. C. de la. li. tol. l. vna. g. fili. qz mō. acc.
r. **A**ctis. i. coram iudice dicendo hec verba. rem huc filij
fm azo. vel vtputo coram iudice agebatur. vt filius fiet et

adoptiuus. et inde fuit facta scriptura. non tñ res puenit
ad pñfectoz vt differat a. pñ. cau. supiori. alijs si eñ iudicium
talia fierent vt auerentur. vt C. de li. cā. l. p. et sic colliz
se ex hoc et supiori versu. qz si id. quod ago non vñ vt ago.

valet tñ vt valere p̄t. sic. C. de la. li. tol. l. vna. §. fili. q̄. mō
Ar. o. tra. C. de iur. do. l. i.

ideamus. et quidem. quasi dicat. quid sit o. tra. seruos
de absolucōe p̄tatis eoz. diximus s̄ de liber. §. i. a. §. multu
a. Potestate sunt subaudi dñica.

b. Hñ. parentis. stricte accipe pro his qui sunt superiores
ex linea masculia nam
fem̄e n̄ hñt in p̄tate
filios vt s̄ t. i. §. feie.
gñalius accipitur. s̄
t. ij. §. i.

d. Eo scz p̄nte. ac.
d. Distinctōz. scz q̄
dixi morte superioris.
inferiores effici sui iur̄
e. Patri scz fa. l. Bau.
supra q̄z null⁹ est ra
cione p̄tatis.

f. Om̄o. i. gñali.
g. Ita sūt sui iuris

h. Itaqz eoz scz nepo
i. In p̄tate. et t̄tum
ñ exiuit. nam si exiuit
et postea n̄ redijt. qz
est arrogatus n̄ reci
deret filius in p̄tate

e. vt ff. de adop. si p̄
filiū. et est rō vt ibi nō
k. Is scz filius p̄dēs
l. Mortuus est scz fi
lius p̄dēs.

m. Sui iuris. n̄ i. caū
vt qñ p̄digatē fili⁹
sui iur̄ factus fuisset.
ut i. aut. est. q̄ s̄ dig.
§. istud. col. vj.

n. Cum at. dēm est s̄.
quali soluit pa. po.
morte n̄tali. nūc ponit qñ morte civili

o. Deportatur. hic nō q̄ hec snia deportacionis vt valez
at. i. statum et ciuitatem perdat. non p̄t dari nisi a q̄tuoz
iudicibus. scz ab impatore vel ab eo qui eius vice iudicat
et a prefec. p̄. et p̄fe. vt ff. de pems. l. ij. §. i. et del.
ij. l. i. §. a. prefec. et ff. de inter. et rele. l. inter. penas. §.
i. Item credo in senatoribus qui parē sniaz. i. parē hñt
effectum p̄ncipi vel maiorem q̄ p̄dicti. vt ff. a. q̄. ap. n̄ li.
l. i. §. i. si autem alias iudex talem sententiam det non valet
nec mandatur execucioni nisi princeps approbet eam. l. in
sulam siue locum assignet. vt ff. del. ij. l. i. §. ij. et §. depor
tato s. et ff. de iniust. r. l. si quis. §. e. Due autem sunt deli
cta quibus in insulam debeant deportari dicemus. §. s̄ pu
iud. per totum t. h̄ relegare p̄t quilibet qui hz merum im
perium. vt ff. de inter. et re. l. relegatoz. i. R̄. Et nota q̄
primo de media. secundo de maxima. tercio de relegacione
dicit. prima et vltima tollunt paternam p̄tatem. h̄ religio
non sic. cum status non est mutacio. nec ca. di.

o. Co. id est per istam deportacionem in insulam.

p. Si mortuo. nota deportatum mortuum. scz ciuiliē sic.
ff. de o. tra. ta. l. i. §. filium. et ff. pro socio. l. vñ. §. societas

q. Pari. hic nota vbi est eadem vel filis rō idem ius s̄sti
tuaē. sic. ff. de ver. ob. l. a. ticio. in fi. et. §. q̄ cum eo q̄ in ali
po. §. istas. et ff. de edendo. l. quedam. §. nummularios. ff.
ad l. acq̄. l. illis. Ar. s̄ ff. de col. bo. l. si quis. in fi. i. R̄.

r. P̄ncipis. al. p̄ncipali. h̄ nunquid per alium poterit re
stitui. R̄. n̄. non. nisi forte per senatorem qui p̄t restituere.
statum. vt ff. de post. l. i. §. de qua. et. §. an autem.

viuit. et in potestate pa
tris sui est tunc post obi
tum aui in potestate pa
tris sui fiunt. Si vero is
quo tempore auus mori
tur. aut iam mortuus est.
aut per emancipacionem
exijt de potestate patris
tunc hñ qui in potestatez
eius cadere non possunt.
sui iuris fiunt. Cum at
is qui ob aliquod malefi
cium in insulam deporta
tur ciuitatem amittit. se
quitur vt qui eo modo ex
numero ciuūm romanoz.
tollitur. perinde ac si eo
mortuo definant liberi in
potestate eius esse. Pa
ri racione et si is qui in po

s. Statum. scz q̄tum ad honores vel ordines et familia vt
C. de sen. pal. l. i. §. et patriam p̄tatem. et hoc vult h̄ dicē
Sed o. tradicunt. C. de sen. pal. l. in insulam. et l. si pater.
So. hic specialit̄ ad oia fuit restitutus. vñ. m. et sic facias
punctum ibi per oia. hanc reprobo. qz s̄ intelligit̄ ad oia
restitui. nisi o. tradixerit expressum. nam verbum restituo

testate parentis sit in inu
lam deportatus fuerit. de
sijt esse in potestate paren
tis. sed si ex indulgencia
p̄ncipis restituti fuerint
per omnia p̄stiniuz statū
recipiunt. Relegati au
tem patres in insulam. in
potestate liberos retinet
econtrario liberi relegati
in potestate parentum re
manent. Pene seruus
effect⁹ filios in potestate
habere definit. serui autē
pene efficiuntur qui in me
tallis damnantur. et qui
bestijs subijciuntur. Fi
lius familias si militauerit
vel si senator vel consul fa
ctus fuerit manet in pote

Generale est vt ff. de
vñ. videamus. §. et
in fauana. alij s̄ intel
ligunt ad patrem re
uertentē tñ referen
dum. cui d̄z restitui i
potestate. s̄ filio re/
stituto non sic. qz sic
nocēt ei restitū ar.
C. de le. et con. q̄ fa
uore. Sed hanc opi.
reprobo. nam liber
tus deportatus et re
stitutus in libertatē
recidit. vt ff. de iure
pa. siue patroni. dic
ḡ inter esse vtz p̄m
ceps dicat hec verba.
restituo te. et tunc ad
omnia restitutus vi
deatur vt hic. an hec
indulgeo tibi quo ca
su de pena tñ remit
tenda cogitasse vide
atur. vt in o. trarijs.
ar. C. de sen. pal. l. gñali.
et l. tutor. al. s̄ cum
indulgencia. et C. de
gñali. abo. l. fi.
t. Relegati. retinet
nota d̄ram inter hñc
relegatum et depor

tatus quo ad familiā vt hic et s̄ p̄oy. §. itē hic bona tenet
ille non. vt ff. de interdic. rele. l. i. Item hic ciuitatē re
tinet. ille non. vt ff. de inter. et re. l. relegatoz. §. sniaz. et
§. ad t̄p̄s. Item q̄ hic ad tempus vel in p̄petuum. ille autē
tñ in p̄petuum deportatur. vt ff. de inter. et re. l. relegati
et l. relegatoz. §. hec d̄ra. s̄ in libertate non est d̄ra. nam
vterqz liber remanet. vt ff. de bo. dam. l. h̄ si. Sed bannit
tos nostri t̄p̄is quibus o. pamus. R̄. si p̄pter tantum male
ficiū. vt etiam cum ciuitate et bona sua publicentur. vel
de iure vel de osuetudine ciuitatum. tunc deportato o. pa
bo. al. s̄ relegato. vt ar. ff. de bo. dam. l. i. non autem dico.
q̄ possit deportari a p̄fide de iure. vt s̄. §. p̄ri. diximus.
nec relegari a defensore ciuitatis cum sit de ip̄erio mer o. vt
in aut. de defen. ci. §. nulla. in fi. §. ac.

u. Pene. i. supplicij. supplicium em̄ suus dñs est. non fiscus.
vnde ei nihil querit vt ff. de his q̄ pro n̄ scrip. ha. l. ij. sed
nouo iure nemo ingenuus fit seruus ex supplicio vt in aut.
de nup. §. q̄ autem. et. §. qz vero. col. iij.

x. In metallis. i. in ope metalli ad fodiendum metallum. l.
etiam deportandum. et vt etiam ne fugerent ligabantur.
et pondere quodam opprimebantur. ferro vel alio modo.
Alij vero erant qui dicebantur damnari in ope metalli. et
hñ non tanto ponde opprimebantur qui hinc fugiebant in
metallum ponebantur. Alij vero erant qui in ministeriuz
vel in seruicium metalloz ponebantur. et hoc si p̄petuo fi
eret erat seruus. al. contra. vt ff. de pems. l. aut dam. §. in
ter eos. et. §. quisquis. et. §. in ministerium. Sed quid si p̄
uincia non habeat metalla aliqua vel ferri vel filis o. d̄icōis

Rē in vicinam prouinciam mittebantur. ut ff. de penis. l. aut dam. §. est pena metalli. alij sunt in opus publicum ppe tuo dati vel ad tps qui sunt filies relegatis. ut ff. de penis l. quidem. §. hmoi pene non sunt in vsu hodie

P Nui bestiis. deducendis forte vel etiam vt omederet cū eis palia bestialia facēt. §. hac pēa dic vt. ff. de penis. l. qui vltimo nota

3 **F**ilius militauerit. i. miles factus fuerit ad quod multa sūt necessaria vt in aut. de man. pñ. §. fi. col. iij. diximus. l. dic militauerit. i. in exercicio milicie fuerit.

3 **N**on liberat. hoc iure isto. naz nulla dignitas preter patriatum releuat filium a potestate patris. vt s. h. i. §. hodie. xij. sunt dignitates que liberant aliquem curialem a curiali iudicacione vt C. de cura. l. fi. li. p. et ille here dez liberant a patria po. vt in aut. §. osti. que de dig. §. i. et §. gñaliter col. vj. vnde cum ibi sit consul corrigē qd h. de eo §. 2.

a **C**onstōe vt C. de osul. l. fi. li. xij

b **P**atriciatu. erat em patrici⁹ quasi pñcipisp. Vñ salustius O patres scripti. nā scripta erant eoz nomina in aliquo loco l. in corona capitis eorum vel alias

c **F**lico. hoc est speciale in patrioia cōsule. hodie etiam vt sola collacione l. dacione codicilloz. a dignitatis scripte. vel per aliquod priuilegium fiat sui iuris. ec sine admistracione. In alijs. p. tunc demū cum ceperit admistrare. vt in aut. osti. que de dig. §. i. que ē. C. de ep. e. aut. §. dignitas vt C. de cur. l. fi. Item in tercio casu cum ordinat epus qui est ec vltē dīctos casus vt in aut. osti. q. de dig. §. paslam. coll. vj.

d **L**iberat scz dignitas. Nuis em. q. d. si quilibet pater ec vilissimus filiu suum emancipat qñ vult. vt. §. admonendi. et §. preterea. qñ lter hoc imperatoz non poterit facere vel dic in casu electi patricij. q. d. cum ipē pater patricij possit emantipar et ad hōpellitur cum alapis et verberibus vt in aut. osti. que §

testate patris. milicia em vel consularis dignitas. de patris potestate filius non liberat. **S**ed ex constitucione nostra summa patriciatu dignitas ilico imperialibus codicillis prestitis filium a patria potestate liberat. **Q**uis emz paciatur patrē quid posse p emancipacionis modum. potestatis sue nexibus filium liberare **I**mperatoriam autem celsitudinem non valere eum quem sibi elegit patrem ab aliena eximere potestate. **S**ed si ab hostibus captus fuerit parens qm uis seruus hostium fiat. tamen pendet ius liberorum propter ius postliminij. **Q**uia hij qui ab hostibus capti sunt. si reuerfi fuerint. omnia pristina iura recipiunt. idcirco reuerfi etiam liberos habebit in potestate. quia postliminium fingit eum qui captus est in ciuitate semper fuisse. **S**i vero ibi decefferit ex inde ex quo captus est pater. filius sui iuris fuisse videtur. **I**pse quoqz filius neposue si ab hostibus captus fuerit. similit

dig. l. Rē. quate ipē imperatoz. nē.

e **E**legit. quod raro fit vt C. de osul. l. fi. li. xij. §. m. **f** **S**i ab hostibus. hostes sunt quib⁹ ppl's ro. bellū indixit vel ipi pld ro. vt ff. de capt. et postli. reu. l. hostes.

g **T**ñ pendet. h colligunt quidam qddam hoim genus esse in pendenti vt diximus. §. de his q sunt sui l. ali. iur. §.

dicimus propter ius postliminij. ius quoqz potestatis parentis in suspensio esse. **D**ictum est postliminium a limine et post. vnde eum qui ab hostibus captus est. et in fines nostros postea peruenit postliminio reuersum recte dicimus. nam limina ficcut in domo finem quendam faciunt. sic et imperij finem limen esse veteres voluerunt. **V**inc et limes dictus est quasi finis quidam et terminus. ab eo postliminium dictum est. quia ad idem limen reuertebatur quod amiserat. **S**ed et si captus quis videtis hostibus recuperatur postliminio rediisse extimatur. **P**reterea emancipacione quoqz desinunt liberi in potestate esse parentum. sed emancipacione antea quidem vel per anti quam legis obseruacionē procedebat que per ymaginarias vendiciones. et intercedentes manumissiones celebrabatur. vel ex imperiali rescripto. **N**ostra autem prouidencia et hec in melius per constitucionem reformauit. vt si

.i. §. certe. q. hic dicit pendet. vñ est ppter iuris fictionem. nam quo ad veritatem sui iuris est filius. vt ff. de testa. lex cor. in fi. et ff. de liber. a post. l. vlt. et C. de se. pas. l. fi. §. ibi est qd mari me. nē. vt ad mac. l. i. §. i. nam pater suus est hostium. vt §. de iur. psonaz. §. serui §. alium in pteate habē n p. vt. ff. ad l. iur. de adu. l. sic eueniet dic §. q. nulla pital pñcia pendet. ispec to statu pñti. §. fua. vt. §. de n. ob. §. adiciones

h **P**ostliminium. est aut ius postliminium ius amisse rei recuperande ab eñneo moribus et legibus institutum. vt colligitur. ff. de capt. et postli. l. postliminij. i. Rē.

i **I**ndcirco. qz reuerfi oia iura recuperant.

k **C**aptus. et reuersus vt ff. de cap. retro

l **S**i no videtis. §. fines nostros ne vltra deductos et ita improprie reuersus §. postli. vel dic capt⁹ fuerit vltra fines. et tunc e. §. redisse añ. q. ad limina redeat. qz sic recuperat statim in ppe a fa. ad hūc. §. ff. de cap. in bello. §. i. item ad idem. ff. de vi et vi. ar. l. qui possessionem.

m **P**reterea. si solum dīctis modis. §. preterea. nē

n **Q**uod libi. gñale nomen ē ad oēs inferiores vt. §. t. ij. §. fi.

o **P**rocedebat. i. ita demum ad effectum perducebatur. **p** **E**t ymaginarias. i. ficticias sic. et ff. de re. iuris. l. imaginaria. nam pñ vendebat filium pro vno nummo forte. et emptor eum manumittebat. vt h. et ff. de capt. l. liberog. §. i. et C. de l. fi. i. Rē. et facit ad hoc. §. de testa. §. i. et pteb h dicebatur filius capite minui. §. cum hodie talia nō fiant vt sequitur nunquid de capite minui. Rē. sic quia statum

mutat ad minus. ut s de ca. di. i. R. et. s. minima
q Rescripto. et hoc modo eciam sine vendicione fiebat.
utputo. ut C. de emanci. li. i. fi.

U^t fidei al' fundoe. i. vlu. al' fitione. al' factione.
s Explosa. i. expulsa. sic. j. de fidei. o. h. e. s. h. q. stiplacois
t Recta via l' indirecta. n. curo. vel dic. i. recto iure

u^t Vel mgtatus. s. s.
libet ec si n. hnt mezz
iperiu l' mixtum vt in
auf. s. defen. ci. s. nul
la. et ec ordmarios
vt duo bonon. coram
iudice mutimeti vt ff
de ma. vim. l. ec. s. fi.
et C. de iud. l. vlt. al'
penf.

Intrent. si iudex e
i domo. i. vbi cuq. sit
dummodo non sit in
loco turpi. vt ff. de
iust. et iur. l. penul. ff
de arbi. l. si cum dies.
s. penul.

Sua manu. i. dz
capere eum p manum
et relapare eum p ver
ba ad hoc idonea. vl'
dic manu. i. potestas
te. nam qnq. et non
capta manu emancis
patur vt C. de eman
li. l. pe.

Et tunc. i. extunc
nam prius occuparet
pater oia iura pecu/
lij. vt. j. quibus n. est
per. fa. t. s. i. a. e. file
ff. de adi. et de. l. iij.
in fi. et ff. si cer. pe. l.
lecta. et ff. s. vul. l. b.
impupillari. s. i.

Et edict. scz posi
to. ff. si quis a pa. fu.
ma. l. i. in fi. i. R.

In bonis acqui
rendis vel acquisitis
vel a patre sibi nunc
collatis

Manumissus. id e
emancipatus. in ppe
em ponitur. vt ff. qn
actio de pec. est an. l.
i. s. alienacio.

Patrono. pnon
autem succedit libto
in toto ab intestato
filijs non extantibus

ex testō in tercia pte bonoz liberti liberis existentib9 in
nich. l. 3. olim esset al' vt. j. de suc. li. s. i. et. ij. et. s. h. n. a. sic
erit hic in patre. s. h. ec silitudo aliqn fallit. nam interduz
h3 totum pater. vt si filius turpem personam instituit. vt
ff. si a pa. quis fu. ma. l. pnonus in pn. Interdum nichil ex
successione vel alio mō in. vj. casibus. vt qn precū emanci
pacionis accepit pater a filio Item qn filius est miles l. h3
castrensiavt ff. si a pa. quis fu. ma. l. i. s. si parens. et. s. est
et alius. et ff. de te. mili. si a milite. s. fi. et l. seqn Item filijs

atione pristina explosa. re
cta via apud competen
tes iudices vel magistra
tus parentes intrent. et si
lios suos et filias vel nepo
tes vel neptes. ac deinceps
sua manu dimittant. et
tunc ex edicto pretoris in
huiusmodi filij vel filie
vel nepotis vel neptis bo
nis qui queue. a parente
manumissus vel manumi
ssa fuerit. eadem iura pre
stantur parenti que tribu
unt pnono in bonis liberti
Et preterea si impubes sit
filius vel filia vel ceteri.
ipe parens ex manumissio
ne tutelam eius nancistit.

Ammonendi autem su
mus liberum arbitrium
esse ei qui filium. et ex eo
nepotem vel neptem in po
testate habebit filium qui
dem de potestate dimitte
re. nepotem vero vel nep
tem retinere. et econuerso
filium quidez in potestate
retinere. nepotem vel nep
tem manumittere. eadem
et de pronepote et prone
pte dicta esse intelli
gantur. vel omnes sui iu
ris efficere vel quosdam
retinere. Sed et si pa

alijis patris. l. 3. hēdibus n datur. vt ff. si a pa. quis fu. ma.
l. i. s. si. secus est in filijs patrom. Item qn emancipauit eos
actus vt ff. si a pa. l. fi. Item caluifiana non ita patrvt pa
trono datur. vt ff. si a pa. quis fu. ma. l. non vlt. Item nec
opas vt a liberto pnonus h3. vt ff. si a pa. quis fu. ma. l.
pe. l. 3. hec predicta specialia in pnono vera n sint. vt colli

ter filium quem in potesta
te habet. auo vel proauo
naturali. fm nostras con
suetudines super his ha
bitas in adopcione de
derit. id est si hoc ipsum ac
tis interuentibus apd
competentem iudicem ma
nifestauerit presente eo q
adoptatur et non contra
dicente. nec non eo q adop
tat. soluitur quidem ius
potestatis patris natura
lis. transit autem in huius
modi parentem ad opti
uum. in cuius psona adop
cionem esse plenissimam
antea diximus. Illud
autem scire oportet. q si
nurus tua ex filio tuo oce
perit et filium postea emā
cipaueris vel in adopcio
nem dederis. pregnante
nuru tua. nihilominus qd
ex ea nascitur in potesta
te tua nascitur. Quod
si post emancipacionem.
vel adopcione concepu
tus fuerit patris sui eman
cipati vel aui adoptiui po
testati subijcitur. Et q
neq. naturales liberi neq.
adoptiui pene vllomodo
pnt cogere parentes de
pate sua eos dimittere.

ex gnali capite filius
t. si quis a pa. l. i. i. et
ij. R. et in specialib9
casib9 q in illo. t. po
nuntur. vt dictum est
s. fm hoc sp videtur
p amittere. cu sp p
mum emancipacionis
heat hodie vt. j. p. q. s.
perio. no. ac. s. hoc. s.
et C. de bo. que li. cu
oportet. s. pe. s. die il
lud legale n ouencio
nale premium esse. et
ideo licitum nec pu
mendum. vt C. de ad
nini. tu. l. sanctimus
et C. ad l. iul. s. adul.
l. gratus.

Ex manumissione
i. ex emancipacione
h. nancistit. s. cor.
huic. s. bo. j. de legit.
penf. tu. a. j. de fidu.
tu. in pn.

Admonendi. libe
rum esse. n in casibus
vt. j. e. in fi. et fac. ad
huc. s. ff. s. adop. li.
k. hēbit vt s. de pa.
po. s. qui igitur

Manumittere. id e
emancipare

Vel omnes. repe
te liberum esse
n Sed et. ostōnes.
vt C. de adop. cuz in
adoptiuis. et sup de
adop. s. h. hodie. et
s. si vero

Patre pnte. nisi
sit infasvt C. s. emā.
li. l. pe. ac.

Contradicēte. nō
paciaz osensui spari
fic qui tacet affirmat
fic ff. de pig. l. si fide
iussor. s. pater. et. ff.
so. ma. l. ij. s. fi. ar. oē
ff. de adop. l. ij. s. i. et
de procur. filiussa. s. i.

Transit. s. n tollitur patria pfas s. n fertur Ad quid
s. hic casus h. t. ponitur. R. qz et si n tollitur incommutabi
liter. tollitur tñ quo ad primum. idem dico in eo qui iudis
catur in pte mea n esse. nam n efficitur sui iuris. cum snia
non faciat ius. ymo remanet in pte. l. 3. q ad me pro eman
cipato heatur. vt ff. de adi. inde. l. iul. in pn. et l. vlt.
v. Diximus vt s. t. i. in pn. s. si vero

Illud. s. s. tradit duo preceptavt de adop. s. h. hodie.
t. Ex filio. scz naturali et lymo. secus in lymo tñ. vt in

adoptiuo . nam tunc filio emancipato eē nepos ex eo emanci-
cipatus videtur . fm quosdam . vt ff . de ca . di . l . liberos . § .
emancipati . et ff . de adop . l . h . etiam nepos . vel melius dic
in eo idem qđ in naturali . vt in fi . h . 9 . t . et . ff . de adop . l .
liberz . et ff . de cap . a . postli . re . l . si me .

Uascitur . secus in
ancilla pregnate ma-
numissa l' alienata vt
s de inge . § . sufficit . 7 .
ff . de acq . rez . do . l .
fi . 7 . C . § . pba . l . mēz
r . Et qđ . h . est fm p
ceptum . et repete sci
re oportet

Patiales . subau-
et l'imi . nam nales
tm non sunt in p'ate
vt s de nup . § . fi .

3 Denevillo . h nota
talem regulaz qđ nul-
lus filius p'opellere
p'rez vt emancipet eu
qđ fallit in . iij . casu-
bus . et ideo dic' pene
vt si p' agnouerit le-
gatum sibi relictum .
hac o'templaco'e . vt
liberos emanciparet
nam tunc opellit' ex
ordinem emancipare
vt ff . § . og . le . l . si cui
Item si filius adopta-
uit preuignum suum
opellitur emancipa-
re eum eo pube facto
si probauerit sibi non
expedire esse i p'ate
vt ff . de adop . l . non
nunq' . et l . se . Idem
in q'libz adoptiuo vt
ff . de min . l . in . § . hqs
minor . Item si filie
peccandi necitatem
imponat vt C . § . epi .
au . l . si lenones . Itēz
si filium male et o'tra
pietatem affecerit vt
ff . si quis a pa . l . fi . itē
eōē filius n' p'opelli
vt emancipetur vt in
aut . q . mo . na . ef . sui .
§ . gnali . col . vij

De tutelis ca .

Transseamus . aliam . nam diximus duas . vt s e . de
iur . p'so . in p'n . a s de his qui sūt sui iur' ali . i p'n .
A Ex his nō g' q' hic distinguit illud m'bz qđam sui iur'
sunt . quod est oppositum . quedaz alieno iuri subiecti sunt .
vt s de his qui sunt sui iuris vel ali .

b Non sunt . qui g' in tutela vel cura sunt sui iur' sunt . filia
ultra . § . non p't h're tu . vel cur . vt hic . et C . de cu . fu . l . fi . in
p'n . Sed o'tra . C . de sen . pal . l . fi . § . i . qz filius e' q' est apud
hostes est in tutela . et tū n' est sui iuris vt s . t . i . § . fi ab hos-
tibus . § . h'ibi vere non erat in p'ate e' p' deportat' esset vt
c Neutro . nec tutela nec cura . **d**ixim' s' t . i . § . cū ad

d De his . de alijs autem dicet . j . de cur .

De tutela Rubrica

Transseamus nūc ad
aliam diuisionem .
personarum . Nam ex his
personis que in potestate
non sunt . quedam vel in
tutela sunt vel in curacio-
ne . quedam neutro iure te-
nentur . **V**ideamus et-
go de his que in tutela vel
curacione sunt . ita enim
intelligemus ceteras per-
sonas que neutro iure te-
nentur . ac prius dispicia-
mus de his que in tutela
sunt . **E**st autem tutela
vt serui' diffiniuit ius atz
potestas in capite libero
ad tuendum eum qui pro-
pter etatem se defendere
nequit . iure civili data ac
permissa . **T**utores aut
sunt qui eam vim ac pote-
statem habent . ex qua re
ip'i nomen acceperunt .

Itaq' appellantur tuto-
res quasi tuitores atque
defensores . sicut editui al'
editicij dicuntur qui edes
tuentur . **P**ermissum ē
itaq' parentibus liberis .
impueribus quos in po-
testate habent testamen-

Eta em . q' d' stratoz . eadem est disciplina . vt hic et s .
de his qui sūt sui vel ali . iuris . in p'n .
F Tutela . sunt . de alijs dicet . j . de cura .
Est autem tutela . vt seruius . nomen est iurisco n' sult'
et facit ad hunc . § . ff . e . li .

h Ptas . i . violenta
ptas . nam datur tus-
tor inuitus . cū em nō
sit minus publicū vt
j . de exec . tu . et cu . in
p'n . § . inuitus datur .
ut C . de cu . l . nullus .
li . p . Item inuito dat'
vt ff . de tu . et cu . da .
ab his . necl' . ff . de tu-
telis . l . ij . unde ptz q'
h' est alia ptas q' pa-
tris in filium . et dñi
in seruum cum illa ad
omodu' . vt . j . p . q' s p
so . no . ac . § . i . a s h'is
q' sunt sui l' ali . iur' . § .
ij . hic vero ad onus
tenetur em de dolo
lata culpa . vt C . ar-
tu . l . ij . Item per hoc
q' datur inuito dēt a
curatore qui volenti
datur . vt . j . de cur . § .
Item inuiti . et ff . e . l .
iij . § . si pupillus . Vel
dicis ad cogend' . po-
testas ad impandum
i Libero . naz nisi sit
liber pupillus nō p't
h're tutorem cū si ser-
uus sit n' sit sui iuris .
quod est necēvt s . e .
in p'n . Itēz et si dubi'
est p't h're tutorem
vt ff . de tu . et cu . da .
ab . l . ei . q' . ē tñ casus
seruo dat' tutor vt ff .
de tu . et cura . da . ab
l . fi . i . p'uberi . i . § . n' .
cui tñ legi signatur .
o'tra . ff . ad tre . l . si s
aliena . § . si seruus . et
l . cogi . § . fi . et his du-
abus est alia o'tra . ff .
e . t . l . mulier . § . n' est
que legum o'tietas
ita soluit' . cum libtas
fidei o' . et h'editas re-

linquit ab eo s' p' stando poterit seruus cogere vt institut'
h'editatem adeat . et tunc dat' eē suo tutor vbi vero ab vno
h'editas . et ab alio libertas relicta est . n' p't nisi prius p'sti-
ra ei libertate . tunc em coget alium h'edem h'editatem adi-
re et sibi restituere fm jo .

k Ad tuendū . ppter h' eē remouet pa . po . q' n' ē ad tuend'
h' ad gubernand' . put vult vel sibi ad acquirend'

m Propter etate . ad d'az curatoz q' danē furiosil' a mte
captis . q' p' morbu' se defendē n' pnt vt . j . § . cu . § . itē furiosi

n Ture civili . nota tutelaz esse de iur' civili . l . z oēs fere con-
tractus sint de iur' gen . vt s de iur' na . § . ius at'

o Data . scz a lege vel iudice . ac

permissa & o a testatore & vt. j. e. g. pmissuz. p. die data
plone pncipalr pmissa. scdario tcb9 vt. j. t. i. g. cten. j. s. ere
q. tutores ea q dicta est & p. g. **C**u. tu. g. datus

Ex qua re. i. vi et p. tate
Defensores. et fm b. curatores sut tutores. fm jo. a. ple
tuz sic appellat vt ff. de le. in. c. filio. g. i. et ff. d. mi. l. i. g. ij

Qui edes. vt e. p. fe
d. 9. vigiliu. q. c. eo de
noctevade vt ff. d. of.
p. vi. l. ij. g. sciendum
u. **P**ermissuz e itaqz.
qz qdaz g. n. h. v. d. i. d. s.
tutelis. et ois tutela
est p. testaria l. datia.
l. luma. itaqz prius s.
testaria vt p. tate d. di.
gnore videam9 in b.
t. et se. de luma at di
ce. j. d. le. ag. tu. vsqz
ad t. d. attil. tu. d. dati
ua dr. j. de attil. tu. p.

In pubib9 p. totu
ec mutis vt ff. de tu.
muto. b. e. p. t. et p.
fidi l. vt ff. d. tu. a. cu.
da. ab. n. t. m. g. fi.

In p. tate. na. talib9
ec dare pnt in his q
sibi relinquit vt C. d.
ofir. tu. l. fi.

Test9 l. codicillis
test9 firmatis vt ff. d.
test. tu. l. iij.

Tutores h. n. curas
tores vt. j. d. cu. i. p. n.
b. itaqz filio l. i. m. l. e. l.
sit testator. vt. ff. de
testa. tute. l. ij. ac.

Tua sit a nunq. ex
iust filius. alio qn no
recidit vt ff. de adp.
l. si p. a. l. si filio. a. d. b.
diri. s. t. i. g. i.

Tutores. si auus
emancipatus est vel
mortuus tuc nepotes ex eo sut l. ui iust mortuo auo vt s. t. i. o.
in fi. v. n. er. test9 au. pnt h. re. tu. torem. vt hic. inuuitur.

In op. h. bus. vt quo ciens de modo eoz queritur. vt ff.
de sta. ho. qui vtero. n. si de modo alioz vt ff. de d. sig.
q. d. dicimus. l. si de incomodo m. is vt ff. de sta. ho. l. i. p. ator

Fierent. vt qz ex v. roze nasciturus erat vel nuru. aliud si
in ocubina. nisi in his q sibi dimittet. vt C. de ofir. tu. l.
fi. tales em n. nascerent in p. tate. s. de nup. g. fi.

Sed si emancipato. ofirmand9 n. g. valebat dacio per se
cu n. esset in p. tate vt s. e. g. pmissum. h. nunqd. h. tutor. ofir.
matus dr. testam. tarius qd si esset p. ferret l. i. mo. vt. j. t. ij. in
p. n. Alij dicunt q. p. t. admitti. et fa. p. b. ff. de d. sig. l. i. lege. et
in aut. d. defen. ci. g. fi. de c. t. o. et ita l. i. m. 9. tut. or. huic p. fer.
vt. j. de attil. tu. in p. n. et id. glosauit p. i. sine in m. q. sic. n.
q. vellet eu. ofir. mari. si alius esset l. i. mus. h. qm. q. r. i. e. an. sit
lo. cuplex vel n. h. ar. o. tra. ff. de cur. fur. si furioso puberi.

In q. sic. de. i. qz n. satisfac. scz r. e. pub. sal. fo. j. e. locuplex
sit vel n. b. em. n. queritur. vt ff. de ofir. tu. l. i. Sed aliud in
matre dante tutorem filio. ibi em. et si n. satisfac. t. n. et. cu. z
in q. sic. i. one. datur. vt d. ca. l. s. t. et. C. de ofir. tu. l. i. Sed q. re
diuersuz in m. e. dante tutorem filio. h. e. in memoria. p. ced. e.

Dari at tutor p. n. so
lum paterfa. sed et
eciam filiuffa. Sed r. ser
uus p. pus test9 cum liber
tate recte tutor dari p. t.
Sed sciend est eum a fine
libertate tutorem datum
tacite libertatem directaz
accepisse videri. et per hoc
recte tutorem esse. Plane
si per errorem quasi lib. tu
tor dat9 sit aliud dicenduz
est. **S**eruus at alienus
pure mutis test9 datur
tutor s. ita cu. liber erit vt i
liter dat. p. pus at seruus
mutiliter eomodo datur
tutor. **F**uriosus l. m. moz
xxv. an. tutor test9 datus
tutor tunc erit cum opo
m. is aut maior. xxv. an. fu
erit factus. **A**d certum
t. p. s. vel ex certo t. p. e. l. sub
odicione. vel an. heredis
m. s. t. o. z. posse dari tutorem
non dubitatur. **C**erte

tis p. tatis vt ff. de q. st. l. i. vnus. g. seru9. et ff. de cur. al. s. tu
telis. l. fi. et fa. ad b. j. de satis. da. tu. et cu. in. p. n. et ff. de li.
ag. l. i. g. iul. et C. de ep. audi. l. de creaciombus. Sed ar.
otra. ff. in litem iuran. l. videamus.

Dari aut p. fa. nisi sit mutus vel surdus. qz tutor et loq
et audire dz. vt ff. de
tutel. l. i. g. pe. a. g. fi.

Autem rei vel cause tutor
dari non p. t. qz plone non
cause vel rei datur. **S**i
quis filiabus suis vel filijs
tutores dederit ec postu
me vel postumo dedisse vi
de. qz filij vel filie appella
cioner postumus r. postu
ma otment. **N**o si nepo
tes sint an appellacione fi
lioz. et ipis tutores dati
sint. dicendum est vt r. ip
fis qz dati videantur si mo
liberos dixerit. **C**eterz
si filios dixerit n. otmebun
tur. aliter em filij. aliter
nepotes appellantur. **P**lane
si postumis dederit
tam filij postumi q. ceteri
liberi otmentur. **D**e le
g. i. m. i. agnati. tutela

Quibus aut test9
tutor datus non
fit his ex lege. xij
tabularuz agnati sunt tu
tores qui vocantur l. i. m. i.

et audire dz. vt ff. de
tutel. l. i. g. pe. a. g. fi.
Filiuffa. cu. em. tus
tela sit ius publicum
vt. j. de ere. tu. in p. n.
n. curat. iul. pa. po. vt
ff. ad tre. nam. q. i.
b. e. a. ff. de his q. sunt
sui vel ali. iul. filiuffa.
q. casu p. t. de peculio
tene. nisi agnoscat.
tuc em. s. qn. agnouit
insolub. vt ff. de tutel.
l. si filio. a. ff. d. admi.
tuto. l. lucius. ticus.
Test9. intelligas
h. a. p. h. de tutor. dari. n.
p. t. seruus vt C. q. da.
tu. pos. l. i. inferuili.
Et sine libertate. n.
exp. res. s. q. sine li.
bertate det. si om. ist.
libertatis dacoz vt s.
q. ma. n. pos. g. l. i. fi.
et C. de neces. ser. l. q.
dam. g. illo.
Directaz. ymo. vi.
de. q. fidei. om. i. s. a. r. i. a.
vt C. de fidei. o. l. i. a. si
n. ascripta. o. tra. Sed
certe h. test9 b. fit. ibi
alia voluntate. puta
codicillis. l. p. eplam
Vel dic. q. ibi. alienum
credebat h. suum. scie.
bat. J. e. alia. r. o. e. n. vide.
valere. dacio. qz. ille
solus. datur. tutor. q.
testi. h. z. factoz. vt. ff.

de testa. tu. l. test9. al. incipit. siquidem h. e. illud. m. t. l. l. i. g. e.
in passua. significacoe. in. q. ec. v. u. s. dr. h. re. testam. ti. factoz.
vt. j. de. h. e. quali. et. dif. g. testam. ti.

Datus sit scz p. pus seruus. l. z. b. n. sit. veris. i. l. e. vt. C. de. res. ci.
ven. l. q. l. quis. h. forte. ex. ca. h. e. d. i. t. a. r. i. a. n. o. u. i. t. e. r. h. e. b. a. t. v. t. ff.
de. reg. iur. l. qui. in. alterius. et. j. de. v. s. i. c. a. p. g. q. a. t.
Dicens. est. vt. scz. neqz. liber. neqz. tutor. sit. i. d. m. u. l. t. o. m. a. g.
in. alieno. vt. ff. de. fidei. o. l. i. l. g. n. a. t. i. g. si. qui. s. t. u. t. o. r. e. m. et. ff.
e. si. qui. s. t. u. t. o. r. e. m.

Seruus mutis. scz. vt. statim. sit. h. cum. liber. erit. datus
qz. directo. n. erit. liber. h. per. fidei. o. vt. ff. de. testa. tu. l. si.
h. e. d. i. t. a. s. g. fi. et. C. de. fidei. o. l. i. l. et. si. non. ascripta.

Comodo. nam. n. erit. tutor. mutis. em. s. stipulacoe. p. p. e.
mutilem. adie. t. o. z. vt. ff. de. sti. p. v. l. h. si. h. i. b. i. Vel. al. i. m. u. t. i. s.
liter. qz. pro. non. adie. t. a. h. a. b. e. t. vt. et. al. j. de. h. e. m. s. t. i. g. i. m.
possibilis. Vel. dic. ter. cio. fm. p. non. erit. tutor. nunc. h. o. d. i. s.
c. i. o. n. e. e. r. t. a. n. t. e. b. non. placet. qz. sic. non. esset. d. r. a. i. n. t. e. r. s. u. i. et.
alienum. h. p. r. i. m. a. v. e. t. i. o. r. e. s. t. vt. ff. de. r. e. i. u. r. l. a. c. t. u. s.

Datur. scz. cum. liber. erit.
m. f. u. r. i. o. s. 9. o. p. o. s. i. t. h. u. e. b. d. e. m. f. u. e. r. i. t. a. t. e. s. t. a. t. o. r. e. s. i. u. e. n. v. t. ff. e.
si. h. e. d. i. t. a. t. i. s. g. f. u. r. i. o. s. u. s. a. d. b. ff. d. i. u. d. c. f. u. r. i. o. s. u. s. i. h. e.

n Ad certum tps vsq ad pasca
o Ex cto. i. a pascale i ante vt ff. de ac. et ob. l. obligaco nū
p Vel an hēdis. otr a videbatur. i. de le. g. ante.
q Tutorē a testatore. n. a iudice vt ff. de re. iur. l. actus
r Certe at rei. s. rei affrice l. firiacetvltiē daē. vt. ff. e. l. in
s Cause scz cte. vt ad reiven. h. videē otra. C. de testō
 in litem da. tu. l. ad li
 tem. s. ibi tutor pro
 curatore ponit. itez
 videē of. ff. de tutel.
 l. si tū. al. si testō. S3
 ibi vniuersitati rerū
 daē. non rei certe.
t Personē scz pupil
 i pncipalē. vt cum in
 struat bonis morib9
 et ec salaria prestat
 mgris eius vt ff. de ad
 mi. tu. cum plures. g.
 in primis. a. C. d. ali.
 pres. l. si. ad s. em pū
 cipalē datur. scdario
 at rebus datur. vt. j.
 de execu. tu. g. datus.
 s. in curatore econtra
 naz pncipalitē rebus
 scdario persone daē.
 vt C. de nup. l. incoz
 pulandis
u Postumo. s. filio
v Siquis qz filij. s.
 dictio filij oprehen
 dit postumum et pos
 tumam. cum masculi
 num possit concipere
 femininum. Sed hec
 dictio filie non opre
 hendit vtrumqz. a sic
 nec postumum. cum
 femininum n. accipiat
 masculinū. vt ff. de l.
 .ij. si ita ascrip. et. ff.
 de l. .ij. q. diuos. et l.
 suis legatis Item nō appellacione natoz et non natiōtinē
 tur. cum de eoz o modo tractetur. vt. ff. de sta. ho. qui in
 vtero. et s. t. i. g. cum autem. et facit ff. de testa. tu. l. si qz
 ita. g. i. et l. q. si.
y Si filios scz dixerit
a Appellantur ab oibus in usu vel osuetudine. s. h. m. v. az
 significacionem verbi. qz filius s. a filios. quod est amor.
 etiam nepos s. filius. et etiam quilibet quem aliqz diligit
 paterna dilectione. vt ff. de v. sig. l. liboz. g. s. h. et papim
 anus. que videtur contra.
b Quam ceteri. ec nati s. m. quosdam. quod falsum est. vt
 ff. de ver. sig. nomen. Dic g. ceteri scz ex filijs nascituri. qz
 si postumi sunt per l. vell. vt ff. de iniur. r. tes. l. postumoz
 a. j. d. ex hē. li. g. postumi. et ff. de lib. et postu. l. gall9. i. Rē
o Vibus scz pupillis. **De l. i. ma. ag. tu. Rē ca**
o .ij. ta. quos ipa lex vocat verbis et snia. et si gerāt
 eoz periculo agitur vt ff. e. l. l. i. mos. al. autez qnqz ex snia
 legis dantur non ex verbis. vt. j. t. ij. et ij
d Agnati sunt. si sint maiores. xxv. an. vt. j. de fidu. tu. in
 fi. a miores. lxx. an. al. excusanē vt. j. de execu. tu. g. j. t. maiorē
f Cognati. nomen g. agnacō is gnale est. agnacionis nos
 men speciale. nam omnis agnatus est agnatus. s. non ouer
 titur vt. hic. et. j. de leg. ag. suc. i. Rē. et ff. e. l. sunt aut.

Sunt at agnati agnati
 per virilis sexus agnacōz
 diuncti vel a patre agnati
 veluti frater ex eod patre
 natus. fratris filius nepos
 ue ex eo. Item patruus et
 patruus filij. neposue ex eo
At qui per feminini sex
 us psonas agnacōe iūgun
 tur agnati n. sunt. sed als
 sunt natali iure cognati.
 Itaqz amite tue filius nō
 est tibi agnat9 s. agnat9
 et inuicem tu illi eodez iu
 re diungeris. qz qui nascū
 tur patris non matris fa
 miliaz sequunt. Quod at
 lex ab intestato vocat ad
 tutelam agnatos n. hanc
 habet significacionem. si
 omnino non fecerit testa
 mentum is qui poterat tu
 tores dare. s. si quantū ad
 tutelaz pertinet intestat9

g Ex eodem filio fratris
 si fuerit natus eodem patre tuo. alioqn est agnatus. vt C.
 de leg. hē. l. si. g. h. nec. et. g. cum autem. acc.
i Agnati. etiaz si masculus interueniat. vt puta si sint duo
 fratres vterini. filius vnus filij fratris sui n. erit agnat9.
 s. agnatus. inspecto feminino sexu. ppter qd adinuicē sūt
 agnati. s. m. jo.

h Patruus. repete
 si fuerit natus eodem patre tuo. alioqn est agnatus. vt C.
 de leg. hē. l. si. g. h. nec. et. g. cum autem. acc.
k Itaqz amite. sed
 ipa amita est tibi ag
 nata. qz per patrem
 tuum tibi diungitur
l iure. s. agnacōis
 m. Familiam. i. ag
 nacionem. l3 et alias
 multas habeat signi
 ficaciones hic dicto
 famil. vt. ff. de ver.
 sig. l. pronunciacō. g.
 familie. et fac. C. de
 ver. sig. l. si. et s. de
 pa. po. g. si.

decesserit. qz tunc quoqz
 accidere intelligitur. cum
 is qui datus est tutor viuo
 testatore decesserit. Sed
 agnacionis quidem ius
 omnibus modis capitū di
 minucione plerumqz peri
 mitur. Nam agnacio iuris
 ciuilis est nomen. agnacio
 nis vero ius non omnib9
 modis commutatur. quia
 ciuilis quidem racio. ciui
 lia quidem iura corruppe
 re potest. naturalia vero
 De capitis diminucione Rū.

Et autem ca
 pitū diminucō
 prioris status
 commutacio.
 Ea9 tribus modis acci
 dit. Naz aut maxima ē ca
 pitū diminucio. aut mi
 norqz quidam media9
 vocant. aut minima.

n Ad autem. signi
 ficacionem scz tū.
o Si omnino vel ali
 ud otigat qd tantū
 valeat qd diximus. j.
 de here. ab intesta. i.
 Rē. et fac. ff. qd c9qz
 vniū. l. i. g. et qdem.
p Sed agnacionis
 quidem ius. nota di
 ligenter hunc. g. est
 autem ius agnacōis
 a ius agnacionis siue
 agnatoz agnati em
 hnt ius prerogatiū
 ad agnatos et prefe
 runt in hēditatib9
 agnatoz motuozum
 vt. j. de le. ag. suc. i.
 Rē. Item preferunt
 in tutelis agnatoruz
 paruuloz. vt s. e. t.

i. Rē. n. his autem deficientibus in hereditatibus et tutelis
 agnati suo iure admittuntur. inter quos ec agnati vocant
 qui desierunt esse in iure agnatorum et desierunt habere
 vim agnatoz. vt per. l. ca. di. vt. j. de hē. ab intes. g. admo
 nendi. illud autem ius prerogatiuum quod hnt agnati. qz
 vltra iura oia habent per. l. rj. ta. facile perdt.
q Ut oibus modis. i. per oēz vt per maximaz p media9
 de quibus duab9 n. est dubium. ē et iura agnacōis pdant.
 vt. j. t. i. g. qz at. j. t. per mimam tollit ius agnacōis vt s. d.
 et ff. de ca. di. tut. elas. nisi in duobus casibus tū. vt inter
 fratres. l3 alter emancipetur vt C. de leg. tu. l. i. mos. g. si.
 vnde loc9 est iudicio tute. qz finita est ca. di. inter fratres
 l3 alter emancipetur vt C. de le. tu. l. iij. j. t. inter patres et
 fillum. vt. j. de leg. ag. suc. g. si. et ppter hos duos casus q
 de minima cap. di. excipiuntur. dicit hic plerumqz. ac iura
 agnacionis non commutantur omnibus modis. quia
 non tolluntur mima ca. di. et est rō vt subicit
s Itaqz pro qz. agcio est nomē iuris. s. ciuil. i. a lege. rj. ta.
 est inducta s. prioritas agnatoz. s. ius agcōis est natāle
 nomen. nā rōne sangnis s. nomen impositum est. c. vnuz ius
 euile pī per apud facile tollit s. et ff. de re. iur. l. nihil ē
t Naturalia. i. iura agcōis sic dca. qz ea qd osequitur p na
 tuitate vt s. de adop. g. s. h. bodie. in fi. g. n. sic s. facile tollit

Utiq; i. certe non tolluntur. cum sint immutabilia s iura. ut s de iur na. s. h. naturalia. Item nec ea que naturalem equitatem hnt vt ff. de ca. di. eas. l. legatum. Item nota qz agnatio est civilis tm vt per adopcione vt ff. s. adop. l. q. in adopc. Item naturalis tm vt ad filios naturales. jte naturalis et civilis. vt ad eos qui lami sunt. et de hac qui legitimi sunt intelli gatur hic. vt ff. s. g. non facile. s. i. Jte no qz iure civili hic. s. tutela. et hereditas tribus modis deferunt vt ex verbis et lina legis. xij. tabular. vt i agnatis. Item ex sententia tm. vt de legitimis pa. tu. et. j. de fi de tu. Item ex alijs legibus veteribus vel nouis vt ff. de ca. di. l. tutelae. quam quisdam mediam vocant nunquid g. hec oia facile perduntur p oez ca. di. R. sic in duob9 primis tm. non in tercio vt h. et in l. tutelae. Item quero an futuras tutelas acquiras et heditates tm tollat an ee pretas adimat. R. fuas tm vt ff. vnde liberi. l. finali. quid em poterit deriuare lex defrens hereditatem. vel tutelam de futura ca. di. vt C. de test. l. i. iubemus in fi. certe nullomodo. vt ff. manda. l. fidei iussor. i. R. hodie vero istam differenciaz agnacionis querere non oportet. cum agnati ante agnatos nihil habeant vt in aut. de here. que ab intest. de. s. ab his. col. ix. Jte qz l3 predca iuras gcois tollant maria et media. ca. di. ipa consanguinitas tamen non tollitur. vt ff. de reg. iuris. l. iura sanguinis. ac.

De capitis diminutione. R. ca.

Est autem status hic status consistit in tribus. in libertate. ciuitate et familia. cum enim primum. id est libertatem quis perdit per consequens et duo vltima perdit. et tunc magnam ca. di. paciatur. cum vero fm perdit. per osequens perdit et vltimum. sed non primum et tunc dicitur media capitis diminutio. Cum vero vltimu perditur non perduntur duo prima. et tunc minimam ca. di. paciatur. vt. j. s. i. ij. et. iij. et. ff. e. l. fi. fm p. dixit status hominis. id est adicione in qua plerimum quis pe b. **C**ommutacio. non ergo accipitur hic ad litteram vt dicitur capitis diminutio quando caput abscinditur. s. qnd status mutatur. vt caput status dicatur. vt ff. ad tercul. l. i. s. capitis. Sed videtur hec diffinico non ouerti suo diffinito. nam morte patris filius mutat statum. qz fit sui iuris vt s. qui. mo. ius pa. po. sol. s. i. non tamen dicitur ca. di. minimi. vt ff. ad mac. si filius. s. fi. Sed dic subaudi h facta hominis interueniente. vt emancipacione vel deportacione patris vel similibus. vel eiam quasi facto. qd dico propter filios arrogati. quia vna cum patre mutant statum. vt ff. e. l. liberos. et s. de adop. s. penul. ar. oia. in

aut. oti. que de dig. s. palam. vbi non ab homine sed a lege quis efficitur sui iuris. ac moriente patre non interueit factum hominis ymo magis dei. Quid si interficiatur pat R. idem. qz mors sp. dei dispoicoe aduenit **M**edia sic. ff. de auro et ar. le. qui lancē. et s. de libtine s. libertinoz

Maxima atrocitate. est aut atrox et dura hec snia. lz iuste feratur. vt s. qui. mo. ius pa. po. sol. s. pene at h hodie ppter h9 penas nemo ingenuus fit seruus. vt in ane. de nup. s. si vero. col. iij. et. s. q. at prius. **L**ibertis scz odem natis vt subicit. a q dicit ingratis. al est ingrati. i. ingratiu/ dimis. que reuocacio fit per acti. ingrat. vt dicunt quidam vt C. s. li. et eoz. li. l. fi. al penl. vel pvtilem rei ven. fm alios ad instar donacionis ca mortis q reuocae ut ff. de dona. ca mo r. si mortis ca res. c. l. se. vel quod est verius. actio est. exordmaria per quam offm iudicis imploratur vt C. de liber. et eoz. li. l. ij. et fit hec reuocao ppter omnem offensam ee leuem vt C. de li. et eoz. li. l. ij. si at.

sed status hominis commutatur. quod accidit in in his qui cum sui iuris fuerint ceperunt alieno iuri subiecti esse vel econtra. veluti si filius familias a patre emancipatus fuerit. et est capite diminutus. **S**eruus autem manumissus capite non minuitur. quia nulluz caput habuit **Q**uibus autem dignitas magis qm status permutatur capite non minuitur. et ido a senatu motos capite minui non constat **Q**uod autem dictum e manere cognacionis ius. eiam post capitis diminucionem hoc ita est. si mimz

fit ppter omissionem obsequij vt C. de li. ca. solo. nisi in casuvt cum denegat alimenta. vt ff. de lib. agnoscendis l. alimenta. s. impatoris. nam tunc et occidere velle videtur eum. vt ff. de li. ag. necare. et hoc nisi remiserit ius patronatus. tunc em ex his solum reuocatur causis ex quibuset donatum. vt in aut. vt li. dece. s. illud. coll. vj. et hec vera sunt cum quis ex voluntate ppa manumittit. vt C. de li. et eoz. li. l. ij. s. dz quis non reuocare. vt C. de li. et eoz. li. l. i. Sed quid si manus in patronum iniecit. R. damnatur in metallum. si vero comicia dixerit mittitur in exilium vt ff. de iure pa. l. i. q. cause sunt iurate vt C. s. reuo. do. l. vlt f. **P**assi sunt. h multa sunt necia. vt s. de iure pfo. s. p. **I**nterdictus. hanc penam in vsu non habemus. s. eius loco succedit deportacio. vt ff. ad l. iul. repe. l. iij. s. mltar excommunicatorum habebant quibus talia denegantur. Sed videtur hunc eiam fieri seruum. lz hic denegetur vt vt ff. de var. ag. l. agnacionum. in fi. oia. s. perditur libertas vt ibi dicitur. vt non possit facere testamentu cui sic est interdictione. vt ff. de iniust. r. te. si quis filio. s. eius. non qz fuerit vere seruus. **I**n insulam. secus si in metallum. vt s. quib. mo. ius pa. po. soluitur. s. pene. in casu tm eiam libertatem perdit da natus in in insulam. vt C. vt nemo pri. h. ij. s. cum autez i. **S**ubiecti esse vt in arrogatis **V**el oia. al s est in littera si filius a patre emancipatus fuerit est capite minutus. et secundum hoc est ex poficio huius verbi. vel contra. al s vero hoc totum de est. et tunc idem subintelligo. alij dicunt quando sui iuris

non est transferatur in potestatem alterius. puta qui nemi
vel etiam paterni. ut s de adop. §. hodie. qui casus est co
uersus illi. quando qui sui iuris est in arrogacionem datur
Sed quare filiusfamilias dicitur cum emancipatur. capite
minui. R. ppter ymaginariam vendicionem que fiebat. ut
s. qui. mo. ius pa. po. sol. §. preterea in pn. Sed cum hodie

non fiat hic vendicio
utin e. §. dmetur. vi
detur q. hodie n. mi
nuatur capite. h. e. te
illa sola non erat ro.
ymo et alia. qz mutat
familiam. ut ff. e. l. i. z
beros. in pn.

Seruus non mi
nuitur. id est eius
status non mutatur.
cum primo nulluz ha
buerit statum. ut hic
et ff. e. l. i. liberos. in
fi. et l. sequenti. Sed
otra est. C. de bonis
prescrip. l. i. S. z dic.
q. ibi crimine capita
li seruus accusatur. i.
tali q. esset al. s. in li
berto capitale Item
quid si quandoq. ha
bit caput. quia fuit
liber et nunc seruus e
et manumittatur. R.
idem qz pn. tempus
osidero.

Quibus autem.
dixi aliquem. aliquo
de tribus modis capi
temmui. ut s. e. i. pn.
autem pro sed

Constat. ut ff. S
fena. l. iij. et hoc si fu

erit restitutus propter turpitudinem. non potest iudicari
re vel testimonium dicere. ut ff. ad l. iul. repe. l. eadem. §.
i. et ff. de sena. l. ij.

Quod autem. dictum est. s. t. pro. §. fi.

Cognacionis. i. ius succedendi. et ad tutelam vocandi
perit. h. ipa consanguinitas non perit. ut ff. de reg. iuris.
l. iura sanguinis. cum sit de iure naturali. ut s. de iur. na. §.
pemul. otra. et s. de nup. illud. Sed qualiter agnatis des
fertur. ymo agnatis ut s. t. i. in pn. R. n. d. post agnatos ut
j. de here ab. in. §. admonendi.

Cognacio. id est ius agnacionis a pretore introductis
ex quo ad bo. pos. vocantur. vnde agnati

Sed si manumissus. aliud si restitutus. fm jo. ut ff. ad
terel. l. i. §. q. motis ca. a C. de se. pal. l. i. §. ff. §. ot. ta.
l. i. et l. ij. Item contra est in eo q. hic dicit tolli ius agna
cois per maria. ca. di. ff. de rebus du. si cognatis. h. aliud in
legato in quo vertitur ius naturale. ut ff. e. l. i. legatum. v.
ibi loquitur de agnacione iuris civilis. que per adopcio
nem constituitur. ut ff. de adop. l. qui in adop. hie vero de
naturali cognacione. ut ff. de gra. ag. non facile. §. i. et sic
ibi de minima ca. di. lo. Item contra. j. de seruili. cogna. in
fi. i. R. So. hic loquitur in his qui primo fuerunt liberi.
et postea erui. quod eorum delicto contingit. vnde non
debent habere commodum. ut ff. so. ma. si ab hostibus. §.
i. et ff. de mun. l. pap. §. exuli. ibi indignum. a. c. licet ibi
dem. illa tacio corrigatur. id est non semper fuerunt sui.

vel illa noua corrigat istam. nam ex greca constitucione.
illa est extracta ut dicitur ibi

Sed et si in insulam. hic ponit exemplum de media. sed
s. posuit exemplum de maxima.

Cognacio. id est ius cognacionis. ut s. pro. §. diximus
p. Cum autem pertineat. ut s. t. i. i. R.

De legitima patrono rum tutela

Eadem lege
duodecim ta
bularum liber
torum et libertarum tute
la ad patronos liberosq.
eorum pertinet. que et ip
sa legitima tutela vocat
non quia nominatim in ea
lege de hac tutela cauea
tur. sed quia perinde ac
cepta est per interpretaci
onem ac si verbis legis in
troducenda esset. eo enim ip
so quo hereditates liber
torum libertarumq. si inte
stati decessissent. iusserat
lex ad patronos liberosue
eorum pertinere credide
runt veteres voluisse le
gem etiam tutelas ad eos

Qgradu. facit ad
hunc. §. ff. dele. iij. l.
si ples. et. j. de legit.
ag. suc. §. si plures. et
ff. de sepul. viola. l. iij.
§. si ad plures. hodie
vero hic. §. corrigi. e.
qz equaliter ta ad ag
natos qm agnatos.
defertur tutela sicut
hereditas. ut in au.
de h. ab intest. §. ex
his. colla. ix. ac.

Si plures. alias
isti duo versiculi des
sunt. si plures sunt q
vnum gradum obti
nent. ideoq. pariter
ad tutelam vocantur
h. ego habeo. acc.

De legitima patro
norum tutela. R. ca.

Eadem scz
per interp
tacionem no
ex verbis ei
us. ut subicit. ff. de
le. tu. l. tutela. i. R. n.
u. Libertorum. id e
impuberum

Ad patronos. q/
cunq. modo manumit
tentes. nisi libertas
detur a lege. ut ff. de

le. tu. l. tutela. v. §. ad. §. fi.

Que et ipsa. quasi diceret. non solum alie quedam legu
time sunt. sed et ista

Legitima. scilicet ex mente. l. non ex verbis. non tamen
satisbant nisi eorum persone sint vulgares. aut minus hos
neste. ut aut modus tutele. ut quia sit magna tutela nimis
aut persona quia non honesta. aut causa admittat. id est
recipiat satisfacionem. ut supra. ff. e. l. legitimos. §. i. et
ij. licet alij legitimi indistincte satisfient. ut j. de satisfac.
tu. §. primo.

Interpretacionem scz iurisperitorum

Lex. scz duodecim. ta. ut j. de succe. le. ag. i. R.

Veteres. id est sapientes

Legem scz eandem. xij. tabularum.

Vocat scz lex. xij. ta. ut j. de legit. ag. suc. §. i.

Iussit ut s. de le. ag. tu. §. i. i. R. et sic notabis hic q. vbi
est eadem equitas. idem ius debet statui. sic ff. ad l. acqui.
l. illud. et ff. de furt. l. i. §. i.

Plerumq. quare hoc dicit statim subicit. et facit ad
hanc regulam. ff. de reg. iuris. l. fm naturam. et. j. de con
trahend. emp. §. cum autem. et C. de fur. l. fi. §. sed cum in
secunda. et C. de caduc. toll. l. i. §. ij. alias. in pro non scrip
to pro non scripto. et ff. de peri. et commo. rei ven. l. id qd

Tutor. et ita apud alium est hereditas. et apud aliu
est tutela scilicet agnatum vel cognatum. ut hic et ff. de
le. tu. l. i. §. i. jtem minor viginti quinq. annis manumittes

succedet in hereditate vt patronus. non tamen erit tutor. vt. j. de fidu. tu. in fi. et C. de legit. tu. l. vlt. §. fi. ac

Exemplo recepta. scilicet per interpretacionem iuriconsultorum vt superius cum definebat esse agnatus nisi tracta fiducia emancipet qd hodie semper presumitur. vt. j. de legit. ag. suc. §. fi. vn de hodie est semper legitimus.

Tutor erit. scilicet qui emancipauit. et si ipse maior est. vt. gnti. quinq. annis. vt. j. t. i. in fi. et facit ad hoc s. t. i. quibus mo. ius pa. po. soluit. §. et preterea si impubes. et. j. t. i. i. §. ac.

De fiduciaria tutela. R. ca. Et et alia tutela. id est alio nomine vocata.

Apellatur. de q. dicitur. j. in §. quo de functo.

Impuberes. naz si puberes non erit eorum curator legitimus. vt. ff. de excu. tu. amissis. §. lucius. Ar. contra. in aut. vt. hij qui ob. p. §. i. col. vi. io.

Manumiserit. di est emancipauerit. vt. ff. quando act. de pecul. est an. l. i. §. i. et facit supra. t. i. et ff. e. tutela. §. fi. et. l. seqn.

Quo. scilicet patrefamilias. qui erat tutor filiorum et nepotum.

Si liberi. qui remanserunt in potestate patris. idem puto et si filij fuerunt emancipati. Si autem tam

impuberes qm puberes remanserunt in potestate. ipso iure recidunt in potestatem sui patris illi qui filij sunt sed fratres recidunt in tutelam fiduciariam semper vt s. quibus modis ius pa. p. soluitur. §. i. et s. de tutel. §. permissum.

Filiorum suorum sed nepotum defuncti sororis. sed certe frater videtur esse legitimus. vt. C. de excep. l. aduersus. que est contra. sed certe qui fiducia eius est legitimus est per interpretacionem. licet aliud nomen habeat scilicet fiduciarius. et illum respectum habuit ibi vt s. sumum fiduciarium appellaret.

Atq. pro certe. als at quim. et tunc dicat pro s. et qui pro certe. et est opinio. quare filij patronorum sunt legitimi. vt supra de le. pa. tu. i. §. et isti filij non sic. ad quod respondet quoniam filius. acetera. sed hec ratio non tenet nisi inter fratres. qui non debent recidere in potestas

pertinere. cum et agnatos quos ad hereditatem lex vocat eosdem et tutores esse iussit. Quia plerumq. vbi successione est emolumentum. ibi et tutela esse debet. Ideoq. autem diximus plerumq. quia si a femina impubes manumittatur. ipsa ad hereditatem vocatur. cum alius est tutor. **De legitima parentum tutela.**

Exemplo patronorum recepta est alia tutela. que et ipsa legitimavocatur. Nam si quis filium aut filiam. nepotem aut neptem ex filio et demceps impuberes emancipauerit legitimus eorum tutor erit.

De fiduciaria tutela.

Et et alia tutela que fiduciaria appellatur. Nam si pater filium vel filiam. nepotem vel neptem. vel demceps impuberes manumiserit legitimam eorum

tutem fratrum suorum. sed filij. id est nepotes erant recasuri in potestatem. ergo in tutelam legitimam. Sed rindeo non recidunt filij iure hereditario in potestatem. sed iure paternitatis et filiacionis. at seruus si non esset manumissus iure hereditario erat futurus seruus apud filios domini. et nisi essent heredes non essent domini sed filius. et

tutelam nanciscitur. **Q**uo defuncto si liberi virilis sexus eius existant. fiduciarii tutores filiorum suorum vel fratris vel sororis vel ceterorum efficiuntur. **A**t qui patrono legitimo tutore mortuo. liberi quoq. eius legitimi sunt tutores. Quoniam filius quidem defuncti si non esset a viuo patre emancipatus. post obitum eius sui iuris efficeretur. nec in fratrum potestatem recideret. ideoq. nec in tutelam. libertus autem si seruus mansisset utiq. eodem iure apud liberos domini post mortem eius futurus esset. Ita tamen hij ad tutelam vocantur. si perfecte sint etatis q. nostra constitucio in omnibus tutelis et curacionibus obseruari generaliter precepit. **De attiliano tutore vel de eo qui ex iulia et ticia dabatur lege.**

si non sit heres patris. tamen filium in potestate habet. vt s. quibus mo. ius pa. po. soluitur. §. primo. Erat et alia ratio iuri veteri. quia emancipacione tollebat ius agnacionis minima capitis diminucio etiam inter patrem et filium. nisi esset emancipatus contra tracta fiducia. etiam ne dum inter fratres vt C. de legit. tuto. l. iij. et s. de legit. ag. tut. §. fi. sed hodie corrigitur. vt dicta. l. C. et. j. de le. ag. suc. §. fi. dicunt quidam vt ago hodie fiduciariam esse legitimam ex veteribus et sententia. l. xij. tabularum. ex quo hec sedar cessat. Sed potest dici contra. quia remanet prima. accursus floren.

Recideret. dicunt quidam q. si non esset emancipatus non erat futurus in potestate patris. et sicut erat patris. et ideo emancipatus non ita erit apud fratrem sicut erat apud patrem. primo in simili tutela Jo.

Rec in tutelam. id est legitimam. sed fiduciariam. libertus enim est in potestate filij patroni iure hereditario. filius in potestate iur. patrie potestatis. ac. flo.

Si perfecte. id est viginti quinque an. nam quociens fit mencio de etate perfecta vel de maiore viginti quinque an. intelligitur. vt de his qui veniunt et. imp. l. fi. et ff. del. iij. cum filio. §. fi.

Constitutio. vt. C. de legit. tutel. l. i. fi.

Precepit. vt sint perfecte etatis. et est ratio. vt. j. de execu. tut. §. minores. xv. an.

De attiliano tutore. id est de eo tutore qui dabatur per legem factam ab attilio. vt in textu exponitur

Icui nullus. scilicet ex testamento. nam quamdiu testamentaria tutela superest non est locus alij. Item nec legitima. nam nec datua tunc locum habet. vt. C. qui dare tutorem possunt. l. si sororis.

Et maiore. id est duobus. erant enim tres. vt. C. de

offi. pre. l. ij. et ff. de orig. iuris. l. ij. §. hyssem temporib9
g Die certo. vt a pasca in antea sis tutor.
h Poterat. et hodie datur. vt ff. de testa. tuto. l. si quis
sub condicione.

i Si nemo. nā et si vnus de pluribus heredibus adierit.
valet tutela. vt ff. de testa. tuto. l. si nemo. Idem in liber/
tate testamento reli/
ta. vt ff. de test. ma
nu. l. testamento.

k Erat. al. extiterat
Sed quid si nullus fu
it institutus cum pu
pillo. sed tantum pu
pillus est heres. Po
test diciq. auctoritate
iudicis adeat. vt C. 8
iur. deli. l. si infanti.
et ex tunc valebit tu
te. a. et incipit tutor
administrare.

l Desinebat. id est
ille qui sic erat datus
in subsidium. desine
bat cum testamentas
rius venit vt subicit.
m Condicio. hic tu
tor tacite vsq. ad di
em vel condicionem
existentem datus ex
presse non potest. vt
ff. de regul. iuris. l.
actus.

n Ab hostib9 pete
bat. nec erat locus le
gitime. vt ff. de le. tu
te. l. i. §. si apud.

o Qui delimit. id est
iste talis qui erat da
tus in subsidium

p Postliminij. quo
iure etiam omnia alia
recuperat. vt s. qui
mo. ius pa. po. sol. §.
si ab hostibus. nec de
administratis. inter
tenetur hic reuersus
vt ar. ff. si q. cauē. l.
iij. §. item si quis

q Legibus. scilicet
atilia iulia et ticia
vt s. e. t. in pā.

r Postea qm. nunc
recitat nouum ius. nam quatuor sunt iura que hoc titulo
notari possunt.

s Primum. alias qm. primum.

t Ex inquisitione. scilicet inquirendo facultates eoz. an
sint pares oneri adiuncto. vt. j. de execu. tu. §. sed propter
Item bona conuersacio requiritur. vt et al. s. in patre arro
gatore. vt. ff. de adop. l. nec ei. §. eorum. et s. de adop. §.
cum autem. Accur.

u Nam supra. bene dico q. desierunt per has leges tuto
res dari postea qm. consules dederunt ex inquisitione. et
bonum fuit ppter duas rationes quas ponit. naz. p. q. r. q. r.

r Fore hanc caucionem prestant tu. et cu. vt ff. rem pu
saluam fore. l. n. quasi. §. i. et l. h. et si ad spēz.

p De compellendis. id est captis pignozibus. vt. j. de sās

S cui nullus om
nino tutor datus
fuerat ei dabatur
quidem in vrbe romana a
pretore urbano et maio
re parte tribunozum ple
bis tutor ex lege attilia.
In prouincijs vero a pre
sidibus prouinciarum ex
lege iulia et ticia. Sed
et si testamento tutor sub
condicione aut die certo
datus fuerat quamdiu cō
dicio aut dies pendebat.
ex hysdem legibus tutor
dari poterat. Item si
pure datus fuerat. qm. diu
ex testamento nemo heres
existat. tamdiu ex eisdem
legibus. tutor petendus
erat. qui desinebat esse tu
tor si condicio existeret ā
dies veniret aut heres ex
isteret. Ab hostibus
quoq. tutore capto ex his
legibus tutor petebatur
qui desinebat esse tutor. si
is qui captus erat in ciui
tatem reuersus fuerat. nā
reuersus recipiebat tute
lam iure postliminij.

tibac. tu. §. pe.

3 Sed hoc iure vtimur. hic est tertium ius quod erat tpe
iustiniani. et hodie est quartum additum. quod est infra
proximo §.

a Prefectus. ad prefectum cogniciones criminales. ad
pretorem ciuilia negocia veniebant. vt ptz. ff. de off. pre.

vr. per totum t. et. ff.
de off. pre. p. p. totū
ti. sed tutelam dabit
vterq. vt hic.

q Jurisdictionem.
prefecti vr. bis est iur
isdictionio vsq. ad c. mi
liaria. h. pretoris ro
me tm. vt ff. de of. p.
vr. l. i. §. cum vr. bem.
et in sum. de off. pre.
ro. dabunt §. eum. et
qui est de sua iurisdi
ctione. vt statim in p
fide notabis

c Crearent. scz. cum
qui est de sua iurisdi
ctione dabit. vt ff. de
tu. r. cu. da. l. ius dan
di. Si vero ibi non in
ueniebantur ydonei.
ecum in alio loco qret
et presidi nunciabit.
vt ff. e. l. diuus. Item
ei qui sit de sua iuris
dictione vel racione
originis. vel racione
possessioms. vel raci
one domicilij. vt ff. e.
l. i. §. vlt. et l. diuus. si
autem in altero horz
trium locoz. non in
uenitur. h. in quarto
loco reducendus est
ad alterum locum de
his tribus. et ibi tu
accipiat vt C. qui pe
tu. vel cu. l. i.

d Iussu §. delegatē
Sed otra. ff. de tu. r.
cu. da. nec mandante
si ibi mandatum ē q.
non importat necita
tem h. iussus qui im
portat vt ff. q. iussu.
l. i. §. i. et ff. man. l. i.

Vel ibi erant magne facultates pupilli. hic parue. Cre
et si sint parue adhuc videē idem. nam dacio tutele est mix
ti imperij. vt ff. de tutelis mutus. §. tutoris dacio vbi sz. q.
tutoris dacio illi soli opetit cui nominatim hoc dedit. l. lex
vel senatusconsult. vel princeps. §. non pē delegari. vt ff.
de offi. eius cui man. est iur. l. i. i. r. Sed dic q. non potest
delegari si hnti iurisdictionem. h. hnti sic vt ff. e. l. ius dan
di vt hic. Sed que sunt magne facultates. rē. qn. quagita
aurei. vt C. de defen. ci. l. i. vel. p. aureoz. vt in aut. s. de
fen. ci. §. et iudicare. col. iij. vel verius vsq. ad quingentos
solidos. si sint parue. si vltra sint magne vt. j. pp. §. ac.

e Nos autem ostōz. quam non habemus
f. Iussione. i. delegacione sue pcepto. naz. in s. differt a
mandato. qz. mandati ex voluntate est. h. iussus necitatis.

ut ff. qd iustu. l. i. §. ij. et ff. man. l. i.
§. Solidos. i. aureos. ut. j. de pe. te. n. §. ri. quoz. i. x. et
duo faciunt libram auri. ut C. de suscep. et ar. quociens.
h. vna. i. fil. i. Vel alias. §. qñ ex civitatem ut i
municipio. nam m. g. atus municipalis dabit. ac.
k. Alexandrie. §. qñ tutor datur in civitate alexandrina

l. Periculo. s. tabelz
lionia alioz. n. vero
ipoz. maloz. iudiciu q
hnt p. tate dandi. ut. j.
de satis. ba. tu. l. cu. §.
pe. et. §. fi. q. sunt con
tra. ac.
m. Qui eam. scz. satis
dacionem
n. Impub. s. h. §. est
gnalis ad oes t. p. ce/
dentes t. de tutel. s.
o. Cur. i. equitati.
p. Gerunt. al. egerit.
i. gesserit.
q. Pub. tatez. §. et an
si finita tutela fuerit
p. i. ut ff. de tu. a. ra.
dis. l. i. nisi finita. al. s.
nisi sit finita tutela.
n. nascitur actio tute.
le. §. alie. adiones na
re sit h. n. excentur.
ut ff. de tutel. a. ra. dis.
l. i. si tut. or. §. fi. et l. h.
n. dantur

r. iudicio. i. act. de tu
tele q. dae. in simpluz
et p. doluz. culpam
latam et leuez. Est et
alla actio q. tutor te.
net. l. de romibus dis
trahendis. sic em. no.
minat. ut ff. de o. e. ac.
tutel. s. l. ij. et dae. in
dupli. a. p. ter. dolum
et m. duplo. t. me. t. rei
p. secucio. p. ior. t. n. o. e.

tutorem. et o. tra. h. e.
des. posterior. o. tra. tut. or. em. t. n. ut ff. de tu. et ra. dis. l. i. §.
pe. a. l. ij. i. vna. intent. a. l. a. denega. t. l. p. l. i. §. sit. i. e. a. n. e. o. e. se.
cus. in. act. tute. lea. furt. i. ut ff. de tu. a. ra. dis. l. i. §. in. tutela.

De auctoritate tutorum

A. V. t. as. ut C. de o. e. h. en. et o. sti. s. l. i. neq.
§. Recia. in duob. casib. obligat. pupill. sine tutoris
auctate ut ff. de act. et ob. furiosus vbi scz. ex re actio veit.
t. Promittant. qz. tunc est. i. s. i. s. q. male agat. et fa. ad. b.
i. qui. ali. l. i. §. n. n. n. admonendi. et. §. h. e. o. t. r. i. o. et. j. de i.
utili. s. i. §. pupillus. et. ff. de acq. re. do. pupillus. et ff. de
pac. o. tra. a. i. u. j. dem. de muliere sup. dote. pacifcente. ut ff. de
pac. dotali. l. de die. j. d. in alim. tario. t. n. g. e. t. e. v. t. C. de t. n. a.
l. cu. h. ij. §. qd. §. j. e. fa. C. de o. e. et o. sti. s. l. i. neq.
u. Vendic. oib. si tñ pupill. petat. re. ex. vendic. o. e. p. ellie
excep. o. doli. mali. n. p. ciu. dare. velit. ut ff. de rei. ven. l. si. id. qd.
p. l. i. de positi. s. pupill. tñ. doli. capax. tene. de. §. vlt. i. fi.
positi. si. qd. do. li. o. m. i. s. i. t. l. locup. le. ior. f. e. s. sit. ut ff. de positi. l.
i. §. in. pupillu. / et. sic. n. o. q. o. e. t. u. s. claudicat. qñ. z. ut. h. et
p. l. i. Obligant. ff. de act. emp. iul. §. si. q. s. a. pupillo. Ar. o. e.
ff. de arbi. l. litigatores. §. pe. et. ff. et. in. auct. de. n. eli. l. i. §.
p. s. p. e. x. i. m. u. s. j. e. §. est. vñ. n. locup. le. ior. sit. pupill. al. ex. c. i. s.

ant defensores civitatum
vna cum eiusdem civitatis
religiosissimo antistite vel
alias personas publicas. i.
m. g. atus vel iuridici alex
andrie civitatis tutores
vel curatores creare legi
tima cautela. fm eiusdem
ostois normam prestanda
viz eoz periculo qui eam
accipiunt. Impub. at
in tutela esse naturali iuri
dueniens evt is q. perfecte
etatis n. sit alterius tutela
regat. Cum ergo pupil
loz. pupillaz. qz. tutores
negocia gerunt post pu
bertatem tutele iudicio
rationem reddent. De

auctoritate tutorum

A. V. t. o. r. i. t. a. s. a. u. t. e. m.
tutoris in quibusda
causis necessaria pupillis
est. in quibusdam non est
necessaria vt ecce siquid
dari sibi stipuletur. n. o. est

pitur si agat. et o. tra. elz. posit. agi. ut C. de adm. tu. si mino
ris. C. p. ep. l. h. ff. e. l. v. §. i. et d. rel. cm. ved. si id. qd. §. fi.
3. Neq. h. d. i. t. a. t. e. m. que ex test. o. l. ab. int. est. a. t. o. d. e. f. e. r. e. s. c. z.
iur. civili. ut ff. de h. e. pe. l. i. ij. et. iij. et. h. d. i. t. a. s. est. successio. i.
vñ. s. u. m. i. u. s. qd. h. a. b. u. i. t. d. e. f. u. n. c. t. u. s. t. p. e. m. o. r. t. i. s. s. u. e. d. e. d. u. c. t. o.
ere alieno. ut ff. de ver. sig. l. i. nihil

necria tutoris auctas. qd
si alijs promittant pupilli
necria est tutoris auctas.
nanq. placuit melioze qui
demodic. eis licere face
re. e. i. a. m. s. i. n. e. t. u. t. o. r. i. s. a. u. t. o.
ritate. deterior. vero. n. o.
aliter. qm. tutoris. auctate

Vnde in his causis ex q
bus mutue obligaciones
nascunt vt in empcoibus
vendic. oibus. locac. oibus
oduct. oibus. mad. ati. spo
fiti. si. tutoris. auctas. n. m. e.
ueniat. ipi. quidem. qui. cu.
his. o. t. r. a. b. u. n. t. o. b. l. i. g. a. n. t. u. r.
ad. m. u. i. c. e. m. p. u. p. i. l. l. i. n. o. n. o. b.
l. i. g. a. n. t. u. r. Neq. tñ. h. e. r. e.
ditatem. adire. neq. bono
rum. possessionez. p. t. e. neq.
hereditatez. ex. fidei. o. m. i. s. s. o.
suscipe. aliter. possunt. nisi.
tutoris. auctate. q. u. i. s. i. l. l. i. s.
lucrosa. sit. nec. vllum. dam
num. habeant. Tutor
aut. statim. in. ipo. negoco

a. B. o. n. o. z. p. o. s.
s. s. i. o. n. e. m. e. x. t. e. s. t. o. v. t.
f. m. t. a. b. l. a. s. l. a. b. i. n. t. e. s. t.
t. a. t. o. v. t. v. n. d. e. l. i. b. e. r. i. e. t.
f. i. l. i. e. s. q. s. u. n. t. o. e. s. d. e. i. u. r.
p. r. e. t. o. r. i. o. v. t. j. d. e. b. o.
p. o. s. §. q. s. a. u. t. e. z. a. e. s. t.
b. o. n. o. z. p. o. s. s. e. s. s. i. o. i. u. s. p.
s. e. q. n. d. i. r. e. t. i. n. e. d. i. q. p. r. i.
m. o. n. i. j. q. d. e. q. u. i. s. f. u. e. z.
r. i. t. e. h. i. s. m. o. r. i. e. v. t. ff. d.
b. o. p. o. s. l. i. i. j. §. b. o. n. o. z.
r. u. m. §. i. n. i. m. b. o. p. o. s.
f. a. l. l. i. t. i. n. c. a. s. u. e. p. u. p. i. l. l. i.
n. h. a. b. z. t. u. t. o. r. e. m. t. u. n. c.
e. n. i. m. p. r. e. t. o. r. a. u. l. u. s.
a. u. t. o. r. i. t. a. t. e. t. u. t. o. r. i. s. p. e.
s. u. p. p. l. e. v. t. C. q. a. d. m. i. t.
a. d. b. o. p. o. s. l. i. b. o. n. o. z.
j. d. i. n. h. e. r. i. t. a. t. e. v. t. C. d.
i. u. d. e. l. i. s. i. n. f. a. t. i. i. n. f. i.
b. Ex. f. i. d. e. i. o. m. i. s. s. o. v. t.
p. s. e. o. t. r. e. v. t. j. d. e. f. i.
d. e. i. o. h. e. §. h. q. z. i. d. e. m.
d. i. c. o. e. t. s. i. b. o. v. e. l. i. t. r. e.
c. i. p. e. c. a. s. e. r. v. a. n. d. a. z. l. i.
b. e. r. t. a. t. u. m. e. t. i. b. i. p. o.
s. s. i. t. t. i. m. e. r. e. d. a. m. n. u. m.
q. z. e. s. t. s. u. c. c. e. s. s. i. o. i. n. v. n. i.
u. e. r. s. u. m. i. u. s. v. t. j. p. q. s.
p. n. o. a. c. q. §. f. i.
c. T. u. t. o. r. i. s. i. a. d. m. i. n. i.
s. t. r. a. t. o. r. i. s. c. u. i. a. d. m. i. n. i.
s. t. r. a. c. o. s. i. t. o. c. e. s. s. a. i. t. e. s. t. a.
m. e. n. t. o. a. l. i. o. q. n. n. o. n. v. z.
n. a. m. e. t. s. i. a. b. e. o. q. u. i. t. u.
t. e. l. a. m. n. g. e. r. i. t. s. c. i. e. n. s.
a. l. i. u. m. g. e. r. e. e. m. a. d. n. s.
n. e. f. f. i. c. i. a. r. v. t. ff. e. l. i. i. i. j.

Item nunqd curatoz

ris sufficit auctae ad eand. h. d. i. t. a. t. e. l. b. o. p. o. d. e. l. a. t. a. p. u. p. i. l. l. o.
l. o. h. e. n. v. t. ff. de ap. cum. in. vna. §. t. u. t. o. r. v. s. q. i. n. f. i. l. e. g. i. s.
d. Lucrosa. sit. i. l. z. apparet. lucrosa. n. o. c. a. s. i. o. e. l. u. c. r. o. s. e. a. d. e. a. t.
d. a. m. n. o. s. a. z. Lucrosa. qz. a. d. e. u. n. d. o. o. n. i. a. t. l. e. g. a. t. i. s. e. t. f. i. d. e. i. o. m. i. s. s. i.
f. i. s. e. t. a. l. i. j. s. o. n. i. b. u. s. e. t. i. t. a. o. b. l. i. g. a. t. §. h. n. p. e. o. b. l. i. g. a. r. i. s. i. n. e. t. u. t. o.
r. i. s. a. u. t. a. t. e. v. t. §. e. i. n. p. u. l. §. s. i. o. b. i. c. i. a. t. e. c. e. l. l. a. n. t. e. c. a. a. e. §. r. a. r. o.
a. c. c. i. d. i. t. q. h. e. d. i. t. a. s. n. s. i. t. o. n. e. r. o. s. a. e. t. a. d. e. a. q. f. r. e. q. u. e. n. t. i. u. s. a. c. c. i.
d. u. n. t. a. d. a. p. t. a. n. t. u. r. i. u. r. a. v. t. ff. de le. et se. cum. n. a. d. e. a.
e. Neq. vll. est. alia. r. o. e. e. s. i. s. i. t. l. u. c. r. o. s. a. qz. l. i. t. i. b. §. e. t. s. u. p. t. i. b. §.
v. e. r. a. r. e. v. t. ff. de m. i. n. l. m. i. o. r. i. b. §. x. v. a. a. h. i. s. e. i. s. b. e. c. r. o. i. b. u. s.
n. e. c. i. i. u. d. i. c. i. j. s. c. i. v. i. l. i. b. §. l. e. r. m. i. a. l. i. b. §. p. e. e. s. i. n. e. t. u. t. o. r. i. s. a. u. t. a. t. e.
v. t. C. a. d. u. s. u. s. r. e. i. u. d. l. e. t. e. m. i. o. r. e. s. a. C. d. a. u. t. p. c. l. a. z. n. i. n.
i. i. j. c. a. s. i. b. u. s. v. t. i. n. p. o. s. s. e. s. s. i. o. n. e. m. o. n. t. a. r. i. a. v. t. C. s. i. p. v. i. v. e. l. a. l. i. o.
m. o. l. i. e. t. C. q. l. e. g. i. t. p. m. o. n. t. a. r. i. e. j. i. i. n. v. i. o. l. a. t. o. t. h. o. r. o. m. i. o. z.
s. i. n. e. c. u. r. a. t. o. r. e. a. c. c. u. s. a. t. v. t. ff. de adul. §. m. a. r. i. t. u. s. §. l. e. x. §. h. i. n.
a. d. u. l. t. o. j. t. e. s. i. v. e. m. a. e. t. a. t. i. s. i. p. e. t. r. a. t. v. t. C. d. h. i. s. q. v. e. e. i. l. i. j. e.
i. n. e. d. e. o. d. e. l. i. h. o. e. r. b. i. v. t. ff. de l. i. h. o. e. r. b. q. a. l. e. x. §. h. i. m. i. t.
f. h. a. b. e. a. n. t. qz. f. o. r. t. e. s. u. b. e. s. t. e. s. a. l. i. e. n. u. m. l. a. t. e. n. s.
§. T. u. t. o. r. a. t. f. i. e. r. i. i. p. r. o. b. a. r. e. e. t. l. a. u. d. a. r. e. qd. s. i. t. p. p. u. p. i. l. l. u.
h. e. s. t. i. a. u. e. r. i. t. a. l. f. i. l. i. u. s. n. p. e. a. d. i. r. e. h. e. d. i. t. a. t. e. v. t. ff. e. l. i. a. c.
s. i. n. e. v. o. l. u. t. a. t. e. p. r. i. s. v. t. C. de b. o. q. l. i. l. i. §. p. e. n. e. m. o. p. e. l. l. i. e.

primo. qz est iniquū. scdo qz tenet pupillo damnum referre tutor. vt ff. e. si tutor.

P tps scz n̄ modicū. al v3 auctas vt ff. de acq. h̄. si q̄s mibi. s. iustum. q̄ est oē. et est rō. qz vident̄ inesse que in cōtinenti fiunt. vt ff. si cer. pe. l. lecta.

Per eplāz. nō caute et redde singlā singlīs nā dixerat duo. scz statim ad qd̄ referē post tps. et c.

Ite in ipō negō p̄ns ad qd̄ refertur s̄ per eplāz. qz inf̄ abūtes mittitur. vt. j. de ob. ex. osensu. s. fi. Idem. si aliomō mutiliē auctorizetur. vt ff. e. l. i. s. fi. et l. ij. scz si mutus detinet.

Si inter iudicūz scz rei ven. vel alius p̄sonalis vel realis act. tutelē vt neg. s. q̄ oē tutorem erit dāda q̄ durate of. n̄ dā. vt ff. de tu. r. a. dis. non. s. fi. et l. si c̄ ad. huc. r. id̄ in vtili ḡna li. neg. s. q̄ dā. oē curatores adultis vt ff. de adm. tu. l. cū cura torea. C. de adm. tu. l. ij. et l. rō nes. s̄ c̄te nec alij vident̄ interi posse intendi. vt ff. de tu. et ra. dis. l. s̄ n̄ dan tur. s̄ i. l. i. d̄ mtellige vt ipemet exerceat n̄ danē. s̄ p̄ procutem sicut hic s̄. s̄ n̄ qd̄ s̄ correctā sūt hodie p̄ auē. vt in auē. vt h̄ij q̄ ob. per re. mi. s. i. col. vj. cum nullus creditor vt debitor possit esse tutor l̄ curator. s̄. sic. n̄ in tutore testamentario. i. q̄ poterit ad huc hodie s̄. s̄ loqui. cum s̄ des talis tutoris ab ipō testatore sit com probata. vt. j. de s̄a. t̄sba. tu. uel. eu. s. i. r.

C. s̄ ep̄a. auc. s̄ creacionibus. l̄ id̄ in eo qd̄ in alijs vt in p̄. auē. p̄ dixim⁹. s̄ magis credo s̄ r̄iū vt dixi in auē. vt h̄ij qui o b. p. re. s. i. j̄t et circa reales actōes h̄ic. s̄. hodie facim⁹ loq̄. cū in eis n̄ sit obligacio vñ cessat actio. vt. j. s̄ act. s. i. e. **I**n rem suam. et pupilli que sua s̄. vt cū bñ admistrat vt ff. de furt. l̄ interdum. s̄. qui tutelam

Actor. fa. ad s̄ ff. de r̄. sig. l̄. qd̄ dicim⁹. C. ne q̄s ius i sua cā. l̄ vna. et C. de testib⁹ l̄ oib⁹. ff. e. l. r. i. s̄. ar. oē C. de fidei. o. l. s̄. i. b̄i iudex. et c̄. ne sequere in conuenient ut in eod̄ negō esset actor et re⁹. nam olim in tali casu dabantur tutor p̄torius. quod hodie n̄ est vt h̄ s̄.

Sz curator. C. s̄ in litē dan. eu. l. i. **E**t eo. s̄. iudicō

Quibus modis tutela finiat. s̄ ca.

Vident̄ est quib⁹ modis tutela finiat. Octo modos po

p̄ns. d̄z actor fieri. si hoc pupillo prodesse estimauerit. post vero tps. vel per nuncium aut eplā in tpo sita auctoritas nihil agit.

Si aut̄ inter tutore pupillum iudicium agendū sit. qz ipse tutor in rē suaz actor esse non potest. non p̄torius tutor vt olis̄ tuitur. s̄ curator in locuz eius datur. quo curatore interueniente iudicium p̄ agitur r̄ eo peracto curatores esse definit. **Quibus modis tutela finiat. s̄ ca.**

Pupilli pupille qz cum puberes esse ceperint a tutela liberantur. **P**ubertatē aut̄ vterque quidem n̄ solū ex annis. s̄ etiam ex habitu corporis in masculis extimarivolebāt. **N**ostra aut̄ maiestas dignum esse castitate n̄ oꝝ tpm bñ putavit. qd̄ in feminis etiam antiq̄s ipudicū esse visū est. i. inspectionē habitudinis corporis. hoc etiam ex habitu in masculos extēdē

hit. pubertate. arrogacōe et seruitute. obicōe. morte. capitū diminucōe. si ad certū tps datus sit. sic et si finitur tps. suspicione. excusacione.

Pupilli pupilli sūt q̄ s̄ p̄tate p̄ns ipubēs exierit l̄ moꝝ tevel emancipacōe vt ff. de r̄. sig. l̄. pupillus. i. s̄. l̄. in app̄e dicat̄ aliq̄n pupill⁹ q̄ est i p̄tate vt ff. s̄. ob. l. i. s̄. si pupillus.

Hitu. i. aspectōe vt h̄et barbā vñā l̄ alteraz. vt. j. inuit et fa. ff. s̄. m̄. l. m̄. oꝝ. xxv. an. l̄ adito p̄side ex aspectu corporis. Et nō pro opi. M. q̄ v̄mosciāz dicebat ius dicem debē iudicare et fa. ff. de fet. l. ij. in fi. et ff. s̄. reg. l. i. s̄. in r̄upe. o. s̄. fi.

Hoc ec̄ scz qz sit iudicand̄ impudicū h̄. s̄. o. vt. C. q̄n tu. l̄. esse desi. l. i. s̄.

Credant̄. fa. ad s̄ de nup. l. i. s̄.

Item si in fuitutez pupillus redigatur. vel si ab hostibus capt⁹ fuerit. **S**ed et si vsqz ad certā obicōez datus sit tutor in testamento eque euenit vt definat esse tutor exigēte obicōe. **S**imilimodo finitur tutela morte pupilloꝝ vel tutor⁹. **S**ed et capitū diminucōe tutoris p̄ quaz libertas vel ciuitas eius amittitur. ois tutela perit. **M**inima aut̄ capitū diminucōe tutoris veluti si se in adp̄cōz dedit legitima t̄m tutela perit cete n̄ pereūt. **S**z pupilli r̄ pupille capitū diminucō. s̄

Sed et si vsqz ad certā obicōez datus sit tutor in testamento eque euenit vt definat esse tutor exigēte obicōe. **S**imilimodo finitur tutela morte pupilloꝝ vel tutor⁹. **S**ed et capitū diminucōe tutoris p̄ quaz libertas vel ciuitas eius amittitur. ois tutela perit. **M**inima aut̄ capitū diminucōe tutoris veluti si se in adp̄cōz dedit legitima t̄m tutela perit cete n̄ pereūt. **S**z pupilli r̄ pupille capitū diminucō. s̄

Item si redigat̄ ex in/ ḡtitudie si sit doli capax. n̄ at̄ ex v̄dicōe vt. j. p̄ q̄s p̄so. no. ac. s̄. p̄. qz n̄ nisi sit maior. xx. an. p̄ p̄ ven. dicōz fieri seruus vt s̄ de iur. p̄so. s̄. p̄. Cōn̄ ē C. de in. ff. test. l. i. s̄. q̄s. s̄. fi. s̄. i. b̄i dicit de eo qui doli capax nō est.

Sz vsqz ad certā. i. specificatā. vt q̄n tūc erit osul p̄. **T**estō. nō qz d̄ij i testō. nā a lege vel a iudice n̄ sicut ff. s̄. re. iuris. l. actus

Morte naturali.

nam de ciuili iaz dixit s̄ p̄ oꝝ. scz vbi dixit de deportato et seruo factō per ingratitudinem. quia mors oia soluit nedū tutelam. vt in auē. de nup. s̄. deinceps.

Sed et capitū libtas. et tunc maria s̄. **C**iuitas tūc media vt s̄ de ca. di. s̄. maria. et. s̄. minor. t̄. **O**is. i. testam̄taria vel datua.

Si in adopcione s̄ emancipacione filij l̄tima tutela non finitur. qz filiuffa. l̄timus tutor esse n̄ p̄. cum scz pater eū precedat. vt s̄ de ca. di. s̄. fi. nisi in casu vt cum manumittit seruum maternum delatum sibi. vt s̄ de leg. pa. tu. s̄. s̄. for. te. et tunc differtur cum sui iuris erit. vt ff. famil. h̄et. cise. si maritus.

Legitima. Sed quare hec legitima t̄m perit. s̄. quia agnacio perit mima capitū diminucōe vt s̄ de leg. ag. tu.

§. fi. a luma in e agtos t m o s i s t i t v t s de le. ag. tu. i. R. .
y C e t e. s c z t e s t a m e n t a r i a e t d a t i u a . s m M .

3 L i c e t m i n i m a v t q z d e t u r i n a r r o g a c i o n e v t s e . § . i .
a A d e t u . i d s i a d i n e t u t p s . s . a d o d i c o z v t s e . § . h e t h . q c o

d i c i o a d e s s e t a d n e s s e s e h e e p t v t . § . d . v . o b . § . o d i c i o n e s .
b D e s i n u n t i n p e t u u v t q z m u t u s . q d d i c v t f f . d e m i n . i .

v m . § . e x f a c t o . n a m s i
a d t p s n o n d e s i n u n t
e s s e t u t o r e s v t . § . d e e x

c u s a c . t u t o . a c u r a . § .
q u i r e p u b .

c S u s p e c t i . v t . § . d e
s u s p e c . t u . p e r t o t u a

n o q e i s b e z m o d i s s i
m e c u r a s i q s h a b e a t

p u p i l l i c u r a t o r e s . e t
e o s t p e v t C . q n t u . l .

c u . e s s e d e . l . i . a d u l t o
r u n o c u r a t o r e s t u c

f i n i u n t c u v i r i l e m v i z
g o r e o p l e u e r i t m i o z

s e z . x x v . a n . v t . f f . d e
m i n . i . i . i . f i . a . § . t i . i . i .

R . n a d c e r t a z c a z v l
s p e z f u e r i n t d a t i . n a z

e t t u n c f i n i t o n e g o .
f i n i e n e g o c i u v t s t . i .

§ . f i . j e c u r a t o r e s a l i z
o z v t . § . t . i . § . f u r i o s i .

e t . § . a l i o z e t . § . e t m e
t e c a p t i s . t u c d e s i n u n t

q n s a n a m i n t e m p r e z
d e e p l o e e c e p e r t v t f f

d t u . f u . l . i . § . i . a . § . f i .
D e c u r a t o r i b z c a

M a s c u l i . x x v . a n . n
i m p e t r e t a p n c i

p e v e n i a m e t a t i s . m a
s c u l i i n . x x . a n . f e i e i n

x x i i i . v t C . d h i s q u i
v e . e t a . i m p . l . i . e t . i j .

e D a n e a t . m g r a t i z
b u s . i . a p t o r e p l i d e .

p r o c o n s u l e . p r e f e c t o
e g i p t i . v t f f . d e t u . e t

c u . l . i . j e a p r e f e c t o v z
b i s e t a d e f e n . c i . v e l

i u r i d i c o a l e x a n d r i e v t s d e a t t i l . t u . § . p e . a l f i . e t i n a u t . d e
d e f e . c i . § . n u l l a . c o l . i i j . e t f f . d e o f . p r e . v z . l . i . § . s o l e n t

f S e d d a t u s d e f a c t o
h P r e s i d i s i n p r o u i n c i a

i n t u t o r e . v t f f . d e t u . e t c u . d a . l . n e c n o n . e t d e t u t e l i s . l . i j .
u t d i x i m u s s d e t u t e l i s . § . e s t a t . J e v i d e t r a f f . d e m i n . l . i .

i n f i . § . q i b i d i c i t n o m i t t i e i s a d u l t i s r e s s u a s b n g e r e n t i z
b u s a n . x x v . a n . v m e v t s i n t r a t a q f i u t p e o s . o m i t t u n t t n

v t h i c s j r e s t i t u u n t . v t i b i e t . § . d e a c t . § . h i q u i s a g e n s .
k I n l i t e m . t u n c e i m c o g i t . § . p u p i l l u s i n l i t e n c o g i t v t

f f . d e t u t e l i s . l . q u i h z . § . h i p u p i l l u s . q u o d e x p o n e v t i b i
l C u r a t o r . q . d . n d u b i t e s d e b . l z a l i d s i t i n t u t o r e v t s . q

t u . d a . p o . § . c e r t e
m F u r i o s i . n o h o s d u o s a c c i p e c u r a t o r e a l e g e . a l i j o e s s i n t

d a t u i v t c a u t e h c o l l e a . j . p r . § . a C . d e e p a . a u d i . l . d e c r e a
n S e d s o l e n t s e z a g n a t i s d e f i c i e n t i b u s v e l a c o i b z . a c .
n o n a b i l i b u s o s t i t u t i s . v t C . d e c u . f u . l . f i . § . f i n a t
o I n q u i d e . e t i s r o e f u r o r i s l d e m i c i e . n i s t e p s o n e s i n t m i
n o r e s . x x v . a n . e t t u n c r o e e t a t i s t u . v e l c u . a c c i p i u n t v t f f . §

t u t e l q h z . § . q u a t . j e m i s i t i n p r a t e v t C . d e c u . f u . l . f i . § . i .
p D a n d i s u n t . s . a b h i j s q s m o d o i n s u p i o r i . § . d i x i m u s .

q I n t e r d u m p d o n e u s v e l r o n e p a u p t a t i s . v e l q z n o n e s t i
d u s t r i o s u s v t d e c e t . f i d e l i s t n e s t e t d i l i g e n s . a l r e p e l l e /
r e t u r p r o s u s . v t . § . d e s u s p e c t . t u . § . p e . e t f i . e t C . d e s u s p e .
t u . l . p i e t a t i s . b n d i c o t u . e t n c u . q z e t e

r D a r i n p r . f a l l i t i s
r e g l a i n c a s i b u s s e r v t

h i d e t u r t u t o r l o c o t u
t o r i s s u r d i . v e l m u t i .

l f u r i o s i v t f f . d e t u t e
l i s l . p e . j e t s i h z t u

t o r e m r o e r e z . v m u s
p r o u i n c i e . p o e i t h r e

a l i u m r o e r e z . q u a s
h z i n a l i a . v t f f . d e e x

c u . t u . l . p p t e r l i t e m .
a l s . l . l z . § . f i . e t C . i n

q . c a u . t u . h a . d a . t u . l
f i . j t e m e t m e a n q n u

b a t t u t r i x e r n s . a l i u z
p e t i t t u t o r e m d a r i .

v t i n a u t . d e n u p . § . h
v e r o t u t e l a m . § . r o e

q z a b i r e n u c s p e r a e .
v t C . o i a d e l . l . f i . § . i j

j e t e t q n a d t p s e s t r e
l e g a t u s v e l e x c u s a t 9

v e l r e m o t u s . n a m i n z
t e r i m t u t o r d a t u r v t

C . i n q . c a u . t u . h a . l .
p e . j t e m h i q s t u t o r s i t

a p u d h o s t e s n v t s e r
u u s . § . v t l e g a t u s . e t

t r a n s f u g a . a l i u s d a e .
v t f f . d e t u t e l i s . l . f i

q s t u t o r . j e s i r e p u b .
c a a b s i t p r a l i u s d a r i

v t f f . d e t u t e l i s l . q n f i
t u . a f f . d e s u s p e c . t u .

l . t u t o r . § . h i q s a b f u
t u r u s . § . s m p . i n h i s

o i b u s c a s i b z t u t o r p
c u r a t o r e a c c i p i t u r a

h e c r e g u l a n f a l l i t . § .
c u l i a m o i b u s s d e i s

l e g i b u s d e t u t o r e f a
c i a t m e n c i o n e m a b e a n d i s c e d a m u s . v t f f . d e l . i j . n a l i . a . f f

d e e x e r . l . i . § . i g i t s z q e s t r o c u v b i q z d a r i p o s s i t c u r a t o r
h n t i c u r a t o r e m l t u t o r e m . § . n t u t o r p r d a r i h n t i t u t o r e m

R . q z t u t o r q u i p r i u s d a b a t h e b a t p l e n a m p r a t e m v t . § . t .
i j . § . d a t u s . e t s d e t u t e l i s . § . i . e t i t a q a l i u m s e c u i n e a d e m

p l e n i t u d i n e a d m i t t e n p r . § . n h i c i n c u r a t o r e q u i r e b z d a e
v t C . d e n u p . l . i n c o p u l a n d . v n t u t o r a u c t o r i z a t u r h i d i t a

t e m a d e u n d o . q u o d i n c u r a t o r e p u p i l l i n e s t . v t f f . d e a p .
l . i n v n a . § . t u t o r . § . n o n n e t o d i e i n u e n i m u s v n u m p u p i l l u

p l u r e s h r e t u t o r e s v t C . d e a d m i . t u . l . i j . R . i l l u d e s t q n s i l
d a n e . n a q d a m f i u n t s i l b e n e q u e n v a l e n t s i f i a n t s e p a t i m .

v t d u o z r e o z o b l i g a c i o v t . § . d e d u o b z r e i s s t i . § . i . a c c .
s I t s i t e s t o p o s u i t e x e m p l u d e l i m o n d e d a t i o e t t e s t a z

i n t a r i o m i n u s p d o n e o . a c t U d o n e u s . i . s u f f i c i e s
u A t a d t p s e x c u s a t . n a a l i q s q n z i n p e t u u q n z a d t p s . v t

p z p m u l t a e x e m p l a . § . d e e x e c u . t u . e t c u . § . i . a q n p t o t u t .
p C u r a t o r e s . v e l e c t u t o r e s . v t s p r . § . d i x i . s e z p r o u t i u z
d i c i v i d e b i t u r . v t C . i n q . c a u . t u . h a . l . i . e t . i j . S e d q u i d s i
t u t o r p u p i l l o n o n s i t . a n d a r i p o s s i t c u r a t o r . § . s i e v t a r .

a contrario sensu sumitur. ut ff. de tu. et cu. da. ab. l. curator. qd e validum ff. de of. eius. cui man. est iur. l. i. g. i. ac.

Quid aduifa. i. infirmitate q. valitudine sanitati o. rra e. b. n. c. itate vt q. longo tpe abfuturus est l. sua maiora ne. g. o. cia h. z. p. tractare vel alias filies necitates vt ff. de p. cur. l. filiuffa. g. fi. et l. se. et l. post litem. et l. se. vsq. ad l. q. oia et n. h. 9. necessitas fit n. p. t. m. quosdam vt C. q. dari. cu. vel tu. l. curator. em. et l. cura. tor. ymo certe et si q. cumq. alia fit iusta q. q. m. o. ut ff. de admi. tu. decreto. et h. eas sunt in curatore vt. C. de ap. si actor.

Abfit. si em. p. n. s. fit et h. z. intellectum. e. c. p. cur. e. z. auctate tu. toris face. p. vt C. de p. cur. l. neq. Abfit. i. m. sex m. sibus

Velit. i. p. tor vel p. ses vt seq. tur a. q. hic d. z. actor. al. adiutor d. vt ff. d. tutel. l. solz al. curator vt ff. d. tu. et cu. da. ab. his. l. in o. e. z. al. p. cur. vt C. de p. cur. l. neq. et n. o. h. varia noia eoz. qui alioz. facta agut vt actor. vt hic d. em. est. J. e. tutor. qui dat. p. u. pillis s. de tutel. g. est aut. J. e. curator q. datur adu. l. furio. sis vel filibus vt s. e. i. p. n. et. g. furiosi a. g. h. a. m. te captis. J. e. p. curator q. aliena gerit negocia cu. mandato vt ff. de p. cur. l. i. J. e. negocioz. gestoz. q. sine ma. dato gerit. vt J. de obli. ex q. si o. e. t. g. i. J. e. m. yconomus cui res ecclesiastica gubernanda mandatur ab ep. o. cu. con. sensu frat. vt C. de sacro. f. l. iubemus. et C. de ep. et cli. l. o. e. s. g. h. p. roculdubio. et nihilom. mus d. z. ypocritarius vt i. au. f. quod op. ep. g. n. al. et. g. neq. at. et. g. h. vero vt p. f. t. m. J. e. iudicus qui sic grece d. z. latine singloz. ca. z. dicens vt ff. de mu. et ho. l. munez. g. defensores. q. n. q. t. n. actor et sin. dicus pro eodem ponitur. vt ff. q. e. q. z. vniuer. l. al. ij. g. q. bus. et. g. pe. et l. itez. eoz. g. actori. facit ad h. C. de auct. tu. vel cura. p. totum. vel eciam dic. q. d. ent. vt et ibi nota. scz. in dicta l. q. e. q. z. vniuer. a. c.

De satisfacione tutor. vel curator. R. c. **E**t n. diximus dandos tutores et curatores r. o. e. etatis n. e. t. n. et c. **C**onsumantur. m. totu. **D**iminuantur. pro parte. **P**retor. sic et p. ref. vt et p. reses prouincie vt s. t. i. g. ij. **S**atisfident. rem pub. sal. fo. vt diximus s. de tutel. g. i. uel cu. fideiussore vt ff. rem pub. sal. fo. l. non q. si in p. n. et ff. de p. re. o. l. i. p. re. to. ie. et ff. qui satisf. da. co. l. i. **P**erpetuu. i. g. n. ale. sic C. d. eden. l. edita. al. p. tpe po.

si tutor aduersa valitudine vel alia necessitate impeditur. quo min. 9. negocia pu. pilli administrare possit. z. pupill. 9. abfit. vel infans fit q. z. velit auctorez. p. iculo ip. sius tutoris p. tor. l. q. p. u. m. cie p. erit decreto o. stituet

De satisfacione tutor. vel curator.

De t. n. pupillorum. pupillarumue. et eoz. qui queue in curacoe s. ut negocia a cu. ratoribus tutoribusue su. mantur. l. diminuant. curet. p. tor. vt tutores z. curatores eo noie satisfident. **S**ed h. n. est in p. p. etuu. **N**a tutores test. o. dati. satisf. dare non cogunt. q. z. fides eorum. z. diu. gencia ab ip. o. testato. re probata est. **I**tem ex inq. sicoe tutores l. curato. res dati satisf. dacioni non o. n. ant. q. z. idonei elci. sunt. **S**z. si ex test. o. l. inquisici.

nitur. vt ff. p. ro socio. l. i. et. J. de r. o. b. g. at. siquis. **A**pprobata id in curatori bus in test. o. datis. l. z. curato. res n. dentur in test. o. regulariter. t. n. si dati fuerint o. firmat. tur decreto p. re. toris vel p. re. fidis vt s. t. p. ro. z. g. ij. et tunc liberant. a satisf. dando vt tutores. vt h. et ff. de o. firma. tu. l. si filio. et l. in o. firmando. et l. se. et l. vt. i. l. itatem. secus in

one duo p. resue dati fue. rint tutores. p. t. v. n. u. s. offer. re satisf. da. e. o. z. de inden. nita. te pupilli vel adole. scetis z. o. tutori suo vel curatori p. re. ferri vt solus adminis. tret. z. contutor satis. offe. rens i. p. onat. ei vt z. i. p. e. so. lus adminis. tret. **I**taq. per se n. p. t. petere satisf. da. cionem a. o. tutore suo l. con. curatore. l. z. offerre d. z. vt elect. o. e. z. o. curatori det. vel o. tutori suo vt z. velit satis. accipere vel satisf. dare. **S**ed si nemo eoz. satis offerat. siquidem ascriptu. fuerit. a testatore quis gerat. il. le gerere d. z. **S**ed si n. fuerit ascriptu. quem maior p. s. elegerit i. p. e. gerere d. z. vt ed. co. p. toris cauet. **S**in at. ip. si tutores dissenserit circa eligendum eum vel eos q. gerere d. n. t. p. re. to. z. p. tes suas interponere d. z. **I**dem z. in pluribus ex

dato a m. te. vt ff. d. co. firmand. tu. l. i. ad fi. legis. al. C. e. r. l. i. g. q. re. sec. 9. R. e. q. z. firmu. est o. filiu. patris et n. m. is. vt ar. J. qui ali. l. z. in fi. i. R. e. et. J. de J. iuris. g. i. et q. d. dicit in test. o. id et in tuto. ribus et in codicillis datis dicam. vt ff. de test. tu. l. i. iij. al. l. iij. a. fa. ad h. C. d. ep. au. di. de creac. oibus. **M**o. J. e. ex inq. sicoe. i. da. ti a iudice e. inq. sicoe. vt s. de at. t. l. tu. g. i. h. h. i. u. t. de **M**o. J. e. i. p. re. sump. cione iur. o. tra qua. n. admittit. p. bo. in o. rri. um. h. si o. tra appare. t. tenebit. ille q. dedit. vt. J. e. g. sciend. h. hoc fallit in curatore furi. o. si q. satisf. dat. h. n. has. beat ydoneaz. subam. l. z. sic e. inq. sicoe. e. datus vt. C. de cur. fu. l. fi. et. g. h. q. de z. et. g. h. o. n. talis. J. e. d. n. t. iurare isti o. es b. n. ag. e. i. non p. termittit. vtilia. n. o. face. inutilia vt i. au. f. vt h. ij. qui ob. res. p. mi. g. fi. coll. vj. **S**i g. n. testarij. nec datui satisf. dant. q. e. t. illi q. satisf. dant. R. e. l. i. m. i. n. in casu. scz. patronus pro liberto. vt ff. de

tutelis. l. i. l. i. m. o. s. g. i. J. e. m. datui. q. n. non fiunt cu. inquisici. cione vt C. de auc. p. re. l. fi. et m. l. satisf. dent non admittunt vt C. de tu. vel cu. qui sat. non de. l. i. et fi. et fm. hoc sunt quatuor genera tutor. scz. testamentarij. item legitimi. J. e. datui cum inquisicione. item datui sine inq. sicoe. vt d. em. e. o. **S**ed si ex test. o. duo ponit. vnu. t. n. nunc. p. se. qui. scz. s. testario. h. in fi. g. dicit de alio. J. e. m. hec. eas. in. curato. rib. 9. plibus locuz. h. n. vt ff. de admi. tu. l. iij. g. quod i. tuto. rib. 9. J. e. q. d. in l. i. m. i. s. R. e. i. s. cum sit. eas. r. o. ne deterius negocia p. p. les exerceant. vt ff. de admi. tu. l. si p. les. g. apparet. igitur p. **I**taq. vel satisf. dare. sic. J. de inuti. stip. g. alteri. in fi. **A**sscriptum scz. in test. o. vel al. t. apparet. e. 9. volutas cui denter. q. z. dixit in satisf. dacione quis p. re. ferri d. z. **V**t edicto. quod si non fuerit ascriptuz. quem maior p. s. elegerit ille gerere d. z. **M**aior dummodo omnes velint per vnu. administrare. al. em. n. o. pellerentur. h. omnes gerere p. n. t. si velint. vt ff. de admi. tu. l. si plures. g. fi. et l. v. l. in p. res. Et n. o. h. ar. q. stat. maiori p. te. sic. ff. de pact. l. i. u. e. gen. g. vlt. a. l. maiore. et. l.

precedente. §. fi. et ff. de test. l. iij. §. ij. ibi. al' nūs testum. qd
Ar. qtra. ff. de ser. rus. p. l. fundum. et ff. oia p. l. fi.

Ut edicto pretoris. scz quod n hēmus. acc.
u. Partes suas. i. se et officiales suos. milites iusticie. Sz
cur n omittit fortunē al'. C. oia del. l. fi. i. R. et. j. del. §.
adopcōnis. R. n ita alterius factū. s. pupilli pnt fortune
omittē. vt suū pp nq
ocoz. huic. ff. del. j
h. §. fi. et ff. de vsu
fruc. l. si e. §. §. inter
duos. Ar. oē m e. ti.
qciens si duobul

Ut et in pibus. is
et p oia vt s. n qz h a
testatore non potuit
scribi qs gerēt. cum
nihil dixit de tutela.
nam n darent ex inqz
sic de si essent testarij
vt s. de attil. tu. i. R.
p. Sciens ceterisqz vt
furiolis n mte captis
vt s. t. i. §. furiosi. q. §.
§. et mente captis.

Accipiūt inferiores
ut mgātus. qd dicit
diximus. j. e. §. neqz at
a. Subsidiariam scz
tutele vt ilis. §. cum.
qui male dederit tu
torem. l. vt ilis. neg. §.
qn malū curatorem.
nam eas vt ilis in ma
gistratus. dat q in ad
ministratozē directa
datur. et vsurevenit
unt vt in primavt ff.
de mgā. o. l. fi. a. C.
e. l. p. Subsidiaria at
sz. penal aptitudine
vt l. acq. actio sz. pe
nalis aptitudine vt. j.

Ad l. acq. §. is at. nam nec illa sp penalis est. nec h sp in subfi
dium datur. qz qnqz agitur anteqz ouemantur oēs tuto
res. vt colligitur ex his que dicuntur in hac glo. circa fi.
Quare ad hoz. euidentiam distingue. aut fuit vnus tu. vel
cu. aut plures. primo casu ouenitur prius tu. vel cu. et p
ea mgātus vt h. si vero plures. tunc aut oēs gessēt tute
lam aut curā. aut nullus aut alter tm. primo casu oēs oue
munt an mgātum vt ff. de admi. tu. lucius. §. pe. et de ma
gistr. o. l. duo. in scdo id vt ff. de admi. tu. si ples. in tercio
subdistingue aut fuit diuisa tutele administracio p iudicē l.
testatorem. aut n. prio casu pro sua gestione qlibz teneē a
n. p alius. et postea mgāt in subsidiū vt ff. de admi. tu. lu
cius. §. pe. et C. de diui. tu. l. ij. Sz tm in iij. casibus vnqz p al
teri pte teneē. tm p mgātuz. s. si tutor vt suspectū tmo
uendū n remouit l. tarde remouit. l. remouēdo iura pupill
li prodidit l. n exegit satisfacōz. rē pub. sal. fo. ē vidēt euz
n soluēdo vt i dca l. C. de diui. tu. l. ij. a ff. de admi. tu. luci
§. pe. in scdo casu ouenit prio gerēs. scdo mgāt. tercio n
gerens. n in dca. iij. casibus vbi ouenit ec qui n gessit an
mgātū vt C. de diui. tu. l. ij. et ff. de admi. tu. l. eca l. emi
lius. in fi. et l. tutores tres.

Quibus constitucōibus
et illud exprimitur vt nisi
caueant tutores et curato

Subsidiaria. idonee. adubiū est. et fa. ad ff. de magi
gistra. o. l. i. §. sciens. et §. exigere
Que qd. s. tutele actō l. b. l. idaria l. neg. §. vt dixi. ac.

in qficione datis aprobād
est vt maior ps eligere po
ssit per quem admministra
cio fiet. **S**ciens autem
est n solum tutores l cura
tores pupillis vl' adultis.
ceterisqz personis ex ad
ministracione rez teneri.
sz ec in eos q satisfacionē
accipiunt subsidiariaz ac
cionē esse qvltimū eis pfi
diuz possit afferre Subfi
diaria aut actio datur in
eos qui vel omnino a tuto
ribus satisficare n curaue
runt. aut non idonee passi
essent caueri. que quidem
tā ex prudentum rñsis. qz
ex ostōibus imperialibus
in heredes eoz extendit.
Quibus constitucōibus
et illud exprimitur vt nisi
caueant tutores et curato

Rñsis. vt ff. de mgā. o. l. i. §. sciens est. et l. q ad hi dez
ff. de ostōibz vt C. de mgā. o. l. ij. a i alijs grecis ostōibz
sz ali hēs teneē. qz de dolo lata culpa tm. al' defunctz q
ec de leui culpa teneē. ff. de mgā. o. l. n. l. i. acc.

Quibus ostōibz. §. grecis h. **C**aveat. s. rē pu. sal. fore
i. Coherceat. fa. ad ff. de admi. tu. l. i. i. R. a ff. de dā
infec. l. iij. §. ij. et ff.
de lib. ag. siqs ali. §. fi
qs ex his. et C. de su
spec. tu. l. ij. et ff. de
ventre inspiciē. l. i. §.
quid §. ac.

Reg. vt b. scz rōne
p excellenciā. vt s. de
iur. na. §. §. quociens.
jē fa. ad hunc. §. ff. de
mgā. o. l. i. Sed oē
est ff. de admi. tut. l.
emilius. §. distingue
tria gna iudiciū. qdaz
pnt dare tutorē. et n
erigē satisfica. de qbz
h loqur Alij et dare
et erigē. de qbz ibi
dic Alij erigē et n da
re vt tabelliones. ali
qs miles iusticie. cui
thas mittant. et isti
teneē in subsidium.
ut s. de attil. tu. §. pe.
et C. de mgā. o. l. fi.
sz extiatores pūmoz
mij pupilloz. ppter
qz. prauaz extia cōz
meliores fideiussores
accepti sunt vt ff. de
ma. o. l. i. §. diuus. q
erant dandi pro rei q
litate. vt ff. de in ius
uo. l. in q satisfica. co. l.
fi. vero. §. i.

**De excusationibus tutorū
vel curatorum habentium**

Excusantur autem
tutores l curatores
varijs ex caus. plez qz p
liberos. siue in pte sua
sint siue emancipati. **S**i
em tres liberos supstites
rome qs hēat vl' in ytalia
iij. l' in prouincijs. v. a tu
tela vel cura pnt excusari
exemplo ceteroz munez
Nam et tutelam et curam
placuit publicum munus
esse. **S**z adoptiui liberi

Solent. al' debēt

Istū dnt nec solent. vt diximus. acc. m. **D**e excusa
tionibus tu. et cu. nūc dic. qd s. q. mo. tute. fi. §. fi. pmissit
Excusant. liberos supstites. incolūes vt ff. de va. mu. l. ij
Emācipati. n p filio emācipato curator petat tūc
em n excusat a cura emancipati. vt ff. de amicissimos. §. fi. l.
dic qz lz faciat oē stmlōs nat. ales tm p bñ vt ibi innuitur.
Rome. sz est in ciuitate rōna. et vsqz ad centū miliariū
vt ff. de of. p. vr. l. i. alias. iij. §. cum vrhem.
In pūncijs. v. sz nūqd ille pūncie q al' hnt ius ci. italie
te hco hēbē R. non. qz illd pte tbuta ccedit eis vt ff. de
q. **M**unez. i. onez. cuiusli vt decurio hat. cens. l. i. a l. fi.
secus si pūmonij sit onus. vt ff. de va. mu. l. sextū. §. nūs. a
§. q pūmonioz. et l. his onibus. i. R. et C. q mili. n. pos. l.
i. l. i. p. jē secus in onibus. vt ff. de va. mu. l. in onibus. jē se
cōm onibz q honori mberēt vt C. de va. mu. l. sextū. §. nūs
Mun9 publicū. auctate. naz dat munitus vt C. de cur. l.
nullus. l. i. p. Munus. ff. de v. sig. l. si pupillus. §. munus. §.
otra. ff. e. ath. lete. §. tutela. Sed n est publicum munus. vt
ibi de utilitate lz auctate. sic vt h. sz. §. utilitate publicū ē
scdario. qz expedit reipub et vt s. de his q sūt sui l. al. iu.
§. fi. jē otra. ff. e. spadonē. §. q accepit. et l. n tm. §. non oia.
sz lz ibi gñaliter remissioem publicoz. munez. habuit.
tm ex gñali remissione n otinet tutela vel cura fauoz e pu
pilloz. et adultoz. sicut et alias. de gñali dicto quedam

excipiunt vt ff. del. iij. l. v. ror. q. felicissimo. et ff. de p. cut. p. op. i. r. et ff. de li. le. l. aurelio. q. gayus

a Non profunt. et hoc dico ad excusacionem.

b Profunt. scz p. adoptiuo. vt ff. de va. mu. l. sextu. q. adoptiu. maxime hodie. cu. nihil ad patrem adopti. uz transeat vt s. de adop. q. h. h. odie. ac.

c Nat. ali. l. adoptiuo n. profunt vt s. pr. i. r. q. fm. l. ibi. pun. da. dari. Vel dici. ado. p. one. nat. ali. patri. i. auo. vel pro. auo.

d Profunt. scz arro. gati. t. ense. t. in fami. lia. e. vt s. de adop. q. h. hodie. i. fi. q. a. q. se. a. ff. fiet. m. cio. illi. no. uiuris. et p. u. ta. b. ibi. naturali. patri. ac.

e Nepotes patris apparet q. eo mortuo tm. p. sunt. eo. at. viuo n. p. sunt. vt ff. cum. die. et. in. locu. p. ris. C. de. his. q. n. io. li. l. ij. et. C. de. his. qui. n. io. li. l. iij. li. r. Sed. nunquid. o. es. loco. vni. us. opu. tan. t. r. q. dam. q. no. Sed. o. tradic. ut. leges. exp. se. na. loco. vni. us. nu. an. t. q. t. un. q. sunt. vt. in. greca. lege. ff. e. l. ij. q. qu. o. t. un. q. naz. et. in. successio. ne. loco. vni. us. opu. tan. tur. vt. ff. de. h. e. q. ab. intest. q. cum. filius.

f Pro. p. s. ut. q. n. s. ut. in. p. tate. sua. vt. s. de. pa. po. q. fi. l. r. o. n. est. b. o. vt. s. e. in. p. n. dicit. em. de. emancipato. v. n. dicas. n. p. s. ut. auo. n. e. no. q. alij. p. sunt. vt. C. de. mili. l. v. et. l. fi.

g Superstites. i. viui

h Defuncti id et in n. natis l. 3. oceptis. q. quo ad hunc casum n. sunt pro natis. vt ff. e. l. ij. q. qui. autem. in. ventre

i Qui in acie. scz p. n. cupis. vt s. de adop. q. feminam.

k Per gliaz. no. mortui. viue. p. gliaz. vt ff. ad l. acq. l. qua. actio. ne. q. si. quis. in. colluctacione. Et. econ. q. s. fm. g. i. e. mor. tuus. qui. viuit. per. vituperium. vt. depo. rati. vt. de. of. ta. l. i. q. i. et. q. pe. in. fi. et. ff. de. dona. inter. vi. et. v. l. cu. h. q. si. donator. al. q. si. seruus. vbi. seruus. viuit. q. p. mortuo. repu. ta. t. q. ad. ius. ciuile. ff. de. re. iur. q. d. attinet. et. l. s. u. i. tute.

l Et in semestribus. i. in sex m. sibus q. b. dabat opaz studio naz alijs sex m. sibus dabant opaz impatores bello studio vt ff. de ori. iur. l. ij. q. ex. his. in. p. n. vltime. carte. Vel. die. q. noue. erant. libri. in. illis. sex. m. sibus. op. ositi. q. d. in. id. recidi. m. Administrat. q. d. p. cut. fisci. et. fa. ad. huc. q. s. de. curate. n. Te. qui. absunt. vel. ab. futuri. sunt. vt. ff. q. s. i. e. in. locum. de. procur. l. filius. familia. q. fi. Ac.

o Excusant. s. primum. ff. loquit. q. n. eo. ex. nte. in. ab. ncia. reipub. ca. fuit. dat. tutor. l. curator. q. casu. p. petue. excusa. t. n. p. r. annos. militauerat. l. o. pleuerat. milicie. spaci. u. et. no.

n. p. sunt. in. adop. co. z. at. da. ti. nat. ali. p. ri. profunt. Te. nepotes. ex. filio. p. sunt. vt. i. locu. p. ris. succedat. ex. filia. nepotes. n. profunt. Filij. at. superstites. tm. ad. tutele. vel. cure. muneris. excusa. ci. onem. profunt. defuncti. at. non. profunt. Sed. si. in. bello. amissi. sunt. que. sit. u. e. an. profunt. r. o. stat. eos. solos. p. desse. q. in. acie. amittunt.

Hij em. qui. pro. repub. ceciderunt. in. perpetuum. p. gliam. viuere. intelligun. tur. Et. diuus. marcus. in. semestribus. rescripsit. euz. qui. res. fisci. administ. rat. a. tutela. vel. cura. q. d. iu. admi. nist. rat. excusari. posse.

Itez hij. qui. reipub. ca. absunt. a. tutela. et. cura. ex. cusantur. et. si. fuerint. tuto. res. vel. curatores. dati. si. reipub. causa. abesse. cepe. rint. a. tutela. z. cura. excusa. t.

ignominiose submissus est. al. qui. i. q. n. q. m. ium. missus. est. puta. q. z. infirmus. nulla. h. z. excusa. co. z. q. p. v. annos. h. z. an. num. q. p. o. cto. an. h. z. bien. niu. q. post. r. ij. h. z. trienniu. qui. p. r. v. h. z. q. drienniu. q. p. r. r. excusa. co. z. p. petua. h. z. vt. di. ctum. est. et. ff. e. l. ij. et. si. milit. es. q. i. ij. iij. et. v. et. q. q. m. q. v. l. q. ad. q. quam. quidam. in. necessarios. acc. flo.

quatinus reipub. causa ab sunt. et. interea. curator. lo. co. eoz. datur. qui. si. reu. si. fuerint. recipiunt. onus. tu. tele. naz. nec. anni. hnt. va. cacionem. vt. papinianus. r. i. s. o. r. u. m. l. i. v. scripsit. Na. hic. spaci. um. hnt. ad. nouas. tutelas. vocati. Et. qui. p. testatem. aliq. hnt. se. excu. sare. possunt. vt. diu. mar. cus. rescripsit. s. z. suscept. az. tutelam. deserere. non. pnt.

Itez p. pter. lit. e. quaz. cu. pupillo. vel. adulto. tutor. l. curator. habz. excusari. ne. mo. p. t. nisi. forte. de. om. i. bus. bonis. vel. de. hereditate. o. trouer. si. fiat. Et. tria. onera. tutele. n. affectate. l. cure. p. restant. vacacione. q. d. iu. administ. rantur. vt. tm. pluriu. pupilloz. tutela. l. cura. eoz. undem. bonoz. vel. uti. frat. z. p. vna. op. ut. e. t. Sed. p. pter. paupertatem.

leuissime. vt. ff. Te. no. q. d. r. tria. onera. tres. em. possit. h. re. et. tm. pro. vna. op. utant. puta. frat. z. vt. sequit. non. em. n. us. pupilloz. p. les. tutelas. facit. s. p. m. o. m. o. z. sepacio. vt. ff. e. l. i. r. et. l. i. s. i. e. q. d. i. e. n. affectate. no. na. si. dedisset. op. am. et. sic. affectasset. eas. h. re. ar. ff. si. q. s. cau. l. ij. q. fi. n. p. desset. q. z. n. viderent. onerosa. et. vt. alias. q. data. opa. reipub. ca. abest. vt. ff. ex. q. cau. ma. l. et. q. data. et. fa. ff. si. q. s. cau. l. ij. q. si. tm. et. ff. ad. l. cornel. de. fal. l. v. r. o. z. i. q. i. j. s. l. tria. onera. i. domo. vna. esse. sufficit. vt. si. p. t. vel. filio. gerat. o. es. excusent. s. n. op. utent. nec. ad. ali. u. tutorem. teneant. vt. ff. e. l. dixim. q. s. fi. et. ff. de. ritu. nup. si. q. s. tutor. i. t. honerarius. s. no. ie. non. op. utat. vt. ff. e. l. spadone. q. si. ciuitatis. et. l. si. q. s. tutor. ac. u. Imparem. id. est. si. non. habeat. tantum. in. bonis. quan. tum. et. pupillus. cui. datur. tutor. vt. hic. et. ff. e. l. pauper. tas. alias. autem. dicitur. pauper. qui. non. habet. quin. qua. ginta. aureos. in. bonis. vt. ff. de. accusa. nonnulli. Vel. die. verius. cum. esse. hic. pauperem. et. impar. em. oneri. qui. sic. la. boribus. est. implicatus. p. pter. paupertatem. tutele. sup. esse. n. possit. e. forte. in. agro. t. o. die. esse. op. ar. teat. nec. em. plac. z. p. ma. exp. osicio. cu. s. m. unus. magis. ob. se. q. o. p. sone. q. m. ali. qua.

Excusant. si. s. pos. tulauerit. q. p. us. ali. u. actor. e. l. curator. e. pe. cierint. al. s. n. vt. C. fi. tutor. reipu. ca. l. i. r. ff. de. adm. i. tu. tuto. res. q. qui. se.

Excusant. q. p. tate. z. vt. q. fit. p. factus. vigilu. vel. ano. nev. ff. e. l. admist. tes. q. si. les. q. p. tates. vocant. vt. C. de. mo. mul. l. eos. secus. si. sit. circa. latus. p. n. cipis. cepta. em. n. o. pleuit. ut. ff. e. l. i. ut. p. itos. ac. r. Sed. acceptam. vt. s. p. r. q. ac.

Excusant. r. p. t. pter. lit. e. nisi. forte. p. mo. et. sine. for. te. l. e. si. s. maiori. p. te. bonoz. pupilli. sit. ca. ut. ff. e. l. p. lit. e. i. r. e. et. fac. C. e. si. vt. alle. gas. et. s. de. au. tu. q. fi. et. C. qui. da. tuto. l. er. editoris. s. hodie. n. p. t. creditor. l. debi. tor. e. e. tutor. vt. i. au. ut. hij. q. ob. p. q. i. col. s. l. i. i. p. i. pupillo. a. p. re. des. lata. l. a. q. cu. q. n. curo. p. pter. mag. tudie. z. em. litis. poit. de. h. i. d. itate. t. Et. tria. onera. no. dicit. onera. quatuor. em. possit. h. re. tutelas. que. sibi. excusa. co. z. no. darent. si. sint. leues. l.

erogacōne ofistat. vñ paup̄tas talis n̄ nocet. dūmōto pos
 sit sup̄esse tutele. vt. ff. de mu. a ho. cura. §. mops. a. j. t. i.
 p̄. Docē. id est probare. accur. florentinus. §. fi.
 p̄. Itē p̄p̄e adūlaz. vt h̄ e furd⁹ vel mut⁹. vel p̄petua valis
 tudine detētus. vt. C. q̄ mor. l. i. q̄ morbz. put durauerit ex
 culat. h̄ furor nō excusat. h̄ interim curator dat̄ v̄m jo. vt
 ff. e. l. n̄ soluz. §. fi. a
 se. duabus. l. v. q̄ ad
 §. h̄t aut. S̄z quidā
 ex sup̄dictis etiam h̄
 velint non admittūt
 vt furdus et mut⁹ vt
 ff. de tute. l. i. §. pen.
 et §. fi. quare dic. q̄
 q̄ntum ad eos im̄p̄e
 ponitur excusacō. vt
 j. e. §. minores.
 3. Resciet. h̄ si sim
 plices sunt vel rudes
 aliud h̄ sint sagaces i
 negocijs. tūc em̄ non
 excusan̄ vt subicit.
 quis aē. vt. ff. e. at
 lethe. §. penul. et fi.
 Et nō l̄ratum ad aliq̄
 admitti ad q̄ non reci
 pitur ill̄atus. vt. C.
 de postu. l. ij. et i aut
 de iud. §. i. et notatur
 melioris odicōis esse
 sapiēs q̄ stultus. ac.
 a. Itē h̄ p̄p̄e. vt quia
 sic dixit. ideo eum do
 tutorē vt d̄bitis sup
 ponat. et a pupillo
 v̄ere. Et nota q̄ tri
 bus casibz excusat i
 micicia. vt h̄ ideo de
 dit vt dictū ē. vt hic
 itē et q̄n̄ m̄ueit p̄
 testm̄. itē v̄m q̄sdam
 etiā q̄n̄ ante testm̄. h̄
 tū fuit capitale cer
 tamen. jn̄ q̄rto caū n̄
 vt h̄ ante testm̄ facta
 fuit a nō capitalis.
 q̄ videtur remississe
 ex quo in testō dedit
 tutorē. vt. ff. e. atle
 the. §. dat remissionē
 put ē ibi in l̄ra prius
 vt. j. e. §. mimicie.
 b. Promiserant. sic
 alias h̄nt excusacōez
 vt h̄. a. ff. de tute. e. ex sn̄a. i. fi. et h̄ vbi p̄misit l̄ sic se ias
 ctavit. Quid at h̄ i testō se tutorē sep̄ sit. R̄ n̄ non erit tutor
 nisi vel euiden̄ idoneus appareat. vel p̄ eū d̄firmavit. vt
 iudicta. l. ex sn̄a. et ff. ad. l. corne. fal. v̄rozi. §. i. Accur.
 c. Ignotus. h̄ is excusat q̄ ibi domiciliū non h̄z vbi datus
 est. vt. ff. e. l. fi. m. fi. capitales accipe. vel q̄ accusabat
 d. Si capitales. eū de aliq̄ crimie qd̄ igēbat penā capi
 tis. i. stat⁹. vel q̄ i h̄diabat mortū ip̄i⁹ v̄. a. 30. Et nō h̄ fieri
 aliqd̄ rōne imicicie qd̄ n̄ fueret alias. sic ff. de arbi. n̄ d̄s
 stiguem⁹. §. cū qd̄a. a. l. 3. at. et ff. de lib. cau. h̄ p̄t. nā imi
 mic⁹ iudex eē nō p̄t. vt. ff. de pecu. l. filiulfa. et. l. v̄l exilio
 e. Tutela. l̄ datia vel l̄ma. h̄ at testāria. dic. vt. §. i. glō

excusacōnez tribui tā di
 ui fratres q̄ per se diuus
 marc⁹ rescripfit. h̄ quis im
 parē se oneri imuncto pos
 sit docere. Item p̄pter ad
 uersam valitudinez p̄pter
 quā nec suis q̄dem nego
 cijs intesse p̄t excusacio lo
 cum h̄z. Similit̄ eū q̄ l̄ra
 nescit esse excusandum di
 u⁹ pius rescripfit. q̄muis
 et impiti l̄rarum possunt
 ad administracionem nego
 ciorum sufficere. Item
 si p̄pter mimiciā aliquez
 testō tutorēz p̄t dederit h̄
 ipsuz p̄stat ei excusacōnez
 Sicut p̄ otrariū non excu
 sant. qui se tutelam p̄ri
 pupilloz administraturos
 pmiserant. Non esse at
 admittēdā excusacōez ei⁹
 q̄ h̄ solo vti q̄ ignot⁹ pa
 tri pupillozum sit diui fra
 tres rescripserunt. Itē
 propter mimiciā quas
 quis cum patre pupillo
 rū vel aduitorum exercuit
 si capitales fuerint nec re
 conciliacio intuenit a tu
 tela vel cura solēt excusae
 Item is qui status sui d̄

vt qz. aē. f. It a pupilloz. vt qz p̄t pupilloz q̄n̄z di
 rit h̄uc quē dat mō tutorē suū h̄uū fuisse. l̄ libtū. iste ei h̄t
 qd̄nes de statu. vt. j. de acc. §. p̄iudiciales. et est rō qz morz
 tis accusacōnū h̄ qd̄ filā. vt. ff. q̄ me. cā. isti. §. i. jdez ē ecō
 tra. sed hic mouet questionē status ip̄s pupillis. vt. ff. e.
 atlethe. §. amplius. Accur. flouentius.

trouiam a pupilloz p̄e
 passus est excusat a tutela
 Item maior septuagita
 ānis a tutela et cura se p̄t
 excusare. Minor autez
 xxv. annis olim quidez ex
 cusabatur. a n̄ra aut̄ ostō
 ne phibent̄ ad tutelā vel
 curā aspirare adeo vt nec
 excusacione opus fiat. q̄ d̄
 stōne cauet̄. vt nec pupil
 lus ad legitimā tutelā
 cet̄ nec adultus cum erat
 in ciuile eos qui alieno au
 xilio in rebus suis admini
 stradis egere noscuntur
 et sub alijs reguntur alio
 rū tutelā vel curā subire.
 Idē r̄ in milite obseruād
 est vt nec vlēs ad tutele
 onus admittat̄. Item
 rome. grāmatici. rethoēs
 et medici. et qui in patria
 sua hanc artē exercent. et
 itra numez sunt a tutela
 et cura habent vacacōnē
 Qui aut̄ vult se excusa
 re si p̄les habeat excusaci
 ones r̄ de quibusdā nō p̄
 bauerit alijs vti intra tē
 pora oftituta n̄ phibetur
 Qui autem excusare se

§. Item septuagin/
 ta. scz iā cōpletis. vt
 ff. de iure. inuim. l.
 in. et ad tre. q̄ filiū et
 filiā. §. i. alias n̄ esset
 maior. vt. ff. de mic.
 l. i. iij. §. minorem. sed
 in alio p̄sonali publi
 co munere statuitur
 temp⁹. l. v. al. l. x. āno
 rū. vt. C. q̄ etate. l. fi
 li. r̄. Et nō rōne senes
 ctutis aliq̄ fieri. que
 alias n̄ fierēt. vt hic.
 et ff. de iure. inu. l.
 sp. i. R̄ n̄. et. C. d̄ po
 stu. prouidendum
 h̄. Fiat. sed in larga
 significacōne. etiam
 qui phibent̄ excusa
 tur. vt. ff. de postu.
 l. i. §. penul. a. j. e. §.
 penul. et fi. et fa. ad
 h̄. ff. de re. iud. l. eius
 est nolle. accur.
 i. Cōstōne. C. d̄ le
 gi. tu. l. fi. et fac. §.
 de fidu. tute. §. fi. ac.
 k. Subire. facit ad
 hoc i aut. de san. epi.
 §. i. et ff. de edē. l. fi
 vn⁹ ex ar. §. p. alias
 l. Itē a i milite. fi
 id ē i milicia exite. se
 cus in veterano. qd̄
 dic vt dixim⁹. §. e. §.
 Item qui reipublice
 Ad hoc autē q̄ aliq̄s
 sit miles. vj. fūt necia
 vt diximus in aut. de
 man. prim. §. fi.
 m. Vlēs. a ita ip̄o
 iure non tenet dacio.
 vt h̄. et. C. q̄ da. tu.
 pos. l. militū. nisi a
 militone def. vt. ff.
 e. p̄pter magistratū
 §. fi. Aliud in celesti

milite. vt i c̄ico. q̄ admittit̄ vsqz ad q̄rtuz ḡdū. vt m aut̄.
 §. san. epi. §. p̄l̄ros. quā h̄es. C. d̄ epi. et cle. sup. l. ḡnalit̄
 n̄. Itē rome grāmatici. i. mgr̄i de ḡmatica. a idē dicas de
 seq̄ntibz. et adūge his sophistas. i. dialecticos. ita vt oēs
 qui docent truiū excusent̄ vt hic. et ff. e. h̄ duz. §. i. et h̄
 h̄ doceat rome vbi ē cois paā. vt. ff. ad munic. roma. a h̄.
 Itē h̄ in paā sua. vt h̄ subic. itē optz q̄ sit intra numerū.
 h̄ abebat em̄ q̄libz ciuitas nūm v̄m q̄ntitatē. et sophistas
 et grāmaticos et dialecticos. rethores a phificos siue me
 dicos. ita tū q̄ nulla vlē. r̄ h̄ret q̄bz h̄ac imūitatez. darz vt
 ff. e. h̄ duz. §. fi. S̄z aliud vidz i his q̄ docēt qd̄rūmū. vt
 mūicā a astronomiā. a geomet̄az a arismet̄cā. nā n̄ vidēt

hōe excusacōz vt ff e geomef. Quid de legum doctoribz non excusant nisi rome vt ff e h re pbari. s. fi. et. s. penl. vel nisi i p̄cipis sint assumpti. vt. C. e. iurpitos. vlt tra nūm aut vel eē p̄iaz suā nemo excusat. vel nisi sint ml tū disciplinati. vt. ff. e. h re pbari. s. aplius. itē p̄hos q̄ do cent i nat̄alibz o stat excusacōne hōe. vt. ff. e. h reprobati. s. i. a

Intra tpa dūmō i micō oēs p̄po fuerit s̄ q̄dam. alias non p̄t. vt. ff. e. scire oportz. s. scire at. vel qd̄ verius est fm̄ jo dic q̄ illud qd̄ ibi dic q̄ filis ē ei qui se non excusauit. scz q̄ oīs p̄us nō p̄posuit. vezz est q̄ ad nō noiata s. qz optet q̄ adhuc p̄ ponat si n̄ ē lapsū tē p̄. vt. h. a. ff. e. p̄p̄ litē. s. i. et. ff. s. excep. nemo. et. ff. de t̄nfac. hi. s. h̄ p̄toz. cōē. C. de iof. tel. cōtra ma. S3 ibi ab micō duas p̄ponē nō potuit. q̄a sibi esset otrari.

Tpa. et q̄ s̄ ista tpa hēs j. p̄ri. s.

Qui at appellat. S3 oē. ff. s. ap. cū in vna. s. tutor. S3 ibi appellatū fuit ab ip̄a sn̄ia lata o tra excusa cōz. h̄ ab ip̄a dacōne appellari nō p̄t. vt. h. et. ff. q̄n̄ ap. lit. l. i. s. si quis tutor. h̄ i alijs muneribz oē. qz a dacōne appellat. vt. C. de ap. l. h̄i q̄. et. C. de tēp. a re. l. i. et. C. s. decur. l. ij. li. r. s. otineat̄ isti d̄

Intra l. dies. ita tū q̄. j. iij. menses. l. dies. l3 ogno uerit se forte dat̄ ē ca finē. iij. mēsiū vt. ff. e. q̄n̄q̄git a. ar. ei9 qd̄ ē. ff. ad. l. i. iul. de adl. l. mariti. s. p̄. a. h̄. s. q̄bā. Vel die q̄ hi. iij. mēses curāt a die cogēdis. sic i q̄n̄q̄ginta. et h̄ q̄ntū ad curū cāe. h̄ micū ē vsqz ad. l. dies. et sic p̄az vlt tra mēses duos p̄t h̄ cā durare post. l. dies. a sic intelligit̄ p̄dca. l. q̄n̄q̄ginta. Et q̄ ibi dic̄ in fi. a die noiacōis itra. h̄ audi a ognacōis. alias vno reglar̄e termino durāt lites vt. C. de iudi. p̄perandū. in p̄n. / i dubio p̄sumet̄ eū sciē vlt e

Cognouerūt. S3 nūq̄d̄ ignorare sp. R. n. vidz q̄ sp̄ sciē p̄sumat̄. ec̄ ex die noiacōis saltē ex tē q̄n̄ ad eū noticia veire potuit. n̄ pbz se ignorasse. vt. C. de pi. tu. l. si tutor S3 tū oē dico. s. vt p̄sumat̄ sp̄ eū iḡraffe. n̄ p̄bē eius scia. vt. ff. de admi. tu. h̄ at. et. C. q̄ mili. nō pol. sup̄ h̄uis. li. xij. et. ff. de p̄bac. verius. nec ob. p̄. l. si tutor. qz ibi publice erat not. vñ nec iste tutor potuit iḡrare. vt. ff. s. iur. a fa. ig. reglā. Vel q̄ dic̄ ibi id qd̄ liquidū p̄bacōmibz oñdit. s. eo q̄ non probetur contra. vel alie. vt ibi solet dici. aē.

Excusare. s. dāto micū excusacōm. vt mō dixim9. a res digēdo eā in septis p̄ libellū. vt. ff. e. sciē optz. nō tū solus libell9 h̄ suffic̄ nisi et pbz excusacōz q̄ ibi otinet̄. vt. ff. e. s.

Dati fuerūt. siue a testatore. siue a lege h̄. l. excusari ue a iudice. j. ti. i. s. ij. Accursius. florentinus.

Lapidē. i. miliarū. lapidibz em̄ signabantur miliaria. i. viginti miliarū. vt pro vno quoqz die viginti miliaria computentur. vt. ff. s. si quis caucōmbus. l. i. Accursius.

volunt non appellat. s3 ma tra. l. dies otinuos ex q̄ co gnouerūt se eē tutores vlt cūatores datos se excusa re debent cui9 cūqz gn̄is sint. i. q̄litercunqz dati fu erint tutores. si mē centesi mum lapidem sunt. ab eo locovbi tutores dati sunt Si ho vlt̄ cētēsimū lapid̄ hitāt dinumeracōe facta. xx. miliuz diurnoz 7 apli us. xxx. diez qd̄ t̄nvt dice bat sceuola. sic d3 oputari ne minus sint q̄. l. dies

Datus autez tutor. ad v niuersum patrimoniu3 da t9 esse credit̄. **Qui tute lam alicui9 gessit inuitus curator eiusdem fieri non**

Qui cām. repete. debēt se excusare inē illos. xxx. dies. **Diez.** s. d3 dari termin9 infra quē se excusent. Vel die excusare se debēt. / ueas ne fallaris i hac oputacōe. si ei m. **Cōputari.** ca. p centū miliaria abest. l. m̄m9. t̄m̄ h3 dies quinq̄ginta. si aut̄ abest vlt̄ etiā p̄ vnū miliarū h3 p̄ q̄bullibz. xx. miliar̄ vnā diē. a sic p̄ centū miliaribz h3 q̄n̄qz dies. cū q̄n̄quies. xx. faciāt centū. Itē for te p̄ vnū diē. qz vlt̄ est p̄ miliarū vnū vlt̄ parum plus. Itē xxx. dies habz. et sic habz xxxvi. dies. et ita est in detetiori cōdicōne q̄ remocōr ē. h̄ t̄n vt subic̄. ita ē faciēda oputacō. ne sint mis nus q̄m. l. dies. et sic apparet q̄ nisi p̄ xvj. dietas vel plus fit. sic vlt̄ra cētēsimū mi liarū nō p̄dest adies cō. xxx. diez. vt h̄. et. ff. e. scire. s. aliud aut. n̄ **Dat9 p̄is moniū.** fac. ff. e. p̄p̄ litē. s. fi. S3 oē. s. q̄ da. tuto. pos. s. certe. Solue vt ibi. accur. o **Qui tutelā.** o pel litur. q̄ si sufficiat ei tantum fuisse. vt. C. de negg. tutor. p̄ **Cō cogēdum.** fa ad h̄. C. e. r. curator. S3 o tra ē ad h̄c. s. C. e. libtos. s. fi. S3 speciale est in liber/

De suspectis tutoribus.

Scienduz ē supes
ti crimē ex lege
xij. tabulaz descendere.
Datum est autem ius re
mouēdi tutores suspectos

to. vt non excusetur licet tutor fuerit. Accursius.

Item maritū. idem de sponso. vt. ff. e. l. i. s. fi.

Sue curatorē. h̄ p̄curator p̄t esse. vt. C. s. p̄cut. l. mar rit9. id̄ at n̄ ponit̄ h̄ tutorē. qz aliq̄ vxor nō ē pupilla. vt. s. de nupē. i. p̄n. ac. p̄rie ponit̄ nā et si vellet n̄ admittē s

Excusare. impro tur. vt. C. q̄ da. tu. pos. l. marit9. et ē rō. qz p̄p̄ affectū oia sibi remittit. Et h̄ sūt h̄a nisi datus sit curator postq̄ fuit sponsus vel maritus. h̄ ho p̄us fuit tutor vel curator. n̄ possz p̄ea eē maritus. vt. C. s. int̄dic. ma. p̄ totū ti. Itē h̄ marit9 q̄ post m̄moniu fuit dat9 cura tor iḡras forte aliū debz petē s̄ s̄tutui. vt. C. e. aplissimi a t

Amisceat. h̄ h̄ ali9 scz de p̄dictis q̄ excusacōez. l. l3 h̄nt se imiscuit. nō possz se excusare. vt. C. si ex fal. alle. l. ij. v

Si q̄s fals. vbi v̄itas fuit mutata. nā fl̄m̄mbil aliud est q̄ imutacō v̄itatis. vt i aut. de fi. i. stru. i. p̄n. col. vj. ac. r

Onē. ymo ex tpe dōnacōis teneē. vt. C. si ex fal. alle. l. i. in fi. et fac̄ ad h̄c. s. ff. de re iud. diu9. et de excepē. qui agmitis. et. C. si ex fal. in. p̄ tot̄ ti. Quid ē si est iniusta excu facio. l3 n̄ flā vel ḡiosa. R̄nderi p̄t adhuc idē vt nō tene/ at in miore p̄iudiciū. vt. C. si ex fal. alle. l. i. Quid si ignorā tiā. R. idē. vt. C. si ex fal. alle. l. v. l3 alias sn̄ia ḡiosa tene/ at. vt. ff. ad tre. h̄uo iuit o cū p̄toz. p̄ **De suspectis tuto.**

Sciendū. suspecti id ē huius criminis accusacō. s. de sus p̄pecto. Vel simplici9 crimen suspecti. i. suspicōnis.

Ex lege. Ex quo ē legitimum crimē nūq̄d̄ iscri bet q̄ accusabit. R. p̄t dici q̄ sic. vt. ff. de p̄ua. delic. l. fi. et s mu. a ho. R. p̄to. s. h̄q̄s. alij oē. vt. ff. e. l. iij. s. p̄. S3 p̄ itelligi q̄n̄ sine accusatōe res p̄cedit. aliud ē si cū accusatōe

vt dictū ē. S3 q̄ erit h̄ pena talionis. cū accusator nō sit tutor: vt imoueat. R. ifamia. vt. j. e. g. suspect⁹. j. tē qz qn̄z erat p̄mēdus vltra remocōnē. vt. j. e. g. si quis presens. a. Rome. sic i. aut. de defen. cui. g. non habente. coll. iij. b. Pretori. et illi cui a p̄toze mādata ē iurdictio. vt. ff. e. l. i. g. n. h̄ dicit qd̄ a q̄ntū ad agnicōz. n̄ q̄ntū ad remocōez et dicunt t̄m eē spēa

le in legato a p̄con/ sule vt i p̄se possit re- mouere. non sic in le- gato a p̄sede. sed o- gnoscere tantum p̄- c. p̄sedi. sub h̄ vocabulo otinet p̄o- sul. vt. ff. d. of. p̄. l. i. d. Et legato. i. dele- gato a p̄con/ sule. sed h̄ n̄ h̄z ordinariz iur/ dictionē ḡ remouere n̄ p̄. vt. ff. ad ep̄il. l. i. g. suspect⁹. q̄ ē cō- tra. S3 dicit qd̄ a no- men p̄sedis ibi ḡna- le esse vt. j. del. vt sic oēs delegatū comp̄- hēdat. vt. ff. d. of. p̄. l. i. h̄ veri⁹ ē m̄ h̄ le- gato duo eē spēalia. vni ē vt de h̄ crimie possit agnosce a dif- finire. vt. h̄. a. ff. e. l. i. g. i. et. g. cui at. ff. de of. e. l. i. cui mā. est iurdic. l. agnicō. j. tez et aliud vt de oi emi- ne agnoscat. h̄ nō p̄- nūciat. vt. ff. de offi. p̄cō. solēt. restat ḡ vt p̄ aliū delegat⁹ fieri non possit nisi p̄ istum et pretoris. vt. s. p̄ori. dixi.

e. Ostendimus. vt. s. p̄. a. ff. d. suspec. tu. l. i. g. ostendimus. Tutores. i. om̄is

gn̄is tutores. siue sint testarij siue dati. non aut oēs. i. boni et mali. qz boni eē si paupes sint n̄ remouent. vt. j. e. g. vlti. Ponit ḡ ḡna singlōz tutoz. et n̄ singlā sub gn̄ibz posita seu singlā gn̄m. sic a alias. j. q̄ mo. tu. ifir. g. h̄ et capē. et. j. de fideiul. i. p̄n. et. ff. de pecu. q̄ntū boi. g. peculū. et. ff. d. iusti. et. iu. l. i. g. ius naē ale. S3 nūqd̄ eadē suat i q̄libz alio curatore. puta furiosi vel p̄digi. R. sic. vt. ff. e. l. i. g. nō g. Alterius. puta datui. i. t̄m. et. g. sed et quis

h̄ Dicendū. i. vt possit accusari a remoueri. h̄ certe p̄mo videt̄ debē curator adiūgi tā p̄ono q̄ cuilibz limo. n̄ aut remoueri. vt. ff. e. l. i. h̄ tutor q̄ ē huc oē. R. ilis ē ofiliuz. n̄ p̄ceptū. sic et al. ff. de nup. l. vidue. cū adēnat⁹ ob do-

i. Parendum. S3 q̄liter p̄cetuz. lū statū sit ifamis. vt. j. e. g. suspect⁹ at. R. qz cā n̄ exp̄m̄t i sn̄a. vt. ff. e. h̄e. m

k. Cōsequens. publicā. iō dicit q̄. qz n̄ cuilibz p̄n. i. R. ac- idi st̄m̄te de ea accusare p̄mittit. vt statiz p̄bat. publicā at d̄ q̄i populica. i. cuilibz de p̄lo op̄etēs. vt. j. de publi-

l. Procedūt. eē i pudice. et fa. ad h̄. C. e. pie iud. g. i. ac- tatis. g. fi. et. ff. e. l. i. fi. et. ff. e. l. i. g. oīs. et. ff. de pecu. l. fe- mis h̄ ḡ. ff. d. re. iur. l. n̄. cū iuis o. So. h̄ ē spēale. j. i. co. qz

rome p̄tozi i m̄ p̄uicijs p̄- fidibz eaz. et legato p̄con- sulis. Ostendim⁹ qui pos- sunt b̄ suspecto agnoscere nūe videam⁹ qui suspecti fieri p̄nt. Et omnes equid̄ tutores p̄nt fieri suspecti si- ue sint testarij siue non siue alti⁹ gn̄is tutores. q̄re et si limus fuerit tutor accu- sari poterit. Quid si p̄o- nus. Adhuc idē erit dicē- duz dūmodo meminerim⁹ fami patrom̄ p̄cendū esse licz vt suspect⁹ remot⁹ fu- erit. Consequēs est vt vi- deam⁹ qui p̄nt suspectum postulare. Et scienduz est quasi publicā esse h̄ac acti- onem hoc est omnibz pa- tere. q̄n̄ymo et mulieres ad- mittuntur ex rescripto di- uoz seueri et anthom̄i h̄z h̄e sole q̄ pietatis necessi- tudine ducte ad hoc p̄ce- dunt. vtputa m̄e nutrixqz

dic̄ m̄ez admitti ē ostra. ff. de i. litē iur. videam⁹. g. h̄ nec. h̄ certe si iuraēt i litē p̄ filio pl⁹ m̄i omitter. qz q̄i eēt iudex q̄ si filij noie accusariz. cū maḡ sit iudicis arbitrio vtz sit su- spect⁹ iudicad⁹ vel non. h̄ n̄ sic sacm̄ ē in arbitrio iudicis. maxime iure nouo. h̄m qz refrenat h̄m q̄sbam postq̄ est pre- stituz. vt in aut. de iud. g. optz. col. vj. vel h̄z postea taxet̄

raro vel parum mi- nuit de eo qz iuravit. m̄ Perpensam. id ē magnam.

o. Egrediētis. qd̄ fe- cit calphurnia. vt. ff. de postu. l. i. g. serum

o. Continere. subau- di posse.

p. Cam. s. femmam.

q. In puberes neces- sarioz. s. parentū et

fa. ff. de i. litē iur. l. vi- deam⁹. g. adolescens

r. Suspectus. sic. j. e. g. nouissime.

s. Ex fide. s. bona

t. Remoueri. qz for- te i alijs tutelis male

fit h̄satus. vt. ff. e. l. iij. g. h̄ autēz. et dic re-

moueri. h̄ non accusa- ri. vt. ff. e. l. h̄e. i. fi.

q̄ huic ē ostra. vel ibi non p̄nt accusari sus-

specti ex verbis. l. iij. ta. h̄ ex sn̄a sic vt hic

dicit. vel dic qz ante q̄ gerat ex do lo tant

accusatur suspectus. vt. C. e. l. iij. p̄ culpa

non. et qd̄ d̄. in dicta. l. h̄e. hoc vez est

q̄n̄ ob ignauā fecerūt. i. admistrauerūt

p̄q̄ h̄o cepit gerē et ap̄e d̄ lū a ap̄e cul

pā p̄ accusari suspe- ct⁹. vt. j. p̄. g.

v. Suspect⁹. ob do-

et auia p̄nt. pot. et foroz. h̄z et si qua alia mulier fuerit cui⁹ pretor p̄p̄sam pieta- tem intellexerit non sexus verecūdiā egrediētis. sed pietate p̄ductā n̄ otinere iniuriā pupilloz admittit eā ad accusacōz. Impu- beres n̄ p̄nt tutores suas suspectos postulare. pube- res aut curatores suos ex cōsilio necrioz suspectos p̄nt arguē. et ita diuus se- uerus et anthom̄i rescri- pserūt. Suspectus autē est qui non ex fide tutelaz gerit. h̄z soluēdo sit vt juli- anus q̄z rescrip̄it. Sed anteq̄ incipiat tutelā ge- rē tutor posse eum q̄si su- spectum remoueri. idē ju- lian⁹ scrip̄it et h̄m eum cō- stitutum est. Suspect⁹ autem remotus siquidem remotus ob dolum famo- sus est si ob culpam non

lū exp̄ressuz i sn̄a puta sic remoueo te qz i dolo t̄i fuisti.

p. Famosis. excepto p̄ono. vt. e. g. ostendim⁹. i. fi. g. et. ff. e. l. i. g. ostendim⁹. S3 qd̄ si remouet simpliciter non exp̄sso

dolo vel culpa. videt̄ qz sp̄ remaneat itegre fame. vt. ff. e. l. iij. i. fi. a. l. h̄e. g. qd̄ ḡ p̄ t̄n̄ distigui vtz accusat⁹ fuit

ob dolum an ob culpā. aut ob vtz qz. i. p̄mo sit famosis. i. se- cundo n̄ eē. i. tercō intelligit̄ sp̄ ob culpam nisi in cōtrariuz

probetur. pene enim non sunt augende. sed demoliēde. vt. ff. de penis. l. penul. et ff. de excep. rei iud. l. h̄ ex test. et

ff. de li. et postu. l. cum quidam. et. ff. e. l. iij. i. n̄. a. iij. R. y

Ob culpā. s. leuem vel leuissimā. eē h̄ apter la. am. q̄a tūc videt̄ ifamis. vt. ff. e. l. i. impuberibz. g. si fraus. a est rō

qz dolo op̄at. vt. ff. si m̄sor. fal. mo. dixerit. l. i. g. h̄ actio. et. ff. de p̄cat. l. iij. g. eā qz ff. de poiti. l. qd̄ verna. n̄ i duoz

bz casibz. Prim⁹ i crimibz publicis. vt. ff. ad. l. eoz. d. sic. l. i. i. lege. Seds i sacri delacōe i litē. vt. ff. de m̄ litē iur. l. m

actōibz. g. h̄ iudex. i. fi. h̄is ei casibz lata culpa dolo n̄ op̄at vel dic h̄m azo. et de lata eē itelligi. vt sic m̄ pdicōe plone

dolo nō op̄at vt dictū ē. sic i pdicōe fame nō fiat infamis nec ob dicta. l. ff. e. impuberibz. qz de dolo itelligit̄. vt. j.

Itati dicā in glo 7. et non fliter in fi. / dānat⁹ ob culpā
a **N**ō equē. i. non flit fit famofus. leuez. hē ille q̄ remoz
uet ob doliū. fit tñ ifamis de facto. sic a alias q̄s fit famoi⁹
de facto solo. vt in adicōibz ex turpi cā deicēdētibz. vt. ff.
de act. a ob. l. cessat. i. ē mēdictis ex famofa fik cā venētis
bz. vt. ff. de vi a vi ar. l. neqz vñ vi. S3 videt q̄ ec ex clpa
leui quīs fit mfamis.
vt. ff. d. bis q̄ no. ifa.
. l. liberoz. g. notat.
q̄ est hūc orra. in eo
q̄ dicit ibi ignorāciā
iūt nō excufare ab ma
fama. S3 ēte poī di
ci q̄ iūt ignorātia fit
lata culpa. q̄d sic. p/
to qz oēs debēt scire
iura. exceptis paucis
scz mītibz mioribz et
militibz. vt. ff. de iurē
et fac. ig. l. regula. et
. C. de l. a. o. l. leges.
et. C. de iur. a fa. ig.
. l. ostōnes. g. si quis
ignozat est in culpa
lata. cū culpa lata fit
id igtare q̄d oēs sci/
unt. vt. ff. de h. fi. l.
late culpe. nō ē g. mīz
rū si ē mfamis. vt. ff.
e. l. impuberibz. g. fi.
Vel veri⁹ im azo. la
ta culpa nō mfamat
p sniaz dānatā. h. i. pō
fco sic. si ē tale factuz
vt i dca. l. liberoz. g.
notat. et sic sūt tres
casus vbi lata culpa
nō opat dolo. vms
hic. duo in glo. supi
ori. scz leuem aē.
b **S**i quis aut. mē
dicat. ar. vt donec p
lat⁹ accusatur q̄ de/
beat administrare ecclia
stica bona et fa. ad b
. C. de sen. pas. l. fi. a
ff. e. impuberibz. C.
e. l. eū quē vt suspe.
et. ff. d. sol. q̄ si forte

Si quis aut suspe
ctus postulatur. quo ad o
gnicio ei⁹ finiat. mēdicē
ei administracio vt papimia
no visum est. s3 si suspecti
ognicio suspecta fuit. po
steaqz tutor vel curator d
cesserit extinguit suspecti
ognicio. **S**i quis tutor
copiā sui non faciat vt ali
menta pupillo decernant
cauet in ep̄la diuorum se
ueri ⁊ athonini. vt in pos
sionē bonoz eius pupil
lus mittat. ⁊ q̄ mora dete
riora futura sunt dato cu
ratore distrabi iubent. er
go vt suspect⁹ remoueri
poterit qui nō prestat ali
menta. S3 si quis p̄ns ne
gat ppter mopiā alimēta
posse decerni. si hoc p mē
daciuz dicat. remittendū
eū esse ad p̄fectuz vrb̄ pui
enduz placuit. sicut ille re
mittit qui data pecunia mī
sterium tutele acquisierit
vel redemerit. **Libertus**

Quoad. i. donec. d. Suspecta. id est incepta.
Decesserit. accusacōe pēdente. remoueat mēdicē. h.
Extinguūtur. qz non mī vt ab ea. ex quo mortuus est
vere remotus ē. et q̄d h. dicit. si tutela morte tutoris finia
tur. id est si quocūqz alio mō finita tutela fit. vt. ff. e. l. p.
Decernant. p iudicē. ac. onē. h. a multa idici posit
Si quis tutor. vt i possessi. vt. ff. de ar. l. n. distigie
m. g. si arbiē. et fa. ff. e. impuberibz. g. fi. ē. h. tñ sbaudicē.
Eius. alias ē tutoris in textu. al. n. vt. ff. e. l. ipubibz
h. alii dicūt ei⁹. i. pupilli. vt ita administracō tutori auferat
Mittat. cā custodie. n. vt ex eis alac. h. vt cautū sit pu
pillo si male gessit tutor. h. d. suo vt. ff. vbi pu. edu. l. fi. i. fi
Si quis p̄ns tutor. gat alimēta posse decerni. i. dari
Decerni. puta si ne. a q̄d seqt. si h. p mēdaciū aē. sic
Mēdaciū. qd si n. dicat p mēdaciū. ymo verū. d. mīdōe.
dicat. nūqd d. suo alē tenet. h. n. vt. ff. v. pu. edu. l. i. g. fi.
Remittendū. h. n. remouendū. vt. ff. e. l. tutor. g. tutor

Quoad. i. donec. d. Suspecta. id est incepta.
Decesserit. accusacōe pēdente. remoueat mēdicē. h.
Extinguūtur. qz non mī vt ab ea. ex quo mortuus est
vere remotus ē. et q̄d h. dicit. si tutela morte tutoris finia
tur. id est si quocūqz alio mō finita tutela fit. vt. ff. e. l. p.
Decernant. p iudicē. ac. onē. h. a multa idici posit
Si quis tutor. vt i possessi. vt. ff. de ar. l. n. distigie
m. g. si arbiē. et fa. ff. e. impuberibz. g. fi. ē. h. tñ sbaudicē.
Eius. alias ē tutoris in textu. al. n. vt. ff. e. l. ipubibz
h. alii dicūt ei⁹. i. pupilli. vt ita administracō tutori auferat
Mittat. cā custodie. n. vt ex eis alac. h. vt cautū sit pu
pillo si male gessit tutor. h. d. suo vt. ff. vbi pu. edu. l. fi. i. fi
Si quis p̄ns tutor. gat alimēta posse decerni. i. dari
Decerni. puta si ne. a q̄d seqt. si h. p mēdaciū aē. sic
Mēdaciū. qd si n. dicat p mēdaciū. ymo verū. d. mīdōe.
dicat. nūqd d. suo alē tenet. h. n. vt. ff. v. pu. edu. l. i. g. fi.
Remittendū. h. n. remouendū. vt. ff. e. l. tutor. g. tutor

Placuit. h. iteo qz maior pena imponet q̄ remocio. vs
ff. de of. p. vr. l. i. g. itē solēt. ex ordinē. vt. ff. de tute.
Remittit. i. puniendum. l. i. eos. Et nō h. ar. oē eos
doctores q̄ pecunia data sibi acq̄tūt scolares. vt. ff. de of. p.
vr. l. i. g. itē solēt. a i aut. vt ea q̄ dicūt ifinuata. g. i. col. v.
Remittūtur. ob h. ec mḡrat⁹ accusari p̄. vt. C. d. lib.
et eoz lib. libti. a fa
C. e. l. i. et. ij. al. ff. e.
s **Noviss. libtus**
me. i. i. v. l. ma pte h. a
ti. sic. ff. de mī. l. no
uissime. nam a ibi in
ultima pte tractatuf
fui vulpianus pome
nouissime. accur.
t **Crassandi. i. aian**
di ad delm̄ndū. sic
ff. d. pen. l. capitaliū
. g. crassatores. inde
crassoz ris. i. mitor ad
v **Prestat. malū**
fac. ff. e. l. suspectus.
et. l. qz. satisfacō. et
fa. vt ar. ad qōez taz
le. si emi libz. et aīz
q̄ soluā precū cōpe
riā alienū vel vicōhū
q̄ nō teneat solue p̄
cū. qz expedit poci⁹
non soluere q̄ caucō
nem de reddēto i cāz
euidōnis vel vicij re
cipe. quibus cōsonat
. ff. de opensat. l. ij.
alias. ij. p̄. lex dicit.
qz non d3 quis se cō/
mittē fragilitati cau
cōis. ff. ad tre. l. cogt
. g. idē qrit. a. C. i. q.
ca. mē. re. l. fi. a. C.
vt vncuiqz liceat. l.
p **Suspe. ij. al. i.**
dū. n3z tutorē suspe
ctū non facultates p
ue h. fraudulentā vel
callida oīfacō in rez
bus pupillaribz cōs
mendat. heres vero
solis facultatibus p̄

Si si fraudulenter tutelaz
filioz vel nepotum p̄omi
gessisse pbetur. ad p̄fectū
vrb̄is remittit puniend⁹.
Novissime autē sciēduz
est eos qui fraudulenter
tutelam vel curā admini
strāt etiam si satis offerāt
remouēdos esse a tutela.
qz satisfacō tutoris p̄posi
tuz maliuolū nō mutat. s3
diuci⁹ crassandi in refai
liari facultatem prestat.
Suspectuz em. euz pu
tam⁹ qui moribus talis ē
vt suspectus sit. **Emue**
ro tutor vel curator q̄uis
paup sit fidelis tamen ⁊ di
ligēs remouēd⁹ n. ē quasi
suspect⁹. **Explicit liber**
pmus. Incipit sc̄ds de
Rerum diuisione.

Upioze libro 8
iure psonaz ex
posuim⁹. modo
videam⁹ de re
bus q̄ vel in nostro p̄mo
nio. vel extra p̄rimonium

Upioze libro 8
iure psonaz ex
posuim⁹. modo
videam⁹ de re
bus q̄ vel in nostro p̄mo
nio. vel extra p̄rimonium

uis suspectus habet creditoribus vt h. a. ff. de p̄ul. credi
. l. si creditoēs. **Remouēd⁹ n. est. ymo videt q̄ sic. vt**
. C. de tu. a cu. q̄ satis n. da. l. ij. q̄ ē huic oē. So. ibi n. sp̄el
lit p̄p paup̄tatē. h. qz n. factdabat. h. at factdedit. possz tñ
iste se excusacō q̄d dic vt dixi. s. t. i. g. h. q̄p̄t paup̄tatē. est
tñ huic curator adiūgēd⁹. vt. s. de cut. g. mēdū. a. C. e. l.
pietatis. a. C. de pi. tu. l. i. **h. ica. Ex q̄ dcm ē d. p̄sonis.**
De rez diuisione. seqtur de rebz. vt p̄misit. s. d. iur.
na. gē. et a. g. fi. de q̄bz dic vsqz ad ti. d. ob. Et i h. medio d3
q̄lit acquirūtur res iurē nat̄ali. vt. g. singloz. vsqz ad. t. d.
vsuca. Itē q̄lit iure cuili. vt ab inde i antea. Itē q̄liter iurē
singulari vsqz ad ti. de testam̄tis. Itē q̄liter p̄ vniuerfitas
tem. vt ex testō vel intestato. vel h. mō. vt a ti. de testa
vsqz ad ti. de obligacōibus. Accur. h. us.

Upioze de iurē psonaz. ab illo. t. d. iur. p. vsqz ad
Upioze de iurē psonaz. ab illo. t. d. iur. p. vsqz ad
Upioze de iurē psonaz. ab illo. t. d. iur. p. vsqz ad
Upioze de iurē psonaz. ab illo. t. d. iur. p. vsqz ad